JUL 18 1955
JUL 25 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATURDAY, JULY 16, 1955

LATVIJA AMERIKĀ

55./386. n-rs — SESTDIEN, 1955. GADA 16. JŪLIJĀ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gallīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

ŽENĒVAS KONFERENCEI SANĀKOT

Kremlis grib novērst Vācijas apbruņošanu

18. jūlijā četri lielie satiksies Ženēvā. Šī konference atšķirsies no iepriekšējās ar to, ka tanī nav iepriekš noteikta darba kārtība, bet gan noteikts tās ilgums — 4-6 dienas. Maskava pūlējusies panākt, lai konferencē netiktu iepriekš noteikta darba kārtība, kas šoreiz arī ievērots.

Vašingtonā valda optimisms, sevišķi tāpēc, ka pārunājamos jautājumos trīs Rietumu lielo starpā esot panākta tik liela vienprātība kā vēl nekad agrāk.

Jautājumi, kas šodien interesē pasauli ir: cik labi Rietumu sabiedrotie ir sagatavojušies konferencei un kādas tiem izredzes tanī gūt panākumus? Rietumi esot tik vienoti, kā vēl nekad. Bet par ko vienoti? Vai tie prasīs Kremlim pildīt Teherānā un Jaltā dotos solījumus par brīvām vēlēšanām okupētās un tagad arī satelītu zemēs? Vai saskaņā ar Potsdamas vienošanos tie prasīs izvākt sarkano armiju no Bulgārijas un Rumānijas, sakarā ar Austrijas miera līguma parakstīšanu? Vai uzstādīs prasības Kremlim atvilkties 1939. g. robežās? Vai tie cīnīsies par vergu atbrīvošanu no Pad. Sav. spaidu darbu nometnēm? — Nē! Tie neko no Kremļa neprasīs, atskaitot Vācijas apvienošanu. Tie brauc uz Ženēvu iedzīvināt „koeksistenci" praksē. To pierāda jau tas vien, ka prez. Eizenhauers un Dalless visus ierosinājumus un minējumus par kaut kādu prasību uzstādīšanu Bulgāņinam ir noraidījuši, apzīmējot tos par tādiem, kas varētu izprovocēt Kremļa dusmas. Sakarā ar preses un dažu ASV valstsvīru minējumiem par satelītu jautājumu pacelšanu Ženēvas konferencē, Bulgāņins atklātībai paskaidroja, ka satelītu jautājums ir „nokārtots" uz visiem laikiem un par to Ženēvā nekāda runa nebūs. Vai prez. Eizenhauera izteiciens preses konferencē, ka satelītu dēļ kaŗu neuzsāks nav simtprocentīgs atbalsts Bulgāņina paskaidrojumiem? Vai tas satelītu tautās neiznīcina pretestības gribu un ticību Rietumu pasaulei?

Cik var spriest pēc rakstiem presē un lasīt starp rindām, tad Rietumu trīs lielie ir tiešām „labi sagatavojušies" šai konferencei. Tie lūgs no Bulgāņina piekrišanu: 1) Vācijas apvienošanai, piedāvājot no savas puses Kremlim garantijas, ka tādā gadījumā Austrumvācijas apgabalā tiks ieturēta stingra neitrālitāte, t. i. apvienotai Vācijai kā kroplim liks kustēties uz priekšu tikai uz vienas kājas, un 2) lūgs „koeksistences" iedzīvināšanu praksē, lai varētu attīstīties starptautiskā tirdzniecība ar zemēm aiz dzelzs un bambusa aizkariem.

Kā Kremlis sagatavojies Ženēvas konferencei, par to ziņu nav. Turpretim Rietumi kalkulē un komentē visus iespējamos Kremļa priekšlikumus un izklāsta savu nostāju dažādu varbūtību gadījumos. Tāpēc Kremlim atliek tikai Rietumu izklāstījumus pārbaudīt un atiecīgi izstrādāt savus uzbrukuma plānus. Izdevīga ir cīņa ar vāju pretinieku, īpaši, ja tas jau iepriekš naivi uzrāda un atzīst savas vājības. Kremlis šo konferenci vēlējās jau sen, bet Rietumi bija tie, kas sasauca. Kremļa gala mērķis ir skaidrs — novērst Rietumvācijas apbruņošanu. Neitrālas Vācijas apvienošanu pēc Austrijas parauga Adenauers kā pirmais kategoriski noraidīja. Tāpēc Ženēvas konferencei Kremlis ir izvēlējies citu, labāku „ēsmu", proti — Atbruņošanas jautājumu, kā pasaules saspīlējuma izbeigšanas sākumu. Šis ir arī prez. Eizenhauera sapnis jau ilgāku laiku. Lai tikai atceramies ierosinājumus par atomklētš radīšanu u.c. Bez tam šis jautājums ir tik plašs un sarežģīts, ka pie darba galda Kremlis cer nosēdināt daudz un dažādas komisijas, apakškomisijas un speciālistus uz daudziem gadiem. Cerības un ticība Kremļa labai gribai var Rietumvācijas apbruņošanu, ja ne novērst pavisam, tad vismaz novilcināt par vairākiem gadiem. Būs pilnīgi saprotami, ja Kremlis nāks ar priekšlikumu samazināt armijas un bruņošanos abās pusēs, tad Rietumvācijas apbruņošana, ja Rietumi tam pievienosies, pati par sevi atkritīs. Laiks un gadi, lūk, tās ir lietas, kas vajadzīgas Kremlim. Tam vajadzīgs ir laiks, lai bruņošanās plāksnē, sevišķi atomieroču ražošanā, panāktu līdzsvaru un pārsvaru. Laiks vajadzīgs komūnistiskās Ķīnas bruņošanās rūpniecības izveidošanai.

Tātad Kremļa mērķis Ženēvas konferencē ir novērst Rietumvācijas apbruņošanu, kas, ja atbruņošanās jautājumu sāks risināt, var arī īstenoties. Rietumu cerības panākt Vācijas apvienošanu, kaut ar paralizētu Austrumvācijas apgabalu, nepiepildīsies. Kremlis piekritīs Vācijas apvienošanai tikai tad, ja tā paliks neitrāla. Bet tāda apvienota Vācija būtu ASV ārpolitikas pašnāvība.

Ja Rietumi raksta, runā un tic Pad. Sav. saimnieciskajam vājumam un varas vīru nesaskaņām Kremlī, tad taču rietumniekiem vajadzētu šīs pretinieka vājības izmantot un soli pa solim spiest to atkāpties un piekāpties. Diemžēl — šodien tomēr notiek pretējais. Nevis Kremlis atkāpjas, bet tas, kairinot Rietumus ar tirdzniecības līgumiem un iespējām nākotnē, spiež tos atkāpties un piekāpties.

— Vai tā nav ironija? Vai tas nav politiska saprāta trūkums? Kā tas bijis agrāk, tā būs arī šoreiz: pēc Ženēvas konferences Rietumu politikas vadītāji atmodīsies ar lielām galvas sāpēm. **J. Grodnis.**

UZDEVUMU SADALE ŽENĒVĀ

Gatavojoties četru lielvalstu valdību galvu konferencei Ženēvā, Rietumu diplomāti izstrādājuši plānu sabiedroto valdību galvu uzdevumu sadalei sarunu laikā. Anglijas ministru prezidents Idens Rietumu vārdā iztirzās jautājumu par pasaules pašreizējo tirdzniecību, kā arī analizēs iespējas tirdzniecības paplašināšanai Rietumu un Austrumu starpā. Francijas Ministru prezidents Fors aizstāvēs Rietumu uzskatus par vispārējo atbruņošanos, bet Sav. Valstu prezidents Eizenhauers cīnīsies par brīvu, apvienotu Vāciju.

Vašingtonas politiskās aprindas šai sakarā paskaidro, ka prezidentam Eizenhaueram, Vācijas uzvarētājam Otrā pasaules kaŗā, uzticēts visgrūtākais pienākums, jo Rietumu un Austrumu uzskati Vācijas jautājumā šodien ir daudz tālāki viens no otra, nekā tie bija pirms Jaltas un Potsdamas konferencēm 1945. gadā. Toreiz runa bija vienīgi par ienaidnieka sakaušanu un sakautā ienaidnieka zemes sadalīšanu, kamēr Ženēvas konferencē Eizenhaueram būs jācīnās par tā paša ienaidnieka zemes apvienošanu.

Apspiesto Nāciju Asambleja prasa neatkarību Vidus- un Austrumeiropas tautām

ASAMBLEJA CEĻĀ UZ ATZĪŠANU EIROPAS PADOMĒ

No 1. — 14. jūlijam Strasburgā notika Apspiesto Eiropas tautu asamblejas sesija, piedaloties Albānijas, Bulgārijas, Čechoslovakijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas pārstāvjiem. Latviju šai kongresā pārstāvēja Dr. V. Māsēns, K. Dziļleja, O. Grosvalds un R. Liepiņš. Igauniju — Dr. phil. E. Laids, A. Linkhorsts, Dr. K. Selters un L. Vahters. Lietuvu — Dr. P. Karvelis, E Šimonaitis, V. Sidzikauskas un K. Zalkauskas. Kongress risinājās Chambre de Commerce telpās, bija ļoti labi noorganizēts un visumā izdevās lieliski.

BRĪVĪBA GARANTĒS MIERU EIROPĀ

5. jūlijā lepnās MAISON ROUGE viesnīcas zālē notika preses pieņemšana un Latvijas pārstāvis, asamblejas ģenerālkomisijas pr-sēdis Dr. V. Māsēns pasvītroja, ka šis kongress galvenokārt nodemonsrējis bēgļu solidāritāti. Ja politikā meklē spraiguma izbeigšanu, jāizbeidz tā cēloņi. Tālāk Dr. Māsēns ziņoja, ka 6. jūlijā asamblejas delegāciju pieņems tās Eiropas Padomes komisijas pr-s, kam jārūpējas par Eiropas tautām, kuŗas nav pārstāvētas Eiropas Padomē, proti M. Vistrands (M. Wistrand), pēc tautības zviedrs. Šīs satikšanās nolūks — iesniegt kongresā pieņemtās rezolūcijas un meklēt sadarbības iespējas starp Apspiesto tautu Asambleju un Eiropas Padomi. Vēl nevarot runāt par ACEN oficiālu atzīšanu no Eiropas Padomes puses, bet par sadarbības iespējām gan.

Uz kāda žurnālista jautājumu Ungārijas pārstāvis bij. ministrs Auers paskaidroja, ka vācu problēmu nevarot izšķirt bez apspiesto Eiropas tautu problēmas izšķiršanas. Šo tautu deviņu eksīlkomiteju apvienošanās fakts esot pierādījums to kopējai eiropejiskai domāšanai.

Rumānijas bij. ārlietu minstrs Gafenku izteicās, ka galvenais nolūks esot panākt, lai apspiesto tautu jautājums tiktu saistīts ar tām problēmām, ko 18. jūlijā pārrunās Ženēvā.

Tās pašas dienas vakarā „Comite Francais pour l'Europe Libre", kuŗas goda prezidents ir M. P. Reno (M. P. Reynaud), rīkoja delegātiem un viesiem (ap 200 personām), dārza svētkus bij. ķeizara Viļuma II pils dārzā (tagadējā Reinas pilī).

Uzrunu teica bij. ministrs Ed. Naegelen.

Jāatzīst, ka kongress labi izdevies, bet politiskie rezultāti, protams, parādīsies vēlāk.

APSPIESTO NĀCIJU ASAMBLEJAS ATZINUMI

1. Četru lielo sarunu priekšvakarā, kas domātas miera nodibināšanai Eiropā, sakarā ar ilgo Padomju Savienības okupāciju, Albānijas, Bulgārijas, Čechoslovakijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas iedzīvotāji atrodas traģiskā stāvoklī.

Šīs tautas, atdalītas no brīvās pasaules, bez pilsoniskām tiesībām un politiskas brīvības, padotas varmācīgam terroram. Viltota šo tautu patiesā griba, ieceltas fiktīvas valdības, zem kuŗu aizsega simt miljoni eiropiešu padoti politiskai, saimnieciskai un ideoloģiskai diktātūrai. Par spīti tam, ka šie eiropieši tagad ir pārvērsti par verģiem, viņi vēl joprojām ar vislielāko izmisumu gaida atbrīvošanu.

Tieši augšminētie apstākļi ir vainojami Eiropas nemierā, nekārtībā un nedrošībā. Tas ir galvenais iemesls starptautiskam saspīlējumam, kas apdraud visas pasaules mieru.

2. Kopsapulce aizrāda, ka pašreiz pastāvošie apstākļi Vidus- un Austrumeiropas valstīs ir tiešā pretrunā ar Atlantijas chartas un Apvienoto Nāciju chartas principiem. Tai pašā laikā šie apstākļi ir arī tiešā pretstatā ar kaŗa laika un pēckaŗa starptautiskiem lēmumiem, kas tika parakstīti tai apziņā, ka tie veidos pamatus Eiropas mieram.

3. Ir pienācis laiks spert soli ceļā uz mieru. Ar pateicību ievērojot dažu atbildīgu Rietumu valstsvīru deklarācijas, Apspiesto Eiropas Nāciju Asambleja tic, ka gaidāmā četru lielvalstu galvu konferencē Vidus- un Austrumeiropas atbrīvošana tiks stingri aizstāvēta, kā to ļoti labi illustrē minētās konferences mērķis, kas ir galveno saspīlējumu iemeslu novēršana Eiropā un miermīlīgu attieksmju atjaunošana dažādu tautu starpā.

4. Pašreizējie apstākļi ir ļoti izdevīgi labvēlīga minēto problēmu atrisinājuma panākšanai:

a) Starptautiskā stāvokļa attīstība, vērojot Padomju Savienības iniciātīvu Austrijā, Dienvidslāvijā un Vācijā, pasaules skatu ir pievērsusi apspiestām tautām, skaidri pierādot lielo nepieciešamību, kas vajadzīga vispārīgā atrisinājuma atrašanai, lai panāktu miera nodibināšanu Eiropā. Tagad ir kļuvis nepārprotami skaidrs, ka, lai paglābtu Eiropas kontinentu no padomju pilnīgas virskundzības, ir nepieciešami labi izsvērti un uzmanīgi pārdomāti plāni: aiz dzelzs priekškara esošo valstu neatkarība būtu droša garantija vispārējam mieram.

b) To principu ievērošana, uz kuŗiem pašreizējie Padomju Savienības vadītāji arēji balsta savu politiku, un kuŗi no jauna tika atkārtoti Belgradē šī gada 2. jūnijā, proti, „nedalīts miers"; neatkarības ievērošana; integritāte un vienlīdība valstu starpā:

c) Bandungas konferences laikā pierādījās universāla nepieciešamība atbrīvot apspiestās un iekaŗotās valstis. Āzijas un Afrikas valstu kopība konferencē vienbalsīgi deklarēja tiesības uz brīvību visiem cilvēkiem, lēmums, kam ar vislielāko steigu pievienojās un ko atbalstīja Padomju Savienība. Kas attiecināms uz Āzijas un Afrikas iedzīvotājiem, attiecināms arī uz Eiropu.

5. Brīvības un neatkarības principu īstenošanu Vidus- un Austrumeiropas tautām var panākt tikai tiešā sadarbībā ar šīm tautām, redzot šo tautu gribas izpausmi brīvās vēlēšanās.

6. Pašreizējos apstākļos par brīvām vēlēšanām aiz dzelzs priekškara varētu runāt tikai pēc visu okupācijas kaŗaspēku atvilkšanas un starptautiskas vēlēšanu pārraudzības nodibināšanas. Vēlēšanu pārraudzības komisijas uzdevums būtu ne tikai pārraudzīt tiešo vēlēšanu norisi, bet arī vēlēšanu sagatavošanas priekšdarbus.

7. Vidus- un Austrumeiropas valstu atbrīvošana nodrošinās Eiropas integritāti, kas ir nepieciešama apvienotas Eiropas izveidošanai.

To ievērojot, Asambleja neatlaidīgi prasa:

1) lai Albānijas, Bulgārijas, Čechoslovakijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas tautu atbrīvošanas problēma tiktu uzņemta Ženēvas konferences darba kārtībā un lai tā neškiŗami būtu saistīta ar katru vienošanos, kas tiecas atjaunot mieru Eiropā;

2) lai Vidus- un Austrumeiropas tautām atdotu viņu neatkarību, šīm tautām jāļauj pašām tieši izteikties pilnīgi brīvās un nodrošinātās vēlēšanās par savas valsts iekārtu un par politiskām un sabiedriskām iestādēm, kādas viņas sev vēlas;

3) jāaplēš iepriekš tādi pietiekami apstākļi, kas Vidus- un Austrumeiropas tautām nodrošinātu viņu brīvi izteiktās gribas īstenošanu.

Brīvās Eiropas komiteja arī Londonā

No lietuviešu avotiem mums ziņo, ka Londonā nodibinājusies Brīvās Eiropas komiteja, kas darbosies uz tādiem pašiem pamatiem, kā Brīvās Eiropas komiteja Ņujorkā. Londonas komitejā ietelp pa trīs locekļiem no katras trimdinieku grupas. Kā latviešu pārstāvji izraudzīti J. Alksnītis, A. Abakuks un P. Reinhards. Komiteja sagatavo memorandu iesniegšanai četru lielo konferences dalībniekiem.

Kā zināms, Brīvās Eiropas komiteja pirms divi gadiem nodibināta arī Parīzē, tomēr tā līdz šim nav attīstījusi lielu aktīvitāti. Parīzes komitejā nav uzņemti trimdinieku pārstāvji.

Noulends cer, ka atbrīvos apspiestās tautas

Vašingtonā. — Republikāņu līd. Noulends iesniedzis Kongresam rezolūciju, kuŗā izteikta cerība, ka Padomju Savienībā apspiestās tautas atgūs brīvību.

Šo rezolūciju atbalstījuši prez. Eizenhauers un valsts sekretārs Dalless, kā arī demokratu līderis Klīments un ārlietu komisijas priekšsēdis Džordžs.

Šīs iesniegtās rezolūcijas teksts pa daļai grozīts, jo projektā Noulends bija paredzējis pieprasīt prezidentam pilnvaras — Ženēvā panākt kaut daļas apspiesto tautu atbrīvošanu.

Ar šo rezolūciju Noulends galvenokārt domājis Baltijas republiku atbrīvosanu no Padomju Savienības okupācjas.

AR CEPURI ROKĀ

Ziemeļvietnamas republikas prezidents Ho Či Mins, ar komūnistu Ķīnas palīdzības solījumiem kabatā ierodas Maskavā, lai Kremlī turpinātu savus palīdzības saucienus Ziemeļvietnamas paglābšanai no saimnieciskas un financiālas bojā ejas.

Maskavā. Pēc vizītes komūnistu Ķīnas galvaspilsētā komūnistu Ziemeļvietnamas prezidents Ho Či Mins ieradās Maskavā un jau pirmajā brīdī lika krieviem saprast, ka viņš no Padomju Savienības sagaida vismaz tikpat lielu palīdzību naudā un graudā, kā viņam to apsolījusi Komūnistu Ķīnas valdība. Pekingā Ho Či Mins saņēma ievērojamu summu naudas Ziemeļvietnamas paglābšanai no galīga bankrota. Maskavas lidostā, kur Ho Či Mina sagaidīšanu vadīja maršals Vorošilovs, augstajam Ziemeļvietnamas viesim naudas vietā bija jāsamierinās ar maršala skūpstu. Atspēlēdamies pret Maršala Vorošilova sirsnību, Ho Či Mins, no pēdējā skavām atraisījies, nekavējoties krita ap kaklu prezidentam Bulgāņinam, arī Chruščevam, Maļenkovam, Kaganovičam un Mikojanam, kas visi bija ieradušies sagaidīt savu Indoķīnas atbalsi.

Runādams lidostā, Ho Či Mins izteica pārliecību, ka saņems nepieciešamo Padomju Savienības palīdzību savu nospraustο mērķu sasniegšanai. Tālāk Ziemeļvietnamas republikas prezidents lūdza Padomju Savienības palīdzību, lai pēdējā gādātu, ka nākamajā gadā paredzētās vēlēšanas visas Vietnamas apmērā arī notiek. Kā zināms, pagājušā gada Ženēvas konferencē, parakstot Vietnamas pilsoņu kaŗa pamiera līgumu, minētā valsts tika sadalīta divās daļās, paredzot šo daļu apvienošanos pēc vispārējām vēlēšanām 1956. gadā.

VIENOTI DOMĀS UN DARBOS

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā paplašinātā valdes sēdē Hamiltonā 9. jūlijā, piedaloties arī ASV latviešu jaunatnes apvienības valdes priekšsēdim, K. Sventeckim, pārrunāja svarīgākos jaunatnes darba jautājumus un konstatēja, ka šis darbs attīstās arvien sekmīgāk.

Abu apvienību vadība vienojās par nākotnes nodomu un darba saskaņošanu, lai sekmīgāk izveidotu kopīgos mērķus. Tāpēc atzina, ka tagadējā laikā, kad latviešu jaunatne izkliedēta pasaulē, galvenais priekšnoteikums jaunatnes saglabāšanai savai tautai ir pašu jauniešu vienotība, bet jaunatnes mērķu sekmēšanai nepieciešams arī visas tautas morāliskais atbalsts.

Abu apvienību darba pamatprincips ir — izveidot un uzturēt visciešāko sadarbību ar pārējām jaunatnes organizācijām.

JAUNIETI, NEATKARĪGI NO TĀ, KĀDAI JAUNATNES ORGANIZĀCIJAI TU ESI PIEVIENOJIES, ATBALSTI VISIEM SPĒKIEM JAUNATNES KOPĪGOS PASĀKUMUS UN VEIDO STIPRU SAVU CENTRĀLO ORGANIZĀCIJU!

TĀ TU PIERĀDĪSI, KA GRIBI PALIKT LATVIETIS.

K. SVENTECKIS, ALJAs valdes pr-dis
T. KRONBERGS, LNJAK valdes pr-dis

JAUNIEŠU IESVĒTE ČIKĀGAS EV.-LUT. LATVIEŠU DRAUDZĒS

Meivūdas Sv. Pāvila latv. dr. 3. jūlijā iesvētītie. No kr.: Maija Ankēvica, Vija Jēkabsone, Maija Jēkabsone, vidū dr. māc. P. Ķirsons, dr. pr-ka v. prof. E. Roze un iesvētītie Ārijs Vilemsons un Uldis Roze. Foto: K. Kaingars.

Sv. Jāņa draudzē 3. jūlijā iesvētītie. No kr.: Zaiga Krolla, Leldo Vintere, Pēteris Bormanis, Pārsla Pese, Ivars Freimanis, vidū pērminderis, draudzes pr-ks J. Dukāts un māc. G. Straumanis, tālāk iesvētītā Astrīda Drulle un pa labi Vilma Saldava un Gaida Saldava.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

BALTIJAS FEDERĀCIJA

P. DREIMANIS

1920. gadā Latvijas ārlietu ministrs Zigfrīds Meierovics ierosināja piecu Baltijas valstu apvienību, bet viņam tikai ar vienu valsti — Igauniju — vēlāk izdevās līgt aizsardzības alianses līgumu. Šāda vienaldzība kopīgo interešu aizstāvēšanā izskaidrojama ar to, ka tad atsevišķas valstis savas īpatnējās intereses stādīja augstāk par kopīgām un katra no tām cerēja viena pati vieglāk izvairīties no ārējām briesmām, kas tomēr neattaisnojās.

Tagad trimdā triju Baltijas valstu — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas — emigrantiem ir skaidrs, ka nekas nav panākams, aizstāvot tikai savas valsts īpatnējās intereses, kamēr visu dzimtenes nav atbrīvotas no okupantiem un atgūta to politiskā neatkarība. Šādā situācijā baltieši labi saprotas un sadarbojas kopīgo interešu aizstāvēšanā. Līdz ar to saprotama vēlēšanās izstrādāt noteikumus Baltijas valstu federācijai pēc šo zemju atbrīvošanas no Padomju Savienības okupācijas. Lietuvas pārstāvis Dr. M. Anisas ir jau izstrādājis tās satversmes projektu.

Rietumeiropas valstīs ir ievadījušas Eiropas ūnijas izveidošanu. Tās reālizēšana iespējama. Līdz ar to ikvienai brīvajai Eiropas valstij būtu dota iespēja iestāties šai ūnijā. Tā gadījumā arī Baltijas valstīm būs jāizšķiras par savas federācijas izveidošanu vai iestāšanos Eiropas ūnijā. Abas šīs apvienības tām nebūtu vajadzīgas un financiāli attaisnojamas. Tāpēc arī vajadzētu būtu lieki pārlikt, kuŗa no šīm apvienībām viņām būtu lietderīgāka.

Kamēr tas nav darīts, un Eiropas ūnija nav arī reālizēta, Baltijas valstu emigrantus nevar neinteresēt Baltijas valstu federācijas iespējas.

Šinī sakarā vispirms jāpainteresējas, kāpēc agrāk Baltijas valstu sadarbība grūti dzima, bija vāja un vairāk pastāvēja uz papīra nekā darbos. Tam, bez šaubām, bija savi cēloņi, kas var atdzimt arī atjaunotās Baltijas valstīs. Lai atļauts minēt dažus no tiem: vai muitu atcelšana starp Baltijas valstīm sevišķi neskars kādas federācijas dalībnieces saimnieciskās intereses? vai kādas Baltijas valsts politiskās un citas intereses neuzliks pārējām federācijas dalībniecēm grūti pieņemamus pienākumus? vai katrai federācijas dalībniecei būs pietiekama drosme atklāt citām kādas lielvalsts diktātu u.c.? Minētie un citi piemēri kavēja Baltijas valstu ciešāku sadarbību pagātnē. Kādas ir cerības, ka minētie vai tiem līdzīgi jautājumi nākotnē nodibinātai federācijai netraucēs pilnīgi izausties darbos? Tagad dzirdami norādījumi, ka nevajag atsaukties uz pagātni. Bet minētie jautājumi ir reālas dabas: tiem arī nākotnē būs nozīme Baltijas tautu attiecībās, īpaši saimnieciskās dabas jautājumiem. Bez tam ikvienai tautai ģeografiski dabiskos apstākļos ir izveidojusies zināma gultne, kurā viņa ir darbojusies un kurā viņa būs spiesta palikt arī nākotnē.

Pagātne mums arī paver durvis uz iespējām financiālā ziņā. Baltijas valstīm nav lielu dabas bagātību. Sūrais darbs un zinātnes atzinumu reālizēšana deva to pilsoņiem pietiekami līdzekļus valsts izdevumu uzturēšanai un personisko vajadzību apmierināšanai. Nākotnē, laikam, nebūs daudz labāk, varbūt, pat grūtāk, jo, pārņemot citu zemju ērtības, vajadzēs vairāk līdzekļu personisko vajadzību apmierināšanai. Tāpēc federācijas uzbūvei jābūt dabiskos apstākļos, kas prasa maz līdzekļu; piem., būtu jāapmierinās ar kopīgu lēmumu pieņemšanu, bet to izpildi atstāt atsevišķās valstīs. Nekādā gadījumā federācija nedrīkstētu radīt financiālas grūtības.

Bet tai tomēr jābūt militāri pietiekami stiprai, jo uz neitrālitāti nav iespējams paļauties — Baltijas valstu ģeografiskais stāvoklis agrākajos gadu simteņos un nesenajā pagātnē ir licis šīm zemēm izbaudīt kaŗa briesmas. Arī nākotnē tām būs grūti izvairīties. Zemes aizsardzības jautājums federācijas satversmes izstrādātājiem ir visgrūtākais. Ja viņi tam tiks pāri, tad var cerēt arī uz citu grūtību pārvarēšanu.

BEZDARBA PROBLĒMA KANADĀ

Nodibināta komisija darba apstākļu pētīšanai

Aizvadītajā ziemā Kanadas prese bieži kavējās pie bezdarba problēmas. Daudzi bezdarba cēloņus saskatīja valdības imigrācijas veicināšanas politikā. Arī daudziem latviešiem bija ilgāks laiks jāpavada bez darba. Valdība bezdarba jautājumam sākusi veltīt nopietnu vērību un iesākusi šīs problēmas pētīšanu. Interesanta Kanadas bezdarba jautājuma analīze publicēta laikrakstā The Financial Post.

Raksta autors jautā, vai Kanada pie pašreizējā iedzīvotāju skaita pieauguma spēj sagādāt visiem strādājošiem nodarbošanos, un atzīmē, ka pirmos pēckaŗa gados kanadiešu prātus bezdarba problēma nav skārusi. Šāda jautājuma uzstādīšana nenozīmējot trauksmi, bet pierādot, ka ir pienācis laiks par to runāt.

Vispirms raksta autors konstatē, ka iedzīvotāju skaitam pieaugot, pieaug arī bezdarbnieku absolūtais skaits, bet ne vienmēr tas nozīmē bezdarbnieku skaita palielināšanos procentuāli. Tomēr jākonstatē, ka pagājušās ziemas bezdarbnieku skaits Kanadā — 7½%, ir pārāk augsts pieaugošai ekonomiskai dzīvei. Bezdarbnieku skaita pieaugšanas procentu paaugstina arī apstāklis, ka arvien vairāk par 15 gadu veci jaunieši stājas strādājošo rindās. Pagājušā gada bezdarbnieku skaits nebija radies tikai parasto sezonas darbu ziemas pārtraukuma perioda ietekmē. Vairāk nekā 6 mēnešus 1954. gadā bez darba bija 27.000 strādnieku, bet šā gada februārī 26.000 personas. — Lai dotu bezdarba jautājumam precīzu izskaidrojumu, nepieciešamas plašas studijas, kas iespējamas tikai ilgāka laika tecējumā, saka autors, bet ir daži apstākļi, kuŗus analizēt iespējams tūlīt. Tālāk minēti skaitļi, kādus uzrāda iedzīvotāju dabiskais pieaugums, kas pamatots uz oficiālo dzimstības statistiku. Kā dabiskā pieauguma sekas 1955. gadā strādājošo skaits vīriešu palielināsies par 124.000, bet sievietēm par 119.000, 1956. gadā par 129.000 un 124.000, 1957. gadā par 136.000 un 131.000, 1958. gadā par 143.000 un 137.000, bet 1959. gadā par 156.000 un 150.000! Tanī pašā laikā šo skaitu samazina mirstība un veco ļaužu izstāšanās no strādājošo ierindas.

Pieskaitot imigrācijai, aizrādīts, ka imigranti, paaugstinot strādājošo skaitu, paaugstina arī patēriņu, bieži pat par vairāk personām. Pēdējo 3 gadu laikā imigrācija devusi Kanadai ap 60.000 strādājošo gadā. Pie tam jaunienācēji bieži veic darbus, no kādiem paši kanadieši izvairās. Bet jaunkanadiešu — bezdarbnieku informācija saviem piederīgiem Eiropā par darba apstākļiem Kanadā, radījusi daudziem iespaidu, ka Kanadā sākusies bezdarba krize. Runājot par iespējami zemāko bezdarbnieku skaitu, tautsaimnieki atzīst, ka normāls stāvoklis ir 3% bezdarbnieku skaits, bet Kanadā ir bijis skaitlis vairāk sniegties līdz 4 un nedaudz vairāk %.

Apsverot jaunas iespējas strādājošiem, financu ministrs Harris 1955. gadā budžetā paredzēja summas, kas stimulētu ražošanu. Apsverot visas tautas kopprodukcijas iespējām.

Pēdējo 5 gadu studijas rāda, ka, lai paceltu valsts produkciju par 3 proc., strādājošo skaits jāpalielina par 1 proc. Tas nozīmē, ka paaugstinot nacionālo produkciju par 1 miljardu dol., tiek sagādāts jauns darbs 90.000 strādniekiem. Vadoties pēc iepriekšējo gadu pieredzi, ir grūti cerēt, ka ražošana pieaugs tiktāl, ka varētu tikt uzsūkti liekie strādnieki.

Aplūkojot Kanadas rūpniecības izpēšanos, autors konstatē, ka nepārtraukti kāpjošu tendenci uzrāda dažādo raktuvju produkcijas diagramma, kamēr pārējās rūpniecības nozares, sākot ar 1953. gada beigām, uzrāda nedaudz slīdošu tendenci. Caurmērā bezdarbnieku skaits 1952. gadā no apm. 4% ziemā, vasarā noslīdējis starp 1 un 2 proc., 1953. gadā no 3.5 uz 2.6 proc., bet 1954. gadā 7.5 uz 3.2 proc. vasarā.

Stāvoklis lauksaimniecībā apskatīts tikai garāmejot. Beigās raksta autors griežas pie valdības ar jautājumu, vai nebūtu jānoskaidro, kādās nozarēs ir vislielākais bezdarbnieku skaits un kāpēc tas ir tā, vai nevarētu attiecīgos bezdarbniekus novietot citās nozarēs, tos pārskolojot, un vai nebūtu jāpārceļ uz apgabaliem, kur darba roku trūkst?

Raksta nobeigumā izteikta cerība, ka drīz valdības bezdarba pētīšanas komisija spēs dot uz šiem jautājumiem skaidru atbildi.

Ainu Boku un Kasparu Selgu 9. jūlijā Sv. Jāņa baznīcā Toronto salaulāja māc. A. Lūsis
Foto A. Jānītis

JAUNIEŠU IESVĒTE AUSTRĀLIJĀ

Melburnas Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzē Viktorijā māc. E. Kociņš iesvētīja jauniešus. No kr.: Raimonds Gothards, Sarmīte Gotharde, Gunta Anna Rībene un Edgars Sipo.
Lux-Ivon uzņēmums

Veltu Salmiņu un Edmundu Baumani 2. jūlijā Sv. Andreja baznīcā Toronto salaulāja māc. A. Čops
Foto A. Jānītis

AICINA ATGRIEZTIES VERDZĪBĀ

Latvieši ASV turpina saņemt aicinājumus atgriezties Padomju Savienībā. Šādu aicinājumu saņēmis arī mūsu laikraksta līdzstrādnieks. Vēstule izsūtīta no Magdeburgas, Austrumvācijā. Kā nosūtītāja adrese atzīmēts kāds pasta kastes numurs. Aploksnē ievietota krievu avīze Za vozvraščeņije na rodinu. Nelielā formāta četras lappuses pilnas ar naīviem apgalvojumiem par laimīgo dzīvi Padomju Savienībā un par trimdinieku nožēlojamo dzīvi ārzemēs. Minēti atsevišķu personu vārdi. Šie cilvēki, atrazdamies brīvajā pasaulē, dzīvojot pusbadā, skrandās ģērbušies, bez ārsta palīdzības. Dzīve Padomju Savienībā turpretim esot laimīga un mierīga, ar nodrošinātu rītdienu. Atrodami arī uzbrukumi ASV. Tā viens dzejnieks atgādina, ka Berlīnē esot uzcelts piemineklis ne amerikāņu ģenerāļiem, bet Padomju armijas zaldātam.

Avīzē atzīmēts, ka Komiteja „Par atgriešanos dzimtenē" izveidojusi grupas Augsburgā, Minchenē, Frankfurtē pie Mainas, Ingolštatē un Hamburgā, tās attīstot rosīgu darbību.

LIKTI PAMATI KANADAS UN ASV LATVIEŠU JAUNIEŠU CIEŠĀKAI SADARBĪBAI

Nākošajā gadā Kanadas un ASV Jaunatnes dienas rīkos Niagarā 4. jūlijā. Organizēs jaunatnes vadītāju kursus Kanadā

Sestdien un svētdien, 9. un 10. jūlijā Hamiltonā un Sidrabenē notika Latviešu nac. jaunatnes apvienības Kanadā un Hamiltonas Latviešu jaunatnes pulciņa kopīgi rīkotās Jaunatnes dienas. Jauniešu iesvētīšana Toronto un Hamiltonā bija jūtami ietekmējusi Jaunatnes dienu dalībnieku skaitu, un tas nebija tik kupls kā iecerēts. Visumā tomēr sarīkojums izdevās teicami. Pieņemti arī lēmumi, kas nākotnē var sekmēt sāktā darba izvēršanu plašumā. Bez tam šajās dienās likti pamati ciešākai Kanadas un ASV latviešu jaunatnes sadarbībai.

Paredzētais LNJAK kongress nenotika, bet tanī vietā Hamiltonas YMCAs telpās plkst. 1.00 dienā notika LNJAK paplašināta valdes sēde, kuŗā kā ASV jaunatnes apvienības delegāts piedalījās ASV latviešu jaunatnes apvienības valdes priekšēdis K. Sventeckis. No LNJAK valdes sēdē piedalījās priekšsēdis T. Kronbergs un valdes locekļi: V. Pētersone, J. Bricis, G. Brikmanis, R. Grigors un pārstāvji no Londonas Bramptonas, Niagaras, St. Katerinas, Hamiltonas un Toronto.

K. Sventeckis ierosināja apspriest 4 jautājumus: event. kopīga žurnāla izdošanu, kopīgas jaunatnes dienas Kanadas un ASV jaunatnei, jaunatnes vadītāju kursu organizēšanu un savstarpēju informācijas apmaiņu.

Tā kā Kanadā ar ļoti labiem panākumiem uzsācis gaitas žurnāls Celinieks, tad Kanada nebija ar mieru iesaistīties kopīgā žurnāla izdošanā, jo tad tiktu apdraudēts Celinieks, kuŗa izveidošanā daļa jauniešu ielikuši daudz aizrautīga darba. Bet event. jaunatnes žurnāla iznākšanu Sav. Valstīs Kanada labprāt atbalstītu. Celinieks iznāk pa diviem mēnešiem reizi, bet ASV paredzējsi žurnālu izdot 4 reizes gadā.

Apspriežot jaunatnes dienu rīkošanu, vienprātīgi konstatēja, ka pēdējā laikā rīkoto dienu ir par daudz un parasti tanīs piedalās tie paši cilvēki. Tāpēc nākošajā gadā nolēma lūgt jaunatnes pulciņus nerīkot atsevišķas jaunatnes dienas.

Kanadas un ASV kopīgās jaunatnes dienas nolēma rīkot Niagarā, Kanadas pusē nākošā gada 4. jūlijā. Rīcības komitejā būs arī ASV jauniešu pārstāvis. Piedalīties priekšnesumos aicinās arī tos jauniešus, kas neietelp organizācijā.

K. Sventeckis, referējot par notikušajiem jaunatnes vadītāju kursiem ASV, uzsvēra šādu kursu svarīgo nozīmi un iepazīstināja ar kursos izņemto vielu un gūto pieredzi. ASV izveidojusi standartprogrammu un ar to iepazīstina arī pārējo kontinentu jaunatnes organizācijas, aicinot tās rūpēties par līdzīgu kursu organizēšanu.

Ikvienu kursu dalībnieku skaitu ieteic ierobežot līdz 30 dalībniekiem. Programmā ietverti 16 posmi: 1. Jaunatnes apvienības darbība un statūti, 2. Tautas tradicijas, 3. Māksla un glezniecība, 4. Drāmatiskā technika, 5. Mūzika, 6. Latvijas ģeografija, 7. Tautas dejas un rotaļas, 8. Diskusiju un priekšlasījumu technika, 9. Vakarēšana, 10. Formālās un latviskās galda paražas, 11. Dziesmas, 12. Personības kopšana, 13. Protokolēšanas technika, 14. Latvijas vēsture, 15. Latviešu literātūra, 16. Kursu slēgšana.

Referentiem pēc iespējas jābūt no jaunatnes vidus.

Kanadas jaunatnes apvienība šo ierosinājumu atzina par labu un jau nākošā ziemā mēģinās noorganizēt vadītāju kursus Kanadā.

Savstarpējās informācijas apmaiņai nākotnē veltīs nopietnu vērību, apmainoties ar valdes sēžu protokoliem un event. citiem informācijas materiāliem, kā informācijas biļeteniem, apkārtrakstiem utt.

Kopīgā valdes sēde ritēja lielā sirsnībā un sadarbības garā, kas ar labām cerībām liek raudzīties uz Kanadas un ASV latviešu jaunatnes darbu nākotnē.

Jaunatnes dienu oficiālā atklāšana notika McMaster universitātē Drill Hall telpās 5.30 pp., tās ar svētbrīdi ievadīja mācītājs A. Voitkus. Jaunatnes dienas atklāja Rīcības komitejas priekšsēde O. Volmere. Hamiltonas latviešu biedrības valdes priekšsēdis uzrunāja jaunatni, kavējoties pie temata Kultūra un civilizācija. Oficiālo daļu noslēdza ar Latvijas himnu.

Jaunatni apsveica DV KV priekšsēdis V. Mukts, Hamiltonas DV valdes priekšsēdis māc. A. Voitkus. No ASV latviešu jaunatnes nodeva sveicienus ASV latviešu jaunatnes valdes priekšsēdis K. Sventeckis.

Priekšnesumu daļā uzstājās Lāpas, Liesmas un Hamiltonas pulciņa jaunieši. Bramptonas Liesma deva sieviešu un jauktu vokālo ansambli, Hamiltonas deju kopa Rota — tautiskās dejas, Toronto Lāpa — Pārsla Celms — vijole, Rūta Viškere — klavieres un Biruta Pope — deklamācijas.

Pirmo dienu beidza ar balli.

Otrā dienā jaunieši izbrauca uz Sidrabeni, kur skaistais laiks sekmēja sarīkojuma izdošanos. Sidrabenē notika arī jauniešu draudzīgas sacensības volejbolā un basketbolā. Peldētāji, izmantojot paplašināto peldētavu, nodevās peldēšanas priekiem. Vakarā jaunieši pulcējās pie kopīga ugunskura. Jauniešu skaitu Sidrabenē varēja vērtēt uz 200.

PROFESORS J. VĀRSBERGS BRAMPTONĀ

Nesen Toronto un Bramptonu apciemoja rets viesis — prof. J. Vārsbergs, kuŗa pastāvīgā dzīves un darba vieta ir Zviedrijā. Šo vasaru prof. izmantojis, lai apciemotu savu ASV dzīvojošo meitu. Tā kā prof. J. Vārsbergs interesējas par latviešu sabiedrisko dzīvi vispār, tad ASV viņš apciemojis arī vienu otru sabiedriskā darba darītāju, cik tas nu viņam bijis iespējams. Profesors saticies arī ar ALAs priekšsēdi prof. P. Lejiņu. Tā kā Kanada ir ASV kaimiņvalsts, tad prof. J. Vārsbergs izmantojis šo iespēju un apmeklējis arī Toronto un tās tuvumā dzīvojošos latviešus. No Toronto viesis 8. jūlijā bija atbraucis Bramptonā, lai apskatītu Dales Estate Ltd. dārzniecību, kas, kā zināms, ir lielākais šāda veida uzņēmums visā Amerikas kontinentā. Tā kā apmeklējums Dales Estate Ltd. vadībai bija iepriekš pieteikts, tad uzņēmuma superintendents H. Dale pats personiski sagaidīja viesus un laipni izrādīja siltumnīcas kā arī demonstrēja rožu šķirojamo mašīnu, kaut gan darba laiks bija jau sen beidzies un visi darbinieki aizgājuši. Mūsu sirmo profesoru pavadīja V. Kaļiņš ar kundzi un no Bramptonas latviešiem J. Lūsis.

Pēc siltumnīcu apskates viesi ciemojās pie J. Lūša, kur saistošās pārrunās aizritēja viss vakars. J. Lūsis nodeva profesoram sveicienus no DV Bramptonas nodaļas un nodaļas pr-ka, kuŗš, aizņemts DV KV sēdē, nevarēja būt klāt. Prof. J. Vārsbergs apliecināja, ka sabiedriskie pasākumi viņam ir sirdslieta, sevišķi DV organizācija. Vēl tagad, vecumā, viņš darbojoties organizācijās pēc savām spējām. Viņš lūdza nodot DV Bramptonas nodaļas biedriem un visiem citiem latviešiem sirsnīgākos sveicienus.

Prof. J. Vārsbergs izteicās, ka viņš strādājot pie vairākiem zinātniskiem rakstiem, kuŗus paredzējis tulkot arī zviedru, angļu un vācu valodā. Par saviem iespaidiem ASV un Kanadā sirmais profesors izteicās, ka te dzīve gan liekoties laba, un visa kā esot diezgan, bet viņam nepatīkot šejienes pārliecīgā steiga. Eiropā visām lietām esot cita pieeja, un tomēr ļaudis nepaveicot mazāk.

Pēc sirsnīgās pārrunās pavadītā vakara profesors ar saviem pavadoņiem šķīrās no viesmīlīgās J. Lūša ģimenes un devās atpakaļ uz Toronto. Viņš paredzējis apciemot arī latviešu farmerus Orandžvilles tuvumā.

J. R.

Traģisks nelaimes gadījums latviešu pagastā

Agronome Irma Šteine, kas dzīvo Grand Rapidos ASV, savas meitas — 13 g. v. Ilzīti un 11 g. v. Guntiņu atvedusi uz Kanadu pie brāļa Kārļa Piegāzes, lai vasaras brīvlaiku tās pavadītu viņa lauku saimniecībā Šellburnas apkārtnē.

Svētdien, 10. jūlijā ap. plkst. 4 pp. K. Piegāze abas meitiņas un savus divus dēlus vedis ar traktoru no farmas uz lielceļu, kur viņus gaidījuši farmeŗa Ziemaņa zēni ar auto, lai brauktu peldēties. Braucot pa grumbuļaino lauku ceļu, traktoram kratoties, mazā Guntiņa nokritusi un nokļuvusi zem smagā riteņa, kas tai pārvēlies pāri. K. Piegāze ar Ziemaņa zēniem nelaimīgo tūdaļ aizveduši uz Šellburnas slimnīcu, kur konstatēta Guntiņas nāve.

KANADĀ

TORONTO

● Sidrabenes pasta adrese: R.R.6, Milton West., Ontario.

● Latviešu sporta apvienība Kanadā rīko svētdien, 17. jūlijā, Sidrabenē tradicionālos bērnu svētkus. Sākums plkst. 11.00 no rīta.

Svētku plašā programma sola daudz pārsteigumu. Bez daudzajiem stendiem un sacensībām, kā veidošanā, mērķī šaušanā, mešanā, un atjautības stendiem būs arī rotaļas un sporta sacensības, ieskaitot peldēšanas sacensības.

Paredzams, ka Sidrabenē ieradīsies arī ciemiņi no bērnu vasaras nometnes Saulainē.

● Svētdien, 10. jūlijā sv. Jāņa baznīcā, piedaloties abiem draudzes mācītājiem, A. Lūsim un A. Briedim, iesvētīja: Ilonu Anšmiti, Skaidrīti Apsīti, Astrīdi Bitenieci, Aivaru Blumbergu, Rasmu Buku, Gunu Galdiņu, Juri Irbi, Ingridu Klincānu, Ilgu Kungu, Austru Kvēpu, Maiju Lilienfeldi, Ilzi Lināju, Intu Mežgaili, Maiju Priedi, Helgu Rudzīti, Baibu Rudzīti un Aivaru Staško.

Māsas Rudzītes bija no Gvelfas, Staško Aivars no Ošavas, Ilona Anšmite bija ar lidmašīnu ieradusies no Venecuēlas. I. Anšmitei Toronto dzīvo radinieki un 11. augustā viņa dosies atpakaļ uz Venecuēlu.

Iesvētību dievkalpojumā iesvētīja un pirmoreiz lietoja draudzes dāmu komitejas dāvinātos dievgalda traukus.

● Sestdien, 9. jūlijā, mācītājs A. Lūsis salaulāja Kasparu Selgu ar Ainu Boku, abi no Toronto.

● Pirmdien, 11. jūlijā, māc. A. Briedis Park Loan kapsētā izvadīja 79 gadu vecumā mirušo Kristīni Ezeriņu, kas atstāj 2 meitas un znotus Toronto.

● Sestdien, 9. jūlijā, mācītājs A. Briedis izvadīja pagājušā gadā mirušo Ernestu Oškalnu, kuŗa pelnus no krematorijas pārvietoja uz latviešu nodalījumu York kapsētā Toronto.

HAMILTONĀ

● HLB rīko sestdien, 23. jūlijā, Zaļumu svētkus romantiskajā F. Mores farmā Caledonia R.R. 3 uz Grand River upes krasta. Kā jau agrāk ziņots, šais zaļumu svētkos notiks arī HLNF rīkotā loterija. Lozes gandrīz visas jau pārdotas, atlikušas tikai nedaudzas. Izlozē būs: Divas krāšanas obligācijas par 50 dol. katra, 42 dažādu priekšmetu sudrablietu komplekti 50 dol. vērtībā, radio aparātu un maizes grauzdētāju. Spēlēs Toronto pūtēju orķestris. Paredzēti atspirdzinājumi. Tuvāki norādījumi sekos.

J. G.

NIAGARĀ

● DV Niagaras nodaļa rīko 30., 31. jūlijā un 1. augustā izbraukumu automašīnās uz Ovensaundu.

Kopējais maršruta garums 3 dienās — 550 jūdzes. Izbraukumā paredzēts apskatīt apkārtnes skaistākās vietas. Minētajā apkārtnē ir ļoti labas peldēšanās un makšķerēšanas iespējas. Dalībniekiem vēlams ņemt līdz teltis. DV nodaļa iespējamību robežās gādās par piedalīšanos arī tiem, kam nav sava satiksmes līdzekļa. Pieteikšanās un tuvāka informācija līdz 24. jūlijam pie DV Niagaras nod. pr-sēža vietnieka P. Ruņģa, 1715 Highland Ave, Niagara Falls, Ont., tel. EL 8-8519.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtī atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTĀJU vēstules

KUŖAM TAISNĪBA?

„Kad Pāvulam nosprāga suns un āda nebija nekur lietojama — vai tādēļ Pāvuls palika bez suņa?" — tā raksta Kaudzītes Mērnieku laikos.

Nē! Pāvuls dabūja jaunu suni, tāpat kā tie, kas domādami, ka brīvā Latvija vairs brīva nebūs, — iegādājušies sev jaunu pavalstniecību.

Zināms, ir jau slikti, ka nav sava suņa — mājas sarga. Jo lūk, mājas (materiālisms) ir tas faktors, kas liek to iegādāties. Citādi es nevaru izskaidrot kāda ārsta vārdus, ka bez pavalstniecības pieņemšanas nevarot Kanadā strādāt savā arodā? Nezinu — varbūt viņam ir taisnība!

Varbūt arī taisnība tam latviešu veikalniekam, kuŗš Kanadas valsts svētku dienā no sava veikala loga bija izņēmis visus gardumus: kā skābos gurķus, marinētās siļķes, kūkas, pīrādziņus — to vietā ielikdams karogu „Union Džeku." Varbūt viņam taisnība, jo 18. novembrī viņa logā redzēju gan kulinārās mākslas gardumus, bet ne mūsu karogu...

Varbūt arī taisnība tam latviešu uzņēmējam, kuŗa ļaudis, būdami skaitā un atalgojumā ziņā tādā pašā stāvoklī kā otram latviešu uzņēmējam, tomēr padara viņam darbu par 50 proc. vairāk jo, lūk, viņš ir goda vīrs un karstās dienās atveldzē savu ļaužu slāpes ar dažām alus kastēm. Tādēļ arī darbā atskan prieka saucieni: „Ieraujiet, letiņi." Jā, viņš zina, kā pacelt ražošanu līdz „stachānoviskam" līmenim.

Varbūt, ka sava taisnība arī tam latviešu karavīram, kuŗš pavalstniecības jautājumā piesita savu mākslīgo kāju pie zemes un sacīja: „Man ir vēl ko uzsist gaišā," — mana kāja; bet tiem, kā rādās, nav nekā vairāk, un tādēļ viņi uzsit gaišā savu pavalstniecību."

Taisnība arī tai paziņai, kurai, pēc 10 gadu neredzēšanās nejauši saticis, apvaicājos, kur viņa strādā: „Es strādāju offisē" — bija atbilde. Jā, taisnība bija viņas pusē — viņa strādāja „offisē". — Kā aptīrītāja!

Cita atziņa skan: „Ziedot Daugavas Vanagiem, kad mēs īsti nezinām, kur tā nauda paliek?

Nē, tad es labāk nosūtu pats!" sacīja kāds mans darba biedrs. Kad jautāju viņam, vai viņš ir kādreiz kaut ko kādam nosūtījis, — draugs klusēja — viņam bija laikam taisnība, jo Rainis uzrakstījis šādus vārdus.

Bagāts viņš, bet mīkstu sirdi,
Dzird pat grūtdienīšus raudam,
Tūdaļ kabatā bāž roku,
Izvelk savu nēzdodziņu!

Jā, mīļie lasītāji, es nezinu, kuŗam ir taisnība un tādēļ palīdziet man izšķirties, jo es vēl neesmu iegādājies jaunu suni, iepirkties eju Union Džek veikalā, „stachanovietis" neesmu bijis — nebūšu. Pa reizei līdz ar nēzdodziņu izvelku no kabatas arī kādu aizķērušos sudraba gabalu. Daugavas Vanagiem. Jā, mīļie lasītāji, kuŗam taisnība?!

Valdis, Toronto

PATEICĪBA

Man gribas izteikt komplimentu ilgadīgajam un nopietnajam Latvijas Amerikā līdzstrādniekam, kas kautrīgi slēpjas aiz iniciāļiem J. S. Viņa nesenais raksts „Kā revolūcija aprij savus bērnus," kā arī iepriekšējie apcerējumi liecina par pamatīgām latviešu sociālisma vēstures studijām. J. S. raksti arvien ir bagāti ar jauniem faktiem, kas sameklēti pat cittautu literātūrā un latviskā skatījumā sniegti mūsu lasītājiem.

Ja autors savāktu visus savus rakstus, no tiem iznāktu laba grāmata, kuŗā krasi būtu redzama sociālisma un nacionālisma sadursme tautas dzīvē. J. S. skatījumā sociālisms, vēlāk komūnisms, ir objektīvi uztverts kā tautas maldu mācība, no kā būs citiem sargāties.

Labas sekmes autoram turpmāk!

Osvalds Akmentiņš, Bostonā

PAZIŅOJUMS

Projektētās DV Jauntoronto nod. pagaidu valdes pr. I Batraks un likvidācijas pilnsapulces vad. G. Krustiņš piesūtījuši DV KV rakstu, kuŗā paziņo par nodaļas likvidēšanu: „Darām zināmu, ka turpmāk vairs negriezīsimies pie Jums ar lūgumiem atzīt mūsu esamību, tāpat netraucēsim ar savu vēlēšanos sadarboties, jo š. g. 12. jūnijā likvidējās DV Jauntoronto nodaļa."

KOMŪNISMA JŪGĀ PIRMS 15 GADIEM

LAI ATCERAMIES, BALTO TRIMDAS MAIZI ĒDOT

6. jūlijā: Komūnistu cenzoriem pakļautā prese, acīmredzot uz pēdējo ierosinājumu (komūnistu taktika: iemidzināt! mānīt!), lieliem burtiem izcēla „ministru prezidenta" prof. Kirchenšteina vakardienas runu sakarā ar izsludinātām „saeimas" vēlēšanām, kurā bij. Latvijas - PSRS tuvināšanās biedrības vicepriekšsēdis, kurš nu bija necerēti kļuvis par „Latvijas valdības galvu", vientiesīgi, ar Višinska piekrišanu un uzmudinājumu kladzināja: **„Mūsu valsts neatkarība, brīvība ir, būs un paliks! Mēs ticam PSRS augstākā vadoņa Staļina solījumam, ka Latvijas patstāvību nodrošina abpusēji noslēgtais draudzības un palīdzības pakts!"**

Bez Kirchenšteina boļševikiem toreiz ticēja vēl daudzi citi, pat pieredzes bagāti politiskie un sabiedriskie darbinieki, kuri organizēja pilsonisko sarakstu izsludinātām vēlēšanām. Pilsoņu grupa, starp tiem bij. kara ministrs ģen. J. Balodis, bij. min. prezid. Hugo Celmiņš, bij. min. prez. M. Juraševskis, bij. iekšlietu min. P. Berģis, bij. min. prez. Ad. Bļodnieks, sen. V. Zāmuels, adv. J. Breikšs, prof. Konst. Čakste, nolēma iziet vēlēšanās ar savu „Demokratiskā Bloka" sarakstu ar saukli: **„Par brīvu un neatkarīgu Latviju!"** Sarakstu, kas vēlēšanu komisijai bija jāiesniedz ar 100 parakstiem, kā pirmie parakstīja zv. adv. Atis Ķeniņš, Hugo Celmiņš, Kārlis Skalbe, adv. P. Berģis, ģen. J. Balodis, prof. Konst. Čakste (nomocīts vācu KZ nometnēs) u. c. Pilsoniskā bloka vēlēšanu programmu krieviski pārtulkoja bij. min. prez. un sūtnis Vācijā Hugo Celmiņš, bet Atis Ķeniņš to personiski aiznesa uz PSRS sūtniecību Višinskim, ar kuru tas bija bijis studiju biedrs cara laikos. Višinskis jūdaiski Ķeniņam spieda roku un liekulīgi novēlēja pilsoniskajam sarakstam „vislabākās sekmes"...

8. jūlijā: Priekšpusdienā: Rīdzinikos priecīgs satraukums — uz ielu stūriem izlīmēti un iestādēs jūsmīgi tiek izdalīti pirmie Demokratiskā Bloka uzsaukumi. Latvieši priecīgi ceļ atkal galvas augstāk un paregо, ka vaņku atbalstītais komūnistu saraksts pēc nedēļas vēlēšanās cietīs pilnīgu neveiksmi, kas būs lipīgākais spļāviens Kremļa kalpu sejā. Demokratiskā Bloka uzsaukums lēja jaunus spēkus nošļukušajos pilsoņos: **„Mūsu valsts un mūsu pašu liktenis prasa no mums izšķiršanos! Vēlēšanās izšķirsies mūsu liktenis uz ilgiem laikiem! Šo likteni nedrīkst izšķirt ne nejaušība, ne kūtrība, vai pat bailība! Mēs gribam saglabāt brīvo un neatkarīgo Latviju! Mēs to negribam zaudēt!** Mēs izejam vēlēšanās ar savu vienoto kandidātu sarakstu uz šādas vēlēšanu platformas: Brīva, neatkarīga, demokratiska Latvija! Privāta īpašuma un privātas rosības uzturēšana un aizsargāšana, ierobežojot kā vienu, tā otru, ja to prasa valsts intereses un tautas labklājība. Latvijas nacionālās kultūras izkopšana. Latvijas valsts dzīves izveidošana uz stingriem tiesiskiem pamatiem, nodrošinot ikvienam viņa personas un mantas neaizkaramību un demokratiskās brīvības! Mēs aicinām jūs balsot par mūsu sarakstu dziļā un nopietnā apziņā, ka pārdzīvojamais laiks būs izšķirošs [illegible] prasa!"

Dzīvīte, dzīvīte...

Gleznotājs Gerassi pauž jaunu tagadnes filozofiju: nekas nedodot tik daudz panākumu, kā pašu noslēpumu rītās kļūdas. Jo ikreiz, kad cilvēks izdara kādu kļūdu, viņš mācās no tās. Ja cilvēkam ir tiešs sev, viņš kļūdu novērtē un turpina kļūdīties tālāk. Jo vairāk kļūdu, jo [illegible].

Tā vien liekas, ka tieši šis „jaunfilozofijas" ietekmē daudzi no mūsējiem atkārtoti un bez mitas gāž podus . . .

*

Runājot par tiešam, prātā nāk vēl kāds nesens notikums Indiānā, kur tiesnesis Rabs noraidīja kāda advokāta pieprasījumu, pārbaudīt zvērināto piesēdētāju garīgās spējas, jo neesot tāda likuma panta, kas prasītu, lai zvērinātie būtu pie pilna prāta.

Pareizi darīts, kur gan mēs nonāksim, ja teiksim, kādu dienu kāda kongresā, bez mandātu komisijas būtu vēl īpaša prāta spēju pārbaudes komisija!?

Un ja nu zvērinātajiem trūkst tā, ko sabalīti un sauc prātiņu mājās!

VĒSTULE NO VORKUTAS

No Vorkutas atbrīvotie vācu gūstekņi, kā arī amerikānis Noble paskaidro, ka vēstuļu un paciņu sūtīšana ieslodzītajiem ir iespējama. Vācu Sarkanais Krusts strādājot priekšzīmīgi, lai atvieglinātu vācu gūstekņiem viņu likteni. Ar vācu gūstekņu palīdzību dažreiz paciņas saņēmuši arī nevācieši. Noble bija sašutis, ka ASV Sarkanais Krusts neesot rūpējies par amerikāņu ieslodzīto likteni.

Nesen kāds latvietis Rietumvācijā saņēmis atklātni no sava radinieka, kas atrodas kādā koncentrācijas nometnē. Atklātnes galvā krievu valodā rakstīts: „Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēneša biedrību savienība." Labajā stūrī atzīmēts, ka pastmarka nav jāliek. Seko saņēmēja un nosūtītāja adreses. Kā nosūtītāja adrese minēts pasta kastes numurs Maskavā. Atklātnes otrā pusē ir īss teksts angļu valodā, kurā teikts, ka pēdējā laikā viņiem esot dota iespēja sarakstīties ar piederīgiem. Rakstītājs ziņo, ka kopš 1949. gada viņš dzīvojot Padomju Savienībā, strādājot un mēģinot savilkt galus kopā. Viņš ilgojoties pēc mājām. Daudzi ārzemnieki, tādi paši kā rakstītājs, saņemot paciņas ar Starptautiskā Sarkanā Krusta starpniecību un tādēļ tas lūdz kaut ko nosūtīt arī viņam.

Šī vēstule liecina, ka ieslodzīto stāvoklis pēdējā laikā mazliet atvieglināts, jo dota iespēja sarakstīties ar ārzemēm. Atliek noskaidrot iespējas, kādā ceļā varētu palīdzēt latviešiem koncentrācijas nometnēs. Stāvokli apgrūtina tas, ka krievi latviešus uzskata par padomju pilsoņiem un līdz ar to Starptautiskajam Sarkanam Krustam tie ir nesasniedzami. No otras puses, rietumu valstu lielākā daļa turpina atzīt Latviju kā neatkarīgu valsti un tas dod Starptautiskam Sarkanam Krustam tiesības interesēties par Latvijas pilsoņu likteni Padomju Savienībā. Katrā ziņā būtu jāizmēgina visi ceļi, lai noskaidrotu, vai pastāv iespējas palīdzēt mūsu tautiešiem vergu darba nometnēs.

A. Zv.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

PASACIŅA

Kad kāds „jaunpavalstnieks" šim laimīgajam notikumam par godu bija izrīkojis saviem draugiem „pieņemšanu", viņš balamutīgi jautājis kādam gados vecākam tēvocim, kad reiz arī tas kļūšot pilnvērtīgs pilsonis savā jaunajā dzimtenē?

Sencīgais atbildējis ar šādu pasaciņu:

„Kādam puikam reiz bija spožs kā saule vērdiņš, ko viņam bija atstājis tēvs, kurš savu dzīvi bija veidojis sviedriem un asinīm. Puikam vērdiņš šķita liela bagātība, ar ko iegūt laimi. Ceļā uz laimes mītni puiku, teiksim: Janci, aptурēja otra pagasta zēns Džonis, kuram bija krāsaina stabulīte, no kuras tas izvilināja saldākās skaņas. Jānis izmainīja tēva pelnīto spožo vērdiņu pret kāroto stabulīti. Tā kas izdera visu melodijas.

Labu laiku Jancis bija neganti lepns uz savu stabulīti un stigāja pa sētu un kaimiņiem, degunu paceltis mākoņos. Kad viņš parādīja savu lieguvumu kādam zintniekam, tas smējās un rāja, ka Jancis par spīdīgumu atdevis pārāk augstu cenu — sava tēva mantojumu. Kad pēc laika stabulīte sāka plerkšķēt, un tās lāsmainais spožums nobrucis, Jancim skuma sirds, un pret savu saulaino vērdiņu iemainītā paija vairs nesagādāja prieku. Viņš bija izniekojis sava tēva sviedrus un asinis. Kopš tā laika Jancis ik iekārojamu, kas nebija viņam nepieciešams, atturējās to iegādāties, sevi mierinādams vārdiem: „Neiepērcies stabulīti!" Tādam, kam spoža stabulīte sola vieglāku, gaišāku, ērtāku un laimīgāku dzīvi, patiešām grūti atturēties pretī kārdinājumam. Tā tas ir ne tikai pasakā, bet arī dzīvē. Nu tad, dēli, [illegible] namatēvam, kurš sen zaudējis spožo vērdiņu."

Ķerts vecuks, vai ne?

*

Ne mazāk ķerts, liekas, ir tautietis Jānis Mazais, kurš „Londonas Avīzē" iedrukājies ar šādu palīdzības saucienu: „Lūdzam steidzami izsūtīt mūsu pagastam [illegible] pretpoti, [illegible] parādīties [illegible] raksturīgākās pazīmes — bezjēdzīga mutes dzesēšana un čuguna liešana."

Vai tā ir bezjēdzīga mutes dzesēšana, čuguna liešana, vai arī tālredzīga paregošana, kad pirms 13 gadiem, 1942. gadā jūlijā Madison Skvēra Gardenā ASV dūzis Harijs Hopkins patētiski sauca: „Vēl nesavainotā paaudzes atteiksies par savu brīvību [illegible] tautu neuzvaramajam spēkam!" Tā vien liekas, ka [illegible] paaudzes sa[illegible] zaudēs, ja [illegible] nelaidīs ču[illegible] mājās!

Kursiķis.

Jauniešu iesvēte latviešu ev.-lut. sv. Jāņa draudzē Toronto 1955. g. 10. jūlijā. No kr.: 1. rindā: Ilona Anšmite, Inta Mežgaile, māc. A. Lūsis, draudzes pr-ks Vanags, māc. A. Briedis, Maija Priede, Ingrida Marija Klincāne. 2. rindā: Skaidrīte Līvija Apsīte, Ilga Velta Kunga, Rasma Aina Buka, Maija Olga Lilienfelde, Astrīda Bitenieka, Ilze Lināja, Austra Aldona Kvēpa, Helga Anna Rudzīte. 3. rindā: Baiba Maruta Rudzīte, Aivars Blumbergs, Juris Eduards Irbe, Aivars Bruno Staško un Gunda Galdiņa

Foto A. Jānītis

TRANSATLANTIJAS TELEFONA KĀBEĻI STARP VECO UN JAUNO PASAULI

Jau trīsceturtdaļas gadu simteņa ir pastāvējusi zemūdens telegrafa satiksme starp Veco un Jauno pasauli. Kopš 1901. gada pastāv arī bezdrāts telegrafa satiksme. Nesen pirmoreiz nogremdēja Transatlantijas telefona kābeli starp Ņūfaundlendas Klarenvilli un Savienoto karaļvalsti.

Ar trīs zemju — Kanadas, Savienoto Valstu un Lielbritanijas — svētību pasāktais $40.000.000,- projekts nesen nodēvēts par „vēsturisku jūdzes stabu un jaunu trīs brīvu nāciju sadarbības sasniegumu."

Kad kābeļu kuģis Monarchs devās ārā no Klarenvilles ostas, Canadian Overseas Telecomunications, American Telephone and Telegraph Company un The British Post Office pārstāvji noskatījās, kā viņu kopīgais pasākums sāk īstenoties no kādas salas, kas šādus vēsturiskus brīžus jau bija pieredzējusi divas reizes pirms tam.

C.O.T.C. prezidents D. F. Bovijs sasita pret kābeļi pudeli, pildītu ar ūdeni, ņemtu no vietas, kur 1866. gadā sāka nogremdēt pirmo kābeli. Ceremonijā piedalījās arī C. P. Edwards, atvaļināts transporta ministrs, kas iedarbināja Markonija bateriijas, lai 1901. gadā Ņūfaundlendas Sendžonsā saņemtu pirmo bezdrāts raidījumu.

Ja viss labi veiksies, vēl pirms 1956. gada beigām divi kābeļi ar 36 runas vadiem šķērsos un savienos Atlantika abus krastus. „The Monarch" nogremdēs 200 jūdzes garu kābeli, pirms tas dosies pēc jaunas kābeļu kravas uz Skotiju. Pirmo kābeli paredz nogremdēt jau šai vasarā, bet otro nākošajā.

KANADAS SKAISTUMA KARALIENE

Kādu elegantu jaunu meiteni, Dēlisu Šmiti no Jukonas, šajās dienās kronēja par Kanadas skaistuma karalieni 1955. gadam. Viņu izvēlēja par karalieni starp 23 konkurentēm, no kurām 10 iekļuva finālā. Sakarā ar tiesnešu kollēģijas lēmumu, skaistā meitene bez skaistuma karalienes nosaukuma ieguva arī 1000,- dolarus un brīvu ceļojumu uz Atlantik Sitī, lai piedalītos ASV skaistuma karalienes konkursā. Jaunā Kanadas skaistuma karaliene sver 108 mārciņas, tās garums ir 5 pēdas un 3 collas. Tiesnešu kollēģija sastāvēja no prominentām personām, kā lielāko pilsētu orķestru dirigentiem, teātru direktoriem, modes chronistiem un baleta trupu vadītājiem.

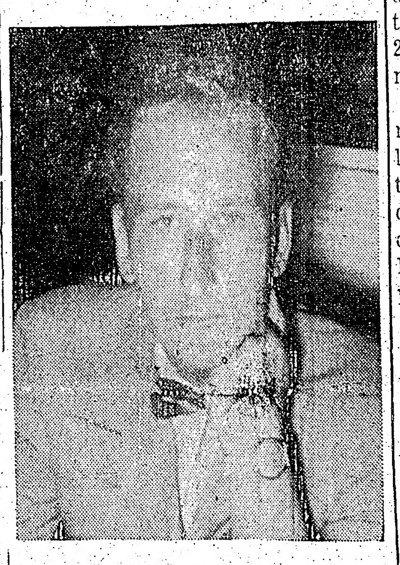

Gunars Reimanis beidzis Ročestras universitāti ar bakalaura gradu psicholoģijā. Rudenī viņš turpinās studijas Sirakūzu universitātē mastera grada iegūšanai. R. ir korporācijas Fraternitas Livonica loceklis

„ZEME APRIJ" ŪDENS ŠĻŪTENES

Neizskaidrojama parādība Losandželosas apkārtnē

Visai dīvaina un pa daļai neizskaidrojama parādība novērota nesen Losandželosas apkārtnē, Kalifornijā. Tur zeme daļēji „aprijusi" jau vairākas dārza laistāmās ūdens šļūtenes. Šīs apkārtnes dārzu īpašnieki pārtraukuši neizskaidrojamās parādības pētīšanu un, lai paglābtu no „aprīšanas" visas šļūtenes, tās pārgriezuši, atstājot zemei tās tiesu ...

Viss sācies tā, ka Žorža di Peso meita ieradusies savā dārzā, lai to aplaistītu ar savu zaļgano plastikas šļūteni, bet viņai vairs nebijis iespējams šļūtenes galu atraut no zemes. Mistērija kļuvusi vēl lielāka tad, kad šļauka turpinājusi iegrimt zemē. Tā pazudusi ritmiski divi līdz trīs collas stundā, un tā tas turpinājies visu nakti, līdz no 20 pēdu šļūtenes, nav palicis vairs nekas pāri.

Šis gadījums nav vienīgais. Parādība atkārtojusies arī pie diviem kaimiņiem. Pēc kāda koka aplaistīšanas Kalvins Barnhāms savu dārza laistāmo šļūteni novietoja dažas collas dziļā dārza bedrītē. Pēc stundas divas pēdas no tās bija pazudušas zemē, un viņš to vairs nevarēja izvilkt. No rīta dārza, zeme bija „aprijusi" jau piecas pēdas. Lai izskaidrotu noslēpumaino parādību, īpašnieks sācis rakties pakaļ šļūtenes galam. Piecu pēdu dziļumā viņš atklājis, ka šļūtenes gals atrodas kustīgās smiltīs.

Trešais gadījums norisinājies Brīz kundzes dārzā Dovnejā. Pamanījusi, ka šļūtenes gals pazudis zemē, viņa pasaukusi palīgos divus kaimiņus, bet triju personu spēki bijuši par vājiem, lai atgūtu zaudēto. Nevēloties pazaudēt visu savu dārza laistāmo šļūteni, viņa to nogriezusi.

Ģeologs R. Braske Lukvūds no Glendeilas izsakās, ka šāda parādība var notikt vietās, kur smiltis esot kustīgas, sakarā ar tekošo apakšzemes ūdeni. Di Peso dārzu apmeklējušas vairāk kā 1000 personas, lai novērotu interesanto parādību. To starpā bijuši arī vairāki žurnālisti no Tokio, Ņujorkas, Toronto un Londonas lielajiem laikrakstiem. Lai pasargātu savu dārzu no ziņkārīgo pēdām, di Peso nolēmis apvilkt savam dārzam stiepuļu sētu.

VADĪTĀJU NOMETNE

Kanadas latviešu gaidu un skautu jendu vadītāju nometne notiks 23. un 24. jūlijā Sidrabenē. Sapulcēšanās paredzēta 22. jūlija vakarā, nometni atklās 23. jūlijā, plkst. 10 no rīta. Paredzētas apspriedes, nodarbības ar debatēm un ugunskurs. Piedalīšanās maksa 2 dolari. Jāpieteicas līdz 20. jūlijam pie gjp vad. A. Martinsones, 71 Beaty Ave, tel. LA 9593, un pie sjp vad. J. Treimaņa, 5 Laurier Ave, WA 1-0441.

KARA GADĪJUMĀ ATCELS ROBEŽU FORMĀLITĀTES

Pasīvā gaisa aizsardzība ASV un Kanadā

Savienoto Valstu pasīvās gaisa aizsardzības direktors V. Pētersons ar 13 aizsardzības darbiniekiem ieradies Otavā, kur starp citu paziņoja, ka kara gadījumā atcels Kanadas un Savienoto Valstu robežu formālitātes. Šādu soli spēršot sakarā ar paredzamo plašo iedzīvotāju pārvietošanos. Aizsardzības direktors ieteic visiem Kanadas pilsoņiem celt patvertnes personiskai aizsardzībai. Tas tiekot darīts Savienotajās Valstīs.

ASV pasīvās gaisa aizsardzības direktors preses konferencē izteicās, ka Ziemeļamerikas aizsardzība ir tikpat labi amerikāņu kā kanadiešu uzdevums, un kā abas valstis paredzējušas uzbrukumu apturēt jau Ziemeļamerikas robežu tuvumā.

Civīlā aizsardzība ir viens no nākotnes svarīgākajiem uzdevumiem, jo kara gadījumā ienaidnieka pašreizējie atomieroči Amerikas kontinentam varot nodarīt smagus zaudējumus. Lai izsargātos no vairākiem miljoniem upuru, katrai ģimenei nepieciešama patvertne, kas spēj pasargāt no radioaktīvitātes. Tāpēc katram iedzīvotājam, kas nākotnē raugās ar zināmu neuzticību un pat bailēm no atomkara, jāceļ sev droša patvertne mājas pagalmā vai pagrabā. Pēc viņa izteicieniem eksploziju drošas patvertnes Savienotajās Valstīs izmaksājot 1000 — 1200 dolaru; amerikāņu valdība piešķir šīm vajadzībām speciālus aizdevumus.

Atombumbu patvertnes jāapgādā ilgam laikam, ar dzeramo ūdeni, pārtiku un apģērba gabaliem, pie kam patvertne pagalmā esot drošāka kā mājas pagrabā, jo māja varot kļūt nelietojama. Līdz šim gan Savienotajās Valstīs uzcelto patvertņu esot ļoti maz, jo ļaužu uzskati esot neiedomājami dažādi. Amerikāņu civīlās aizsardzības organizācija apsverot 92 stratēģisko sektoru evakuāciju, bet simtprocentīga evakuācija nekad nebūs iespējama. Šogad civīlai aizsardzībai Savienoto Valstu valdība paredzējusi izdot 71 miljonu dolaru.

Šinī sakarā Kanadas veselības ministrs izteicās, ka Kanadas valdība pašreiz apspriež lētāku patvertņu projektus un tuvākā laikā sniegs tautai attiecīgus paskaidrojumus. Starp citu valdība pārbaudot aizdevuma iespējas patvertņu celšanai uz tādiem pašiem noteikumiem, kādi pastāv dzīvojamo ēku un ģimenes māju vajadzībām.

Pašreiz Kanadas civīlā aizsardzībā nodarbinātas 192.000 personas, kuras sazinā ar amerikāņu kollēģām gatavojot priekšdarbus kara gadījumam.

Jau trīs gadi abu valstu starpā pastāv vienošanās par muitas likumu pārveidošanu, kas kara gadījumā dos iespēju iedzīvotājiem masveidīgi pārvietoties uz vienu vai otru pusi.

VĒSTULE ČIKĀGIEŠIEM

Jūsu tautiete Līna Klukstiņa man atrakstījusi šādu vēstuli:

„A. God. Alumsaluma kungs!

Esmu dzirdējusi, ka jūs mākot dot labus padomus pievīltām līgavām. Es tāda esmu, un man Jums jāpastāsta, kā es tāda kļuvu. Man jau trīs gadus bija padomā viens šejienes puisis, un trīs gadus es gaidīju viņa bildinājumu, trīs gadus es izdevu visu grūti pelnīto naudu par lūpu zīmuļiem, pūderiem un caurspīdīgām kleitām, par matu krāsu, zobu platēm un karuļiem pie cepures, blūzes un ausīm, par pukēm un biļetēm. Sabiedrībā bija jāapgrozās, lai ļaudis par mani runātu, lai viņš šīs runas dzirdētu, lai viņš, apstulbotais, nāktu pie prāta. Tie bija labākie gadi manā dzīvē, un tā tie pagāja, mans ideāls vizināja savā Buikā gan garas, gan īsas, resnas un tievas, bet mani nevienā izbraukumā neuzaicināja. Un nupat Jāņu vakarā Šillera parkā es izspēlēju pēdējo stiķi — sagrābu viņu pie ugunskura aiz elkoņa un vilku mežā iekšā. „Iesim, Augustiņ, pameklēt papardes ziedu, teicu. Šis arī nepretojās. Iegājām mežā. Esot vēsi, tā šis man stāstīs. „Tu — muļķi, vai tu nemaz neapjēdzi, ka tev tepat blakus ir sildītāja?!" es šim iečukstēju ausī un apviju rokas ap viņa kaklu...

Alumsaluma kungs, nedomājiet neko tādu... nekas nenotika, Augusts atraisījās no manis un aizbēga, es atgriezos pie līgotājiem viena, esmu pievilta un izblamēta, bet viņš ir pavisam pazudis, kā ūdenī iekritis, visa Čikāga viņu meklē, un visi jau zina, ka viņš pēdējo reizi redzēts kopā ar mani Šillera parkā, abi iegājuši mežā, rokās saķērušies, jāņuguņu apspīdēti, daudzu skaudīgu acu pavadīti, vairāku meitu greizsirdībā mocīti siržu nelaimei novēlēti... Kur nu ir mans Augusts? Alumsalum, atbildiet man uz šo jautājumu! Esmu tikusi pievilta bez pievilšanas, esmu nonākusi ļaužu valodās bez lielās mistērijas, ko es trīs gadus gaidīju, un kas man aizgāja garām pašā Jāņu vakarā... Kur ir mans Augusts? Es vēlreiz Jums prasu. Kur ir mana jaunība, manas dzīves labākie trīs gadi? Atbildiet man, cik ātri vien varat, es Jums samaksāšu, es zinu, ka Jūs par brīvu neko nedarāt, ideālisma Jūsos nav ne par vienu centu, bez naudas Jūs neglābsit no negoda pat nabaga sievieti, un to jau visi zina, tādēļ Jūs neviens neieredz, bet ko lai es daru — esmu pievilta un izblamēta — 100 dolaru nežēlošu, tikai dodiet padomu, kā dabūt rokā Augustu un kā ar viņu tikt pie altāra.

Jūs patiesi cienīdama, visu labu Jums vēlēdama, drīzu atbildi gaidīdama un sievas kārtā tikt cerēdama,

Jūsu Līna Klukstiņa."

Mīļie čikāgieši, laikam gan Mefistofelim ir taisnība, kad viņš saka: „Apstulbots ir ļaužu prāts." Jūs jau paši savu tautieti Augustu labāk pazīstat, es viņu pats redzējis neesmu, nezinu, kāds viņš izskatās, kā lai viņu atrodu? Un kamēr viņš nav atrasts, kā lai Līna Klukstiņa ar viņu tiek pie altāra? 100 dolaru tomēr gribētu nopelnīt, tādēļ padomu viņai došu. Lai viņa izsūta jums visiem tādu paziņojumu, ka viņa ar Augustu Jāņu vakarā saderinājusies, rokas viņam ap kaklu apvijot, mežā papardes ziedu meklējot. Tad Augusts pēkšņi pats atradīsies, nezin no kādas alas izlīdis, un, ceļos nokritis, lūgsies Līnu, lai viņa atsauc saderināšanos. Viņai, saprotams, to nevajaga darīt, un tad būs kāzas. Ja nu tomēr Augusts atkal pazūd, aizbrauc uz kādu citu kontinenta daļu vai, tad tas ir atkal pavisam cits gadījums, tad jādod cits padoms, un tas tad maksā otru simtu, bet ja Augusts vēl kādus stiķus izspēlē, tad es nopelnu vēl trešo un ceturto simtu. Un kad tiek pie altāra, tad vēl vienu simtu pa virsu. Man ienāks smuka naudiņa, es varēšu apceļot visu Amerikas kontinentu, dažas dienas uzkavēšos arī Čikāgā, tad redzēšu, kā Līna ar Augustu labi sadzīvo, varbūt viņiem būs vajadzīgs arī tāds padoms, kas veicina labu saticību, mieru, veselību, neatraušanos... Un man atkal būs ienākumi. Labi padomi maksā naudu, mīļie čikāgieši. Sveiciniet manus draugus, kas man ir parādā.

Jūsu Alumsalums.

PAPILDINĀJUMS

H. Kreicers lūdz papildināt 25. jūnija numurā ievietoto atreferējumu par Čikāgas latviešu skolu šā: ‚Grāmatas absolventiem vēl dāvinājusi DV apvienība un Čikāgas latviešu biedrība."

Red.

CEĻA VĀRDI

Politiķi aizvien ir apbrīnojami darbīgumā un uzticībā principiem, kamēr viņi nav pie stūres.

Galsvorsijs

*

Tautas dzīvo no tā, ka labākie un pašaizliedzīgākie, stiprākie un tīrākie paši ziedojas. Kas cilvēcei pieder augstāko vērtību laukā, ir iegūts ar šo cilvēku pašuzupurēšanos, un bieži viņi kā pateicību ir saņēmuši neatzīšanu, izdzītību un nāvi.

Paulsens

*

Antīkajā pasaulē draudzību vērtēja pat augstāk par izslavēto lepnumu un viedā pašpieticību.

Nīčse

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKĀ

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes ārkārtējā pilnsapulcē 10. jūlijā Betlemes baznīcas telpās nebija sanācis vajadzīgais dalībnieku skaits, kādēļ nevarēja pieņemt galīgu lēmumu vasaras kolonijas pirkšanas lietā. Sanākušie tomēr pārrunāja šo jautājumu, pie kam bija dzirdami kā uzmudinoši, tā arī piesardzīgi spriedumi. Vasaras kolonijas priekšsēdis P. Irbe iepazīstināja ar komisijas darbu un paziņoja, ka vasaras kolonijas fondā jau ir 14.400 dol. Jautājuma izlemšanai sasauks tuvākā laikā citu pilnsapulci.

ČIKĀGĀ

● Čikāgas latviešu skolas bērnu vasaras nometne darbosies no 6.-20. augustam Genua City, 60 jūdžu no Čikāgas, Milvoku virzienā. Maksa par visu laiku $36,- no bērna. 4 reiz dienā ēdiens; nometne dos gultas veļu un segas. Var uzņemt vairāk par 100 bērnu. Būs arī peldbaseins.

MILVOKOS

● Viskonsinas latviešu biedrības teātra ansamblis Jefferson Hall zālē izrādīja Teodora Zeltiņa komēdiju 3 cēlienos Vīna raugs, režisora Pētera Ozola iestudējumā un Viļa Krastiņa dekorācijās. Dziesmas iestudējis Miķelis Grants.

Lugā parādīta studentu dzīve Latvijas universitātē, varbūt gan vairāk studentu joki. Vislabākais joks lugā ir — studenta uzstāšanās dekāna vietā un iestāstīšana, ka īstais dekāns ir viņa trakais dvīņu brālis. Lugā darbojas 9 personas, gandrīz visi jaunieši, varbūt pirmo vai otro reizi uz skatuves dēļiem, studentu lomas un krāsu cepurītes visiem piestāvēja labi, tikai ar dziesmām tik labi neveicās. Publikas bija tuvu pie 300. Izrādi visi uzņēma atsaucīgi, varēja arī pasmieties. Vasarīgs laiks — vasarīga izrāde.

● Milvoku latviešu ev.-lut. draudzei 10. jūlijā bija izbraukums uz Terry Andrae parku, kas atrodas ezera krastā, un, lai gan attālums līdz turienei ir diezgan liels, ap 40 jūdžu, pateicoties jaukajam laikam, tur izbrauca ap 300 draudzes locekļu.

Dr. māc. J. Meistars teica dievvārdus brīvā dabā, aicinot atcerēties dzimteni. Mičigēnas ezera krasts tai vietā arī tiešām atgādina Rīgas jūrmalu dažās vietās, bet ūdens gan Rīgas jūras līcī jūlijā tik auksts nekad nav bijis. Un tomēr netrūka arī tādu pārdrošnieku, kas to nemaz neievēroja. Ne visiem bija zināms, ka šejienes saule dedzina ātrāk un stiprāk, dažkārt pat ēnā, tādēļ dažiem milvokiešiem uz vakara pusi vajadzēja izsaukties: „Es rītu nevarēšu iet darbā!" Un to vidū bija gadījies arī viens čikāgietis. Uztraukts viņš rādīja savas apdegušās rokas skolniecei Veltai, bet viņa mācēja labi mierināt. „Vai tas nav skaisti," viņa teica, „jūs atbraucāt no Čikāgas balts, bet aizbrauksit atpakaļ sarkans!"

-us

— Vai vēlaties, kundze, lai atnesu Jums jauno vakartērpu, vai arī Jūs šovakar iziesit tikai ar savu vīru?

KALAMAZU

● Ev.-lut. latviešu draudzes aizgādībā dibinātās skautu un gaidu vienības īsā laikā guvušas labus panākumus. Vienībās patlaban skaitās 79 dalībnieki. Tās rīkoja arī nometnes, kurās guva pieredzi lielākām sanāksmēm. Skautu un gaidu vecāku padome iegādājusies teltis un to piederumus par $479. Vēl jāiegādājas nometnei nepieciešamie virtuves piederumi un medikamenti pirmās palīdzības sniegšanai.

● ASV Vidienes valstu latviešu jaunatnes salidojumu šogad rīko Kalamazū latviešu jaunatnes kopa 23. un 24. jūlijā Kalamazū, Mičigēnā. Sarīkojuma komisijā darbojas: kopas pr-ks Aivars Ruņģis, Skaidrīte Ozola, Lalita Lāce, Zeltīte Jēkabsone, Gita Gertsone. Komisijai ir darba pilnas rokas, jo sagaida ierodamies ap 400 jauniešu. „Izstrādājot salidojuma programmu," informē rīcības komitejas pr-dis A. Ruņģis, „vadījāmies ar īpašā aptaujā par salidojumiem gūtajām ziņām". Salidojuma dalībniekiem demonstrēs sasniegumus mūzikā, tēlojošā mākslā, literātūrā, baletā un tt. Aicinās jaunos un topošos mākslinieku un literātus no pašu mājām un kaimiņu pilsētām: Čikāgas, Milvokiem, Indiānāpoles, Grand Rapidiem, Saginavas, Detroitas, Klīvlendas un citām vietām. Sestdien, 23. jūlijā, būs topošo mākslinieku darbu skate u. c. sniegumi, starpbrīžos deja. Otrā dienā, 24. jūlijā, notiks jaunatnes dievkalpojums, sporta spēles un izbraukums uz kādu tuvāku ezeru. Salidojumu noslēgs ugunskurs, kam priekšnesumus gatavo kaimiņu pilsētu jaunieši. Salidojuma deju vakarā, ko sauks „Kā var aizmirst..." spēlēs Čikāgās latviešu deju orķestris. Tuvāku informāciju par salidojumu sniedz Aivars Ruņģis, 1826 S. Westnedge Ave, Kalamazoo, Mich., USA, tel. Kalamazoo 5-6259.

Kalns

DĒKAINIE KANADAS ZIEMEĻI

Ceļojums gar Labradoras krastiem

Tūristi, kam ir nevaldāma tieksme uz neparastiem ceļojumiem, šovasar pirmoreiz varēs piedalīties divu nedēļu braucienā gar Labradora krastiem no Zosu līča līdz Hebronai un atrasties tikai dažu simt jūdžu attālumā no polārā loka. Pa ceļam paredzētas ne tikai iegriešanās primitīvos ciematos, bet arī sastapšanās ar eskimosiem, redzēt valzivis, roņus, terna putnus, ledus kalnus un mirāžas.

Zosu līcis, kas īsti uzplauka tikai Otrā pasaules kaŗa laikā ar gaisa bazes un radiostacijas uzcelšanu, tagad ir viena no ostām, kuŗā iegriežas Kanadas nacionālā dzelzceļa pasta kuģis. Tanī ir vietas 18 pasažieŗiem, un tas veic savu apkārtceļojumu piecas reizes gadā.

Vedmaksa šai kuģī ir $60,-, ieskaitot guļamvietu un ēdienu, kuģa atiešanas datumi ir 10. jūlijs, 23. jūlijs, 6. un 19. augusts un 1. septembris. Ceļojums prasa nepilnas divi nedēļas laika.

Lai nokļūtu Zosu līcī, neatlaidīgi tūristi var zēgelēt no Ņūfaundlendas Sendžonsas ostas, kas prasa ap vienu nedēļu ilgu laiku. Vēl nepacietīgāki „zemes pētnieki" var veikt šo attālumu pa gaisu ar Maritime Central Airways palīdzību no Jaunbrunsvikas Monktonas, Ganderas vai Ņūfaundlendas Sendžonsas. Vai arī reiz nedēļā no Montreālas ar Trans-Canada Airlines lidmašīnu.

Parasti starp „Trepassey" pasažieŗiem ir arī Royal Canadian Mounted Police, misionāri un eskimosi. Katrā kabīnē ir četras līdz sešas guļamvietas, kas gan reti visas ir aizņemtas. Ēdiens parasti ir labs, Maltītēs pasniedz vērša gaļu ar kāpostiem, ceptu vērša gaļu, mencas mēles, zivis ar Briseles kāpostiem. Tomēr kafijas dzērējiem ieteicams palūgt sev īsta stipruma dzērienu, jo ņūfaundlendieši dzeŗ tēju un ir pārliecināti, ka kafija jāpagatavo līdzīgā stiprumā — ar lielu daudzumu ūdens, kas dzērienu padara visai plānu.

Atstājot Zosu līci, „The Trepassey" uz īsu laiku piestāj Smokija un Emilijas ostās, kur atrodas Ņūfaundlendas zvejnieku vasaras apmetnes. Tad šis kuģis dodas ziemeļu virzienā uz Keiferisonu un eskimosu valstību, pūloties visu laiku izvairīties no slikta laika un ledus blāķiem.

Pirmais dziļais fjords, kas dod patvērumu šīs piekrastes priekšposteņiem, ir Makovika — vēsturiska moraviešu misijas vieta, ko dibināja 1756. gadā. Tās iedzīvotāji pa daļai ir eskimosu zvejnieki. Atstājis Makovikas līci, kuģis iegriežas Keipalikā. Kāds vecs tur atrasts zobens devis pamatu teorijai, ka jau 12. g. s. vikingi apmeklējuši Labradoru.

Nākošā pietura ir Postville, ko nesen nodibināja zvejnieki, kas te ieradās no visas Labradoras, Pentakostas mācītāja Viljama Džileta vadībā. Mācītājs Džilets pats reiz, pirms sekojis savas ticības aicinājumam, bijis meža strādnieks un mēchaniķis. Viņš iekārtojis zāģētavu, nolīdis līdumus, uzcēlis ēkas un skolas.

Pēdējā apmeklējuma vieta ir Hebrona - drūma apmetne, kuras vienīgā lielā ēkā atrodas moraviešu baznīca. Tā uzcelta 19. gadu simtenī Vācijā. Katru koka gabalu sanumurēja, baznīcu izjauca un pārveda uz Labradoru kādā mazā buŗu kuģītī.

Gar krastu stiepjas nelielas kabīnes, kurās dzīvo eskimosi. CS

„Taunsenda romantika" atkārtojas Italijā

Aleksandra Torlonia, skaistā Burbonu cilts princese iemīlējusies vienkāršā mirstīgā — Romas zirgu audzētājā Frančesko Finesī. (Sk. r. LA iepriekšējā n-rā)

10 GADU PA PERONA PĒDĀM

Huans Dominago Perons, kurš dzimis 1895. gadā, savas varas gājienu sācis armijas rindās. Savu politisko karjēru viņš sāka 1943. gadā, kad militārās aprindas sacēlās pret konservātīvo prezidentu Kastello. Perons kļuva darba ministrs, kaŗa ministrs, viceprezidents, ierosināja plašu sociālās palīdzības programmu un noorganizēja arodbiedrības. Tai pašā „laimīgajā" 1943. gadā viņš apprecējās ar aktrisi un dziedātāju Ievu Duorti.

Perona slavas kāpnes Argentīnā 10 gados pēc zviedru preses ziņām iezīmējas šādi:

1945.

8. oktobrī, uz stipra militāristu spiediena, Perons spiests atkāpties.

17. oktobrī — viņš ir jau atkal atpakaļ valdībā, ko panāk lielās strādnieku demonstrācijas viņa labā. Šo dienu turpmāk apzīmē par nacionālu svētku dienu Argentīnā.

1946.

12. februārī ASV valdība publicē „Zilo grāmatu" ar smagām apsūdzībām pret Peronu. Tomēr Perons uzvar, un nodibina labas attieksmes ar ārlietu ministru Birm.

24. februārī notiek vēlēšanas, kurās Perons iegūst 1.479.000, pretkandidāts Tamborini — 1.220.000 balsu. Līdz ar to Huans Perons kļūst Argentīnas valsts prezidents.

1947.

1. janvārī spēkā stājas likums, kas mēģina nostiprināt Argentīnas valūtas svaru un ekonomisko neatkarību, sākas strauja rūpniecības attīstīšanās un tiek pasludināts pirmais piecgades plāns.

1848.

5. decembrī notiek jaunas vēlēšanas, kas dod Peronam lielu majoritāti kongresā — 111 mandātus no 157. Tomēr opozīcija visā vēlēšanu kampaņas laikā bijusi stipri apspiesta.

16. martā Argentīna iegūst jaunu konstitūciju, kas dod valstij lielu varu, īpaši lielāko uzņēmumu nacionālizēšanā.

1951.

1. aprīlī valsts uz īpaša likuma pamata pārņem savā kontrolē lielo, neatkarīgo laikrakstu La Pressa. Šis notikums atbalsojas visā pasaulē.

11. novembrī Perons uzvar jaunās vēlēšanās, iegūstot divi trešdaļas vēlētāju balsu. Vēlēšanu kampaņā tika jūtami apspiesta opozīcija.

1952.

26. jūlijā pēc grūtas slimības mirst Ieva Perona, kļūstot gandrīz par reliģiska kulta radītāju.

1953.

15. aprīlī arodbiedrības un armija organizē masu demonstrāciju ar 100.000 dalībniekiem, kas iezīmē kulmināciju ilgāka laika nemieriem par kāpjošām cenām, pārtikas līdzekļu trūkumu un ierēdņu korupciju.

1954.

10. novembrī sākās Perona atklātie strīdi ar katoļu baznīcu. Trīs bīskapus viņš apzīmē par nodevējiem.

14. decembrī kongress pieņem atvieglinājumus laulību šķiršanas likumā.

1955.

14. aprīlī izbeidzas reliģijas mācība skolās.

13. maijā tiek atcelti atvieglinājumi reliģiskiem iestādījumiem.

11. jūnijā ļaudis vēro pāvesta standartu kongresa nama priekšā. Nākošā dienā sākas pretkatoliskas demonstrācijas, tiek arestēti daudzi katoļi.

14. jūnijā tiek atcelti no amata un izraidīti divi baznīcas kalpi — Tato un Navoa, kas izraisīja nesenos asiņainos notikumus Argentīnā, kuros daudz argentīniešu zaudēja savas dzīvības un diktātors Perons manāmi sagrīļojās uz savas varas troņa.

ZIEMEĻU LĀČU MEDĪBAS BRITU KOLUMBIJĀ

Viens no Kanadas visbīstamākajiem medījumiem ir Britu Kolumbijas ziemeļu lācis; to piedzīvojuši pavadoņi, līdzīgi Valterim Henrijam un Frinē Džordžam (52 g. v.) var vēl palīdzēt sameklēt. Henrijs labu daļu savu ienākumu gūst no medniekiem, pavadot tos pa mežonīgiem apgabaliem, lai tiem būtu iespējams nošaut lāci.

Līdzīgi platradzim ziemeļbriedim, lācis parasti, pamanot cilvēka tuvošanos, pazūd, lai gan tā svars ir 1.000 mārciņas, un tas var pārvietoties ar 25 jūdžu ātrumu stundā, ja jāveic nelieli attālumi.

Tomēr lācis ir vairāk noskaņots uzbrukšanai nekā briedis, īpaši, ja sastaptais lācis ir lāču māte ar mazuļiem.

Henrijs pamudina savus medniekus šaut no droša attāluma, bieži no novietnēm kokos, kas ir par maziem, lai lācis tanīs varētu uzrāpties. Visbiežāk viņš aizrāda, ka nepieciešami pietiekami liela kalibra ieroči, lai lāci varētu nogalināt ar dažiem šāvieniem, bet neieteic maza kalibra spēcīgus ieročus.

Pavasaros pēc ziemas guļas lāči dodas pie upju krastiem, cerībās atrast mīkstu, kailu zemi, jaunus „zaķu kāpostu" dzinumus un, galvenokārt, nobeigušos briežu ķermeņus. Ja neizdodas atrast mirušus briežus, lācis, būdams gan viens no lielākiem Ziemeļamerikas kontinenta dzīvniekiem, aizmirst savu cieņu un medī arī peles.

Paplašinās krāsaino filmu pārraidīšanu

Kā ziņo no Otavas, Radio-Kanada paredzējusi izdot 500.000 dolaru, lai paplašinātu studijas un pētījumus krāsaino filmu pārraidīšanai, kas, cik paredzams, notiks 1956. g. rudenī. Pirmkārt dabiskās krāsas televīzijas raidījumus sāks no trijām lielākām Austrumkanadas pilsētām: Montreālas, Otavas un Toronto. Šie 500.000 dolaru paredzēti, lai attiecīgi pārveidotu televīzijas ierīces. Līdz ar to būšot iespēja pārraidīt arī Savienoto Valstu raidītāju krāsaino programmu.

Medus — labs līdzeklis pret paģirām

Pēc M. . as Bruner-Orne raksta amerikāņu sieviešu-ārstu žurnālā, pret paģirām ļoti labs līdzeklis esot medus. Pēdējais veicina alkohola sadegšanas procesu ķermenī, ka arī iedarbojas nomierinoši uz nerviem, par ko jāpateicas medus sastāvā ietilpstošiem B vitamīniem un fruktozei. Medus paģiras mocītos ātri padarot „skaidrākus."

KOEKSISTENCE

Koeksistenci radu būšanā apcerējis Augusts Nopūta, bildes koeksistencē ar tekstu iemālējusi Zete Palete

Pēdējo dienu karstums un nepatikšanas Taisnību bija padarījušas pavisam durnu. Bumerangs viņa mājā rīkojās kā savā, un Taisnība sevi brīžiem notvēra pavisam aplamā domāšanā: ka viņš te tā kā būtu lieks un radiem pa kājām, un ka viņam būtu jāatvainojas, ka nav vēl dabūjis sev cita dzīvokļa, lai viesiem būtu ērtāk.

Ar Bumerangu pašu vēl kaut kā varēja iztikt, it īpaši, ja Florentīnes nebija tuvumā, bet ar šo sievišķīgās piemīlības un skaistuma nevīstošo ziedu viņam ļoti bieži iznāca nepatīkamas domu izmaiņas.

„Mēs esam divi dažādas pasaules," kaut kā no Bumerangas aizmānījies, stāstīja Žēlastībai un Lampatānam, kas abi pašreiz sāka baudīt atvaļinājuma brīvības, „mums ir pavisam pretēji pasaules uzskati."

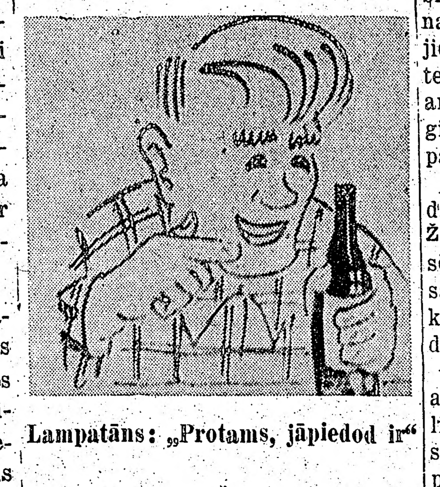

Lampatāns: „Protams, jāpiedod ir"

„Ej nu — nedžegojies." Lampatāns graciozi ar kreisās rokas mazo pirkstiņu darbojās pa savu nāsi, „abi letiņi — kas, vilks, jūs par divi arī esat — kas, vilks, jūs par divi dažādām pasaulēm?"

„Viņai ir cita ideoloģija," Taisnība neatlaidās, „mums trūkst kopēju garīgu interešu. Es visus spēkus gribu veltīt svētajai cīņai par tautu, bet viņa tik jaucas pa māju un kūda sievu kas es esot par vīru, ka nevarot ģimeni uzturēt, bet sievai arī jāstrādājot!"

„Žēl, žēl," žēlastība drūmā balsī izteica savu neapmierinātību, alus glāzi pret gaismu pacēlis un tās zeltaino saturu apbrīnodams, „žēl gan, ka jūs, tik tuvi radi, nevarat savā starpā satikt. Redz', ka pat ienaidnieki tagad rauga viens otrams piedot."

„Protams," Lampatāns, domādams, ka Žēlastba runā par viņu, glaimots nokrekšķinājās, „cik reizes ar Pusmucu jau agrāk neesam plēsušies un atkal salabuši. Jāpiedod vien ir."

„Es nerunāju par tavu plūkšanos ar Pusmucu," Žēlastība lēnprātīgi izlaboja Lampatāna misekli, „es runāju par ienaidniekiem pasaules mērogā. Redzi, kā Vaņka tagad piedod kapitālistiskajiem izsūcējiem darba ļaužu asiņu piesūkšanos un aicina šos dzīvot blakus vienā mierā kā mīļiem sābriem pienākas."

„Tu domā koeksistenci?" Taisnība saprata Žēlastības domu gājienu. „Tur nekas jēdzīgs nevar iznākt. Es jau arī agrāk domāju, ka tā prātīga ideja, bet tagad no personiskās pieredzes saprotu, ka tur nekas nevar iznākt."

„Par ko ne?" Žēlastība bija iespītējies, „par ko ne? Pasaule rūmīga diezgan — lai tikai nebāžas viens otra ģerevīņā, tad varēs dzīvot mierā un saticībā."

„Nekas tur nesanāks. Divi dažādas ideoloģijas nekad nevar blakus sadzīvot," Taisnība aizstāvēja savu pieredzē iegūto atziņu.

„Kur te dažādas ideoloģijas? Te ir tikai viena pati — abi zina: ja kausies, tad norausies tā, ka vispāri nekāda eksistēšana vairs nesanāks. Un ja šie lielie var dzīvot bez kaušanās, kāpēc tu ar Bumerangu nevari?"

„Kas saka, ka es nevaru? Bet lai viņš vācas no manas mājas laukā! Sēd te ieplēties kā pagasta vecākais un komandierē: tev vajadzētu tā — un tev vajadzētu šitā! Es dzīvot nemākot, un nez' kas vēl!"

„Jāsadzīvo, jāsadzīvo," Žēlastība labsirdīgā balsī pamācīja Taisnību. Visa pasaule tev iet ar labu priekšzīmi pa priekšu, bet tu tikai spītējies pretī kā Bileama ēzelis."

„Skaidrs, ka tev jāsadzīvo," Lampatāns atbalstīja Žēlastības miera ofensīvu, „padomā — cilvēki atbraukuši no tālām zemēm, tukši un nabagi — un tu te jau labi iedzīvojies, bet negribi šiem palīdzēt! Vai tev kortelis tagad vairāk maksā, ja arī viņi tur dzīvo iekšā? Vai logiem rūtes nodils, ja tur vēl kāds pa tām skatīsies?"

„Tā ir, Jūlij. Neesi sīkumains — dzīvo pats un ļauj citiem dzīvot," Žēlastības sirds rosīgās slāpju dzesēšanas iespaidā bija kļuvusi pavisam mīksta, „tas ir tavs tautiskais pienākums, atvērt sava nama durvis savam tuvākajam radam."

Otro pusstopu viņi nokopa tikai ap pusnakti — karstums bija par lielu, lai varētu attīstīt rosīgāku sabiedrisku darbību. Lēnajam tempam tomēr bija bijusi zināma priekšrocība — Žēlastībai ar Lampatānu beidzot bija izdevies pārliecināt Taisnību par koeksistences centienu piemērošanas nepieciešamību viņa privātajā dzīvē.

— Esmu gatavs piedot...

Ceļā uz mājām Taisnība pats sevi slavēja, ka viņam pieticis dvēseles cildenuma, pārvarēt savas egoistiskās tieksmes.

„Es esmu gatavs piedot..." viņš savā nodabā runāja, uzmanīgi no sevis telefona stabu atbīdīdams, kas neizprotamā kārtā liecās uz viņa pusi un stājās tam ceļā, „kas man ... vai man kāds naids?... lai dzīvo... dzīvosim visi kopā... kosi... koksek... e! koeksistēt! Lai dzīvo sadraudzība un radu būšana!"

Pēdējo viņš pateica drusku skaļākā balsī, jo bija nonācis tādā kā pazīstamā vietā. Satrūcies viņš pamanīja, ka tā viņa māja, un ka dzīvojamā istabā vēl dega gaisma — sieva tātad vēl bija nomodā. Sirds viņam tomēr bija tik mīksta un mīlestības pilna, ka, ļaunuma nebīdamies, viņš pārkāpa sava nama slieksni. Kamēr viņš vēl darbojās ap durvju atslēgām, no dzīvojamās istabas sadzirdēja Florentīnes balsi:

„Tu dzirdi? Nu viņš beidzot ir pārnācis! Bet to es tev saku, mās', tu to viņam tā nepalaid! Kamēr mēs vēl esam pie tevis, tev ir zināms morālisks atbalsts, bet ja mums kādu dienu no tevis viņa dēļ būs jāaiziet — kas tad ar tevi notiks? Kas viņam ko draugoties ar tiem divi žūpām? Lai draugojas ar Margodu! Abi švāģeri! Bet nē! Slepeni aizmūk no manējā — un prom pie saviem draugiem! Tie viņam tie labie!"

Vienu brīdi Taisnībā pamodās vecais ļaunums, bet tad viņš atcerējās, ko pirmīt sevī apņēmies un, laipnu smaidu vaigā iegriezis, spēra pirmos nedrošos soļus dzīvojamās istabas un savas svainenes virzienā.

„Nelaimīgs cilvēks," viņam ienāca prātā, „kas viņai arī par dzīvi ar tādu vīru kā Margods! Ne tam īstas vīra dūšas, ne saprašanas!"

Viņa sirds bija pilna viscildenāko nodomu un apņemšanās, kad viņš apsēdās Florentīnei blakus.

„Nu tu, vecā pistole!" viņš apšāva savai bijušai ienaidniecei roku ap vidu, „dod nu buču un salīgsim mierus! Vai mums kāds naids! Tagad mēs abi korbo... nē! konektē... pfi, velns! — ko-ek-sis-tē-sim kā radiem -"

Taisnības labi domātā runa notrūka pusvārdā. Florentīne viņa jūtu izplūdumu bija pārpratusi, un uz Taisnības lūpām, kas brālīgā skūpstā bija gribējušas pieglausties tās gaumīgi krāsotajam vaidziņam, straujas kustības noslēgumā ar sitienam raksturīgo skaņu novietojās viņas rociņa.

„Hildegarde!" viņa iebrēcās, „Hildegarde! Māsiņ! Un ar šo alkoholiķi un sieviešu mednieku tu visus šos gadus esi dzīvojusi kopā? Margod! Nāc un pestī mani! Nost! Nost!! Nost!!"

Pēdējie brēcieni zīmējās uz Taisnību, kas manīdams, ka aplami rīkojies, misekļa labošanas nolūkā mēģināja satvrt un noskūpstīt Florentīnes roku. Dabūjis vēlreiz pa nagiem, viņš uzdeva arī šo tuvināšanās mēģinājumu. Pat tagad vēl viss, varbūt, būtu beidzies pa godam un ar laipnību, kā tas tikai tuviem radiem pieklājas, bet Florentīne nevarēja rimties.

„Nelietis!" viņa spiedza, „atviļināja uz šo posta zemi — un nu grib izmantot manu bezizejas stāvokli! Margod! Glāb mani!"

Tā bija kļūda, jo šīs zemes nozākāšana Taisnību sevišķi satracināja. Uzrausies kājās, viņš, vīra dūšu parādīdams, cirta dūri galdā ar tādu sparu, ka pat Taisnībene sarāvās.

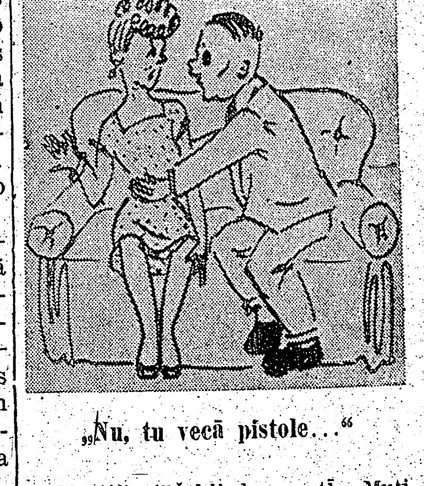

„Nu, tu vecā pistole..."

„Muti!" viņš kliedza pretī, „Muti — es saku! Skaties — kāda! Kā uts kažokā ielīdusi! Es šai sirdi rādu, mīlestību piesolu, bet šī man te kausies! Ar vīru draudēs! Nu tad, māsiņ, nekāda koeksistence nebūs! To es tev saku!"

„Ej nu labāk gultā eksistēt," Taisnībene zināja sava vīra varonības uzplūdu dziļākos cēloņus, „izguli dzērumu, tad varēsi nolūgties par prastībām."

„To mēs vēl redzēsim, kurš kuŗu lūgsies," Taisnība tiepās, bet nogurums bija pārāk liels, lai ilgāk pretotos. Nevērodams, ka bez sievas istabā atradās arī viņa ienaidniece Nr. 1, viņš izstiepās visā garumā uz vaļas un pus minūtes laikā bija aizmidzis.

Toties Florentīne nevarēja rimties.

„To es viņam mūžam neaizmirsīšu! Ne mūžam! Uz ceļiem viņš mani tagad varēs lūgties! Koeksistence! Ar viņu? Ne mū-žam!"

— — — — — —

Otrā rītā, pamostoties, Taisnībai likās, ka tā galvā elles pūtēju orķestris izmēģina jaunās taures. Brīdi bez domu pa vāļu aizvērtām acīm pagrozījies, viņš pēkšņi ievēroja, ka ārpus viņa galvas, t. i. visā mājā valdīja dziļš klusums. Kas tas varēja būt. Ap šo laiku Bumerangas parasti apsprieda pagājušās nakts sapņus, bet šorīt?...

Viņš pietrūkās sēdus. Vai tas varētu būt ka Bumerangas viņa māju būtu atstājuši? Ka viņš būtu viens savā ligzdiņā ar savu sieviņu un meitiņām?

Cik ātri cēlies, tikpat ātri viņš atkal atkrita savā guļas vietā. Kam viņam arī vajadzēja būt tik ziņkārīgam? Nezinādams viņš vēl kādu brīdi būtu varējis tīksmināties ap saviem sapņiem, bet tagad bargā īstenība viņā raudzījās nepielūdzamām acīm: istabas otrā galā sēdēja trīs tiesneši: sieva, Florentīne un Margods.

„Te nu būs koeksistence!" viņam vēl iešāvās prātā, un tad viņš dzirdēja tiesas priekšsāša sēdes atklāšanas vārdus.

„Pluškīt," sieva maigā un lēnā balsī, kā vienmēr tādās reizēs, iesāka, „man ar tevi jārunā viens nopietns vārds..."

Osvalds Akmentiņš

AMERIKAS LATVIEŠU RAKSTI UN PRESE

1896. — 1946.

III

Bēdīgi, ka neviena biedrība nav centusies saglabāt še iespiestos latviešu darbus. 1920. g. Fr. Freidenfelds Drauga Balsī izsakās, rakstot par dzejnieku Kr. Nātru: „Ja privāta persona saplēš vai iznīcina latviešu rakstus, tad tas jāuzskata par pavirsību, bet ja organizācijas necenšas šīs vērtības uzkrāt, tad tas ir noziegums pret tautas nākamām paaudzēm." Bet kur tad nu ir šīs paaudzes? Tās ir asmilizētas, tāpēc uzglabāts arī nekas netiek.

Minētos materiālus esmu dabūjis no J. Sieberga un Fr. Freidenfelda, jo preses izdevumi nav uzglabāti nevienā latviešu biedrības bibliotēkā. Pie latviešu pārtautošanās sava vaina ir arī bālai sadrumstalotai presei, kas ne vienmēr ir kalpojusi tautiešiem. Par šo bēdīgo faktu kāds tautietis Amerikas Vēstneša 1917. g. 15. numurā raksta: „Tādā gaitā, kā tagad Amerikas latviešu laikraksti tiek vadīti, tie nekad nezels un nevar zelt. Mūsu laikraksti publiku un lasītājus nevis kopo un pulcē, bet gan šķeļ, skalda un iepotē tautiešos partijas garu un naidu citam pret citu. Viena laikraksta lasītāji un piekritēji ienīst, nicina un tur par pēdējiem nejēgām otra laikraksta lasītājus, un viņu redaktori un izdevēji ir gādājuši, ka citādi tas lai nekad nebūtu...

Ja nu kāds laikraksts patiesi grib paplašināties un grib paplašināts tikt, tad viņam ir jākalpo vispārībai un nevis vienai ļaužu saujiņai, — bet lai tas būtu iespējams, tad vispirms mums ir jādabū vispusīgi izglītots vīrs un avīžnieks par redaktoru. Kaut kuŗam te Amerikā vairs nav iespējams pacelt avīžniecību uz augstākas pakāpes, tādēļ ka latviešu publika Amerikā ir tā samaitāta un pieradināta pie partejiskuma un šķelšanās, ka paies vairāki gadi, iekāms šos notikumus iespējams izgaisināt, bet priekš tam vajadzēs vīra ar dzelzs pacietību. Bet kur mēs viņu ņemsim? Un kur mēs ņemsim naudu tādu laikrakstu izdot un izturēt vismaz 2—3 gadus ar zaudējumiem, līdz viņš varēs iemantot lasītāju uzticību un sākt atmaksāties? Pats par sevi saprotams, ka latviešu tagadējie laikraksti, bīdamies no konkurences, sakritīs viņam virsū kā vārnas un raudzīs viņu noknābāt. Šis lūk ir tas visaktuālākais jautājums, jo tie vīri, kuŗiem ir nauda un kuŗi varētu kādu tūkstoti ziedot, nekā neliekas zinot, vai mums latviešiem ir kāds plašāks laikraksts jeb nav. Tie, kuŗiem tā nauda nav, bet kuŗi raksta jaukus vārdus par laikraksta paplašināšanu, maz ko līdz."

Raksti pauž ne tikvien Amerikas latviešu preses, bet arī viņu pašu nacionālo traģēdiju, viņu nespēku.

Ap 1915. g. Filadelfijas latviešos pastāvējis projekts izdot Amerikas, Austrālijas un Brazilijas latviešu adresu sarakstu. Tur tad būtu paredzēts iespiest latviešu biedrību, veikalu, firmu, laikrakstu un personu vārdus un adreses. Pasākums tomēr palicis nereālizēts. Latvieši kaŗa laikā it kā baidījušies uzrādīt savu dzīves vietu.

V. Krasnajs savā grāmatā Latviešu kolonijas, piemin, ka Klīvlendā Kaufmanis iespiedis un izdevis pirmo latviešu ardresu grāmatu ar 600 adresēm.

Arvien būs jāatzīst Jēkaba Sieberga loma Amerikas latviešu presē. Tā bijusi ļoti spoža, un, ja būtu pilnīgi sekmējusies, tad viņa laikraksts būtu kļuvis par dienas laikrakstu, kāda vēl latviešiem Amerikā nav bijis. Ka latvietis Amerikā varētu lasīt savu dienas laikrakstu tāpat kā ukrainis vai polis, tam būtu milzīga nozīme. Sieberga nolūkus presē raksturojis Līdumnieks, Amerikas Vēstneša 1916. g. 19. numurā. Līdumnieks raksta: „Ja būtu mums visiem tik daudz labas gribas strādāt priekš Amerikas latviešu avīžniecības kā Amerikas Vēstneša izdevējam — redaktoram, tad, bez šaubām, mums būtu ne tikai nedēļas avīze, par kuŗu tik daudz rakstām un runājam, bet arī dienas avīze."

LATVIJAS LAIKĀ

No 1918. g. — 1920. g. Ņujorkā iznāca baptistu laikraksts Drauga Balss. Redakcijā darbojas Pēteris Bušmanis, Kārlis Karols. Pirmais redaktors bijis Krišjānis Nātra. Bušmaņa laikā laikraksts savu patriotisko seju zaudējis. Šai laikā, tas ir 1920. g., sāk iznākt Amerikas Atbalss, jo Siebergs savu Amerikas Vēstnesi, pēc 25 g. darbības, pārtrauc, vēlēdamies, lai laikrakstu turpinātu gados jaunāki cilvēki. Laikrakstu paraksta Dr. K. Rūsis (Roos) un K. Rāviņš, kas dzīvo Filadelfijā, bet laikrakstu iespiež Ņujorkā. Amerikas Atbalss bija nacionālākais laikraksts, ar intelligentu saturu, sniedza rakstus arī angļu valodā, lai amerikāņus iepazīstinātu ar Latvijas republiku un gatavotu ceļu tās atzīšanai. Daudz rakstu angļu valodā dod prof. Burtnieks un ASV pilsonis Čandlers.

Amerikas latviešu centrālbirojs savus mērķus pauž žurnālā Latvju Ilgas, kuŗu vadīja J. Savins. Amerikas Latviešu tautiskā savienība 1920. g. izdeva informācijas biļetenu Latvji Amerikā, kas apgaismoja Latvijas atbrīvošanas cīņas un jauncelsmes laikmetu. Še minētos izdevumus piemin V. Krasnajs; diemžēl, šo rindu autoram nav bijis izdevības ar minētiem izdevumiem iepazīties.

ALTS izdevis vairākas brošūras par Latviju angļu valodā. To darījis arī lielais patriots baptistu mācītājs J. Kvietiņš. Hektografētu izdevumu, ar kristīgu saturu, apmēram 15 gadus Ņujorkā izdod R. Pētersons. Tas iznāk angļu un latviešu valodā un saucas Bāka. Tur interesanta sūtņa A. Bīlmaņa polemika pret K. Dzīleju un F. Freidenfeldu, diskusijas par latviešu valodas tīrību. G. Dancis no 1925. g. — 1926. g. Ņujorkā izdeva Amerikas Latviešu Ziņas. Mazā lasītāju skaita dēļ tām bija jāapstājas. 1922. g. Bostonā J. Šmita redakcijā iznāk Jaunais Prometejs. Mēnešraksts mākslai, literātūrai un poltikai (daži numuri).

Pēc šiem izdevumiem, no 1927. g. līdz 1940. g., veselus 13 gadus Amerikā neiznāk neviens nozīmīgs nacionāls latviešu laikraksts, nedz žurnāls. Tikai reti kāds aboneja laikrakstus no dzimtenes, tautieši lasīja amerikāņu avīzes, kreisos latviešu izdevumus. Tas bijis bēdīgs laiks sava lielā tukšuma ziņā, attiecībā uz nacionālo literātūru.

Šie gadi visvairāk tautiešus arī asimilēja, jo trūka dzīvei ideālisma. Dzimtene bija brīva, kas gribēja uz turieni doties, aizbrauca. Kas ne, palika un turpināja savu pelēko dzīvi svešumā.

OKUPĀCIJAS GADI

Zināmu saviļņojumu izraisa Otrs pasaules kaŗš, kas uzsit arī mazu nacionālu vilnīti Amerikas latviešos. Pie preses atjaunošanas stājas divi baptistu mācītāji: Dr. Jānis Daugmanis un mācītājs Kārlis Purgailis (Grubers). K. Purgailis 1941. g. Ņujorkā sāk izdot Drauga Vēsti, un turpina to līdz 1947. g. Mēnešraksta redaktors pirmais saredzēja komūnisma briesmas un tā izraisītos apstākļus dzimtenē. Izdevums aizpildīja laikmetīgu robu, kad vēl neatskanēja brīvā balss no dzimtenes. Mēnešraksta sākumā izdevumam darbojās līdzi bijušais ministrs Apsītis. Illustrācijas vēlāk zīmēja A. Hermanovskis un Šaumanis.

Dr. J. Daugmanis Bostonā 1941. g. izdeva baptistu žurnālu Ausma. To viņš turpināja līdz 1944. g. Ausmā darbojās līdz mācītājs O. Blūmītis, Ad. Hauns, Fr. Freidenfelds, Fr. Liliens, kā arī J. Siebergs. Žurnālam savā laikā iznāca diezgan nepatīkama polemika ar sūtni A. Bīlmani. Ausmā rakstīja par dzimtenes jautājumiem, taču viņu ierosinājumi reti kad iemantoja atsaucību. Viņi apcerēja Latvijas neatkarības jautājumu un prasīja tai neatkarību, (labākie raksti Fr. Lilienam un O. Blūmītim), bet tā kā redaktors sadarbojās ar „foruma" grupu, tad savi mesli tika arī kreisajiem. Vecajos tautiskajos latviešos jau jūtams pagurums pēc 30—40 gadu dzīves svešumā. Tos nevar vairs salīdzināt ar viņu spontāno darbību pēc Pirmā pasaules kaŗa. Viņi bija kļuvuši veci.

Vēl atzīmējami arī divi draudžu mēnešraksti, kas abi iznāk Bostonā. Tie ir: māc. J. Graudiņa rediģētais Baznīcas Ziņas, sākušas iznākt 1929. g. 1. janvārī. Mācītāja Selmera vadītais Apskats sācis iznākt 1923. g. Pirms tam 1922. g. — 1923. g. iznākuši tā paša redaktora vadībā Gaismas Stari. Abi izdevumi iespiesti vecā ortografijā, neattaisnojami kļūdainā latviešu valodā.

Kreisie laikraksti, kādi iznāk pēc 1920. g. ir Strādnieku Rīts, Amerikas Cīņa, Amerikas Latvietis, iznācis kādu laiku arī Strādnieks. Tie ir vieni un tie paši vēži, tikai citās kulēs: sociālistu — komūnistu izdevumi. Tie pa laikam apvienojušies, paturot daļu nosaukumu galvās no viena un otra laikraksta. Otram pasaules kaŗam izceļoties un Pad. Savienībai un Amerikai apvienojoties pret kopējo ienaidnieku Vāciju, latviešu komūnisti sprieda: tagad mums jāsimulē draudzība. Pagaidām nedrīkstam runāt par kaut kādu cīņu pret kapitālistisko Ameriku. Mēs būsim vienkārši nevainīgi latvieši. Pārkristīsim Strādnieka Cīņu par Amerikas Latvieti, Kūmās stāvēs pats nemaldīgais Kremlis.

Bet tikko kaŗš izbeidzās, latviešu komūnisti ASV uz Maskavas mājienu dziedāja atkal veco meldiju — cīņu pret imperiālistiskajām Savienotajām Valstīm. Šie kreisie izdevumi iznākuši Bostonā, kur ir piektgadnieku centrs. Tā kā kaŗa laikā Amerikas latviešos pastāvēja centieni apvienoties no „sienas līdz sienai," no kreisajiem līdz labajiem, tad šis laikmets neizpratnes ziņā ir nožēlojams. Būdami ASV pilsoņi, viņi vadījās ar toreizējo ASV un Padomju Krievijas vienošanās politiku, kaut dzimtenē tajā pašā laikā krievi uzsāka latviešu tautas iznīcināšanu, kas tālu pārsniedz 1906. g. Orlova soda ekspedīcijas upuŗus. Kas 1940. g. notika Latvijā, to tikai retais saprata.

MŪŽĪGĀS KĀRTĪBAS DZEJNIEKS

L. SARGŪNAS APCERE PAR VĀCU TAGADNES IEVĒROJAMĀKO ROMĀNISTU V. BERGENGRĪNU

Pašreizējās vācu literatūras pirmajās rindās pavisam noteikti ir izvirzījies 1892. gadā Rīgā dzimušais Verners Bergengrīns (Werner Bergengrün). Viņa talants ir tik svaigs un spēcīgs, ka to nespēja nomākt pat hitleriskā režīma uniformētie cenzori. Bergengrīns ir ārkārtīgi ražīgs rakstnieks. Viņa spalvai pieder vesela rinda romānu (Starost, Das Feuerzeichen, Der Grosstyrann und das Gericht, Der goldene Griffel, Am Himmel wie auf Erden, Die Rittmeisterin), noveļu (kas pa lielākai daļai sakopotas krājumos: Die Sultansrose un Sternenstand) un dzeju (krājumi: Capri, Der Wunderbaum, Die Rose von Jericho, Der ewige Kaiser, Die verborgene Frucht, Dies irae, Die heile Welt).

Savu darbu notikumiem viņš liek risināties visā Eiropā, no Krievijas līdz Dienviditalijai, bet, kā viņš pats kādā vietā atzīstas, viņa sevišķā mīlestība pieder Baltijai, uz kuras fona norisinās vesela rinda romānu un noveļu. Vēl pirms nedaudz dienām dzirdēju viņu radiofonā lasot stāstu Mantojums, kura darbība notiek Rīgā, Kaļķu ielā.

Bergengrīns ļoti labprāt saviem darbiem izvēlas vielu no vēstures, kuru viņš rūpīgi studējis un labi pārzina. Tomēr viņa mērķis nekad nav vēsturisku ainu vai notikumu attēlošana, bet šie notikumi ir tikai logāts, kura viduspunktā stāv cilvēks kā tāds, visā savā vienreizībā un daudzveidībā. Jā, visa Bergengrīna interese ir pievērsta cilvēkam, šai labilajai un pastāvīgi apdraudētajai būtei, kas ir grēka ievainota, krītušās radības sastāvdaļa un tomēr nolemta mūžīgajai svētlaimei un neiznīcībai. Ar brīvu gribu apbalvotai, tai draud pastāvīgas briesmas izšķirties par zemāko un necienīgāko un nogrimt bezdibenī, bet tieši šajās briesmās slēpjas arī iespēja to pārvarēšanai un varonībai. Tāpēc Bergengrīns savas personas labprāt nostāda kādā ārkārtīgā situācijā, izraujot tās no viņu ierastās dzīves kārtības un atņemot tām visus viņu balstus un aizsargus. Tādā veidā viņš tās piespiež sacīt skaidru jā vai nē, vai kādā citādi pavisam noteikti un pašu spēkiem atrisināt attiecīgo problēmu. Un tā Bergengrīna darbos biežāk klūst redzams, cik vājš un nedrošs ir bijis šķietamais stiprums un spēks, un kā vājumā un nespēkā dažkārt atmirdz apbrīnojams cēlums un varonība.

Bergengrīns ir novelists vārda pilnā nozīmē, un arī viņa romāniem ir noveļu raksturs. Allaž to viduspunktā stāv kāds sevišķs, vienreizīgs notikums, kas dziļi iespiežas attiecīgās personas dzīvē. Viņa darbi ir ļoti dinamiski un pilni drāmatiska sprieguma. Velti tur meklēt garus episkus aprakstus un prātojumus, rindas, kas būtu tikai pašmērķis. Parasti jau ar pirmajām rindām viņš lasītāju ievada attiecīgajā noskaņojumā vai liek tam nojaust attiecīgo konfliktu. Piem., viņa populārākais darbs, romāns Lieltiranns un tiesa iesākas ar zīmīgo teikumu: „Bija aizliegts lieltirannu pieteikt," un mūs tūdaļ apņem saspringtā un apspiestā atmosfēra.

Bergengrīna darbos tēlotie notikumi, lai tie būtu cik reāli būdami, ir vairāk nekā labi un spilgti attēloti notikumi vien. Tiem allaž piemīt zināms caurspīdīgums. Tie ir kā simbols, makrokosma attēlojums mikrokosmā, un autors pats kādā vietā raksta: „Man patīk šādas, ar vienu acs uzmetienu pārskatāmas būtes, kas ieslēgtas starp augstiem mūriem, bet uz augšu atvērtas bezgalībai un nez vai domātas attēlot pasauli. Un mani allaž vilina likt ļoti šaurā telpā norisināties uztraucošām un visu dzīvi aptverošām lietām, un likt pārdzīvot sarežģījumus un šķīstīšanos ne tikai atsevišķajam loceklim vien, bet arī visam organismam." Šis eksemplārisms ir tas, kas Bergengrīna darbiem piešķir tiešu dziļumu un metafizisku nozīmi.

Apbrīnojama ir Bergengrīna prasme izvēlēties vielu problēmai, kuru viņš nodomājis risināt. Bieži tas ir tikai pavisam mazs, nenozīmīgs iegansts, kas izraisa milzīgus viļņus, saduļko visu apkārtni un atraisa lavīnu, kura aizrauj visus sev līdz.

Kā jau minēju, Bergengrīna problēmas allaž ir dziļi tvertas. Savā dziļākajā būtībā tās allaž grozās ap eksistenciāliem, t. s. „pēdējiem" jautājumiem — ap Dievu un dvēseli, ap grēku un atpestīšanu, jo Bergengrīns ir caur un cauri reliģisks rakstnieks, arī tur, kur viņš nemaz nepieskaras tieši reliģiskiem jautājumiem.

Piemēra pēc īsumā apskatīsim Bergengrīna populārāko darbu Lieltiranns un tiesa. Tā darbība norisinās kādā imaginārā Italijas renesanses valstiņā, kuras priekšgalā stāv lieltiranns, kas noteic ne tikai tās valsts lietas, bet ar savu visurklātesību iespiežas pat vissīkākajos ikdienas dzīves notikumos.

Šis lieltiranns nav nekāds baigs despots un varmāka, bet gan savā ziņā pilnīgs — pilnīgs kā valdnieks un kā cilvēks. Viņš top uzrunāts ar vārdu Lielīsķais (Herrlichkeit), un šis vārds ļoti labi izteic viņa būtību: pievilcīgu ārieni, gudrs, drosmīgs, viņš ir realizējis sapņotu ideālu valsti, kur viss rit kā pa diedziņu. Protams, šai valstiņā ir arī mazāk patīkamas lietas: cilvēki, kuru sauc par „šķielētājiem" un

(Nobeigums 8. lpp.)

Videvuds Klāva

LOĢISKĀ NĀVE

Visi ceļi
ir tīri un skaidri.
Kāja vairs nepiesitas.
Prāts uzrauj pats
pa slēdzienu kāpnēm.
Man nav vairs
jāpūlas dzīvot,
jo nu es lēnām mirstu
ar loģikas nāvi.

Nekas vairs nav mans.
Viss ir dusējis iespējamībās,
liktens dzemdēts,
es esmu devis tam
vienīgi vārdus.
Bet vārdi ir tikai
dziestošas skaņas
un zūdošas zīmes.

Es esmu kā papīrs,
kas tīrās no burtiem,
sauss vējš, kurā norimst
skaņas viļņi.
Es aiziešu tukšs un kluss
pa tīriem un skaidriem ceļiem
bez pēdu un miņas.

KĀDA ZUDUSI ARMIJA

K. Videnieka pārdomas par latviešu šaržistu un satiriķu izdevumu likteni

Mira Ernests Rirdāns, un līdz ar viņu pazuda no mūsu preses rirdaniskie jautrie zīmējumi, drukātā vārda atsvaidzinātāji. Viņš bija mūsu pašu sadzīves vērotājs, arī politisko jautājumu komentātors karikatūrās. Rirdānam bija tikpat kā monopola stāvoklis latviešu pēdējo desmit gadu presē. Kurā valstī un kurā latviešu avīzē vai žurnālā mēs neredzējām Rirdānu?

Liekas, ka ģenerālim aizejot, būtu paputējusi arī visa latviešu karikatūristu, šaržistu armija. Liela jau viņa nebija, ja runājam par pēdējo laiku. Tagad vēl sastopamies ar dzēlīgo V. Bundžu, retāki ar Ed. Keišu, H. Bergu; no jaunākās audzes — Z. Paleti. Tas arī gandrīz ir viss.

Veidojusies Lietuvēna un Dadža skolā, Latvijas parlamentārā laikā sprigani darbojās vesela šaržistu un karikatūristu saime. Purita izdotajos Svaros galvenie līniju meistari bija profesori R. Zarriņš un J. R. Tilbergs, viņiem uz papēžiem soļoja J. Zeberiņš, O. Nemme, J. Bīne, V. Krūmiņš, R. Kasparsons un daudzi citi. Svari bija politiski ieskaņots satirisks izdevums, kas it īpaši graizīja kreiso virzienu Latvijas valsts dzīvē, bet sekoja arī visām citām veiksmēm un kļūmēm bez lūkošanās partiju mikroskopā. Kad finanču ministrija no Kārļa Puriņa nāca Ringolda Kalninga rokās, un pēdējam izdevās veiksmīgi nostabilizēt latu, Zarriņš vāka bildē tēloja Latviju, kas velk naudas maisu no purva kalnājā. Un teksts sacīja:

„Laime vilka valūtiņu
no puriņa uz kalniņu."

Ho-Ho bija tā laika kreisā spārna izdevums. Karikatūras šeit citu starpā zīmēja S. Vidbergs, R. Sutta, N. Strunke arī L. Liberts. Nekādi nav jāsaprot, ka visi Ho-Ho mākslinieki bija politiskā ziņā kreisā novirziena vīri, bet tie noteikti pārstāvēja tēlotājā mākslā citu, modernāku virzienu par to, kāds bija Tilbergam un Kasparsonam. Ho-Ho garu tomēr rāda kādas karikatūras pieteksts:

„Rainis vētras sēju sēja,
Ulmans — cūkas izaudzēja!"

Ar Svariem gan personiska, ne politiska rakstura cīņu sāka Dr. Pigora (K. Mellupa) Rūgtās Drapes, bet ātri to zaudēja. Jau pikantāka seja bija Ed. Alaiņa Lapsenei ar Al. Apsīša kailajām dāmu serijām.

Jaunu ceļu humoristisko izdevumu klāstā sāka Krēsliņa izdotais Sikspārnis, iecienītā „pasaules ļāpītāju avīze, kas iznāk rītos, kad gaiļi dzied". Saturā neviena nopietna vārda. Feļetonisti rakstīja ievadrakstus, teātŗa recenzijas un, saprotams, arī pašus feļetonus. Vēlāk par Sikspārņa izdevēju kļuva Rob. Jansons, un avīze, atkal žurnāla formā sarāvusies, pārdzīvoja par īsu brīdi pašu Latvijas valsti. Tā iznāca arī pēc 1940. gada 17. jūnijā, sagadīšanās pēc ar A. Kalniņa vāka zīmējumu, kas rādīja sarkanarmieti graužot zābaka zoli. Nezāles neiznīkst — šo nedarbu pārdzīvoja kā bildes autors, tā izdevējs. Nobeidzās tikai pats Sikspārnis.

Sikspārņa karikatūristu saimi pārstāvēja E. Rirdāns, A. Kalniņš un A. Krūka, visi jau zināmi no Svaru laikiem.

Arī laikrakstam ik numurā bija obligāta karikatūra, kas skāra, pēla vai padurstīja pretējās nometnes darbiniekus. Brīvajā Zemē tās lielāko tiesu nāca no A. Kalniņa spalvas, Sociāldemokratā strādāja Bundža. Vispusīgi noskaņots piemērošanās spējās bija krievu-žīdu emigrants Sergejs Civinskis-Civis, kas bez krievu avīzēm ikdienu bija redzams arī Jaunākās Ziņās un pat Latvī. Cik ražīgs Rirdāns bija apolitiskos jokos, tik izdomas bagāts tieši politisko notikumu amizēšanā bija Civis. Varbūt piemērošanās visdažādākām prasībām veicināja viņa likteni, pārstrādāšanās to noveda nervu slimnīcā. No vispusības vienpusībā.

Lasītājs domās: kāda gan šim pastāstam aktuālitāte? Tā ir tīri personiskas dabas. Līgo vakarā satiku viesi no Kolorado, gleznotāju, tagad gleznu restaurātoru Augustu Ivanu, kas agrāk cīņai vicināja arī karikatūrista zīmuli.

Viņa īsais atmiņu stāsts lai rāda, kā strādāja šie preses ļaudis aizvadītos laikos. Ivana atmiņu drumslas saistās ar lielā dzejnieka Kārļa Skalbes vārdu, kas Saeimā bija Demokratiskā centra deputāts. Ir nepieciešami uzsvērt, ka ne tā laika karikatūristam, ne arī šo rindu rakstītājam nav citas pieejas K. Skalbes personu vērtējot kā vienīgi dziļa cieņa. Par stāstīto, nav šaubu, neļaunotos arī mirušais dzejnieks, lai arī tas piemin viņa politikas gaitas. Un tā lai Augusts Ivans stāsta:

„Bieži karikatūras tema dzima avīzes redaktora ne zīmētāja galvā. Reiz man Brīvā Zemē teica:

„Nupat Saeimā Skalbe strauji devies tibīnē runu teikt, bet vārdu nedabūjis, debates jau bijušas galā, runātāju saraksts slēgts. Šito uzzīmē!"

Nolēmu zīmēt divas bildes, kas rādītu Skalbi tur un atpakaļceļā. Bet upura raksturs radīja man grūtības, un, ar tām cīnoties, iegriezos mazā kinoteātrī. Starplaikā gaišajā telpā netālu sēžot pamaniju nevienu citu kā pašu Skalbi. Ko vairāk? — sāku deputātu uzmanīgi skicēt. Bet Skalbe bija kaut ko aizdomīgu pamanījis, pavērās manī, pazina, un uzmauca dziļāk galvā platmali, sacēla mētelim apkakli — zīmē nu! Man tā bija Dieva dāvana. Otrā bilde rokā: no Saeimas katedras uz savu vietu Skalbe devās sabozies, platmali uz acīm, apkakli gaisā. Redakcija bija apmierināta. Bet dzirdēju — Skalbe esot bijis ļoti nemierā.

Arī otru reizi man nācās aizķart Skalbi. Domās nogrimis, dzejnieks — politiķis Rīgas Jūrmalā bija piegājis pārāk tuvu pludmalei, taisni dāmu peldamstundu laikā. Policija viņu aizturējusi, gan pārpratums tūlīt noskaidrots, bet pretiniekiem gribējās šo gadījumu izmantot. Šoreiz uzzīmēju Skalbi jaunā tērpā, kuru no jūras projām trenc vesels pliku sievu bars, pārmācot ar dvieļiem un citiem ieročiem. Mans vārds dzejnieka acīs nu atradās nelabojamo naidnieku sarakstā.

(Nobeigums 8. lpp.)

KĀRĻA ĶEZBERA — USMAS ZĒNU DĒKAS

INTERESANTA GRĀMATA JAUNATNEI

Šī jaunatnei domātā grāmata nav līdzīga ne Zelmas Lagerlefas Nilsa Holgersona brīnišķīgajam ceļojumam ar meža zosīm, kurā lasītājs iepazīstas ar zviedru zemi, ne arī Martas Bērziņas Ģirtam Teku meklētājam, kurā jauki aprakstīts ceļojums pa visu Latviju. Šai grāmatā aprakstīti divu Rīgas pamatskolu audzēkņu piedzīvojumi ceļā un Usmā, kur viņi pavadījuši vasaru, būdami par izpalīgiem nelielā lauksaimniecībā; lielo daļu no grāmatas aizņem stāsts par zēnu dzīvi Usmā un, grāmatas noslēgumā, piedzīvojumi rudenī atceļā uz Rīgu — no Usmas caur Talsiem uz Kalteni, no kurienes ar „Dzintarzemi" sasniedza Rīgu. Nav šai grāmatā tikai zēnu nodarbību un piedzīvojumu apraksti, sniegtas ziņas arī par dažām tām vietām, kas zēniem bijušas pa ceļam. Visvairāk rakstīts par Usmu un Moricsalu.

Šie divi jaukie Rīgas zēni nav nekādi dēkaiņi. Vienīgā viņu dēka ir tā, ka viņi kādu nakti, nevienam neko nesakot, ar mežsarga laiviņu pārceļas uz Moricsalu, lai tur meklētu Sakšu Morica aprakto kara kasi, kuŗu atrast, protams, viņiem neizdodas, bet, negaisam uznākot, viņiem izdodas gan kaut kas cits — pavisam lielisks „ķēriens": ieslodzīt atstātās mežsarga mājas pagrabā no Kuldīgas cietuma izbēgušo laupītāju Bimbānu, par ko viņi abi tiek apbalvoti katrs ar 50 latiem un velosipēdu. Vasara paiet jauki, zēniem klājas vairāk kā labi, jo viņu saimnieks ir labs cilvēks, kas liek darīt darbu, bet ļauj arī papriecāties. Zēni, kā tas vienas nodaļas moto rakstīts.

„Priecātos gan vēl labprāt,
Neko darīt — rudens klāt."
(H.Dorbe).

Jābrauc mājās un atkal jāiet skolā. Kara lādes zeltu zēni neieguva, bet tas jau arī nav svarīgi. Profesors Vībotne Kaltenē vienu no zēniem mierina: „Labākais zelta gabals ir tava galva. Zelta gabalu tev var atņemt, vai, varbūt, tu to nemaz neatrodi, lai cik ilgi arī pūlētos rakt. Kas tavā galvā, to neviens tev nevar atņemt."

Rakstīdams recenziju par grāmatu „Mana tēvu zeme" docents J. Zaube, starp citu, izteicis arī šādu domu: „Apsveicams ir gan skolotājs, dzejnieks un zinātņu vīrs, gan kurš katrs latvietis, kas kaut ko labu sagādā iespiešanai, lai latviešu bērniem būtu lasāmā un audzinātājiem mācāmā viela. Un grāmatu publicētāji ir pelnījuši ne tikai lasītāju pateicību, laikam taču pienāktos visu tautiešu pateicība. Par daudz bērnu vai jauniešu grāmatu nav." Pievienodamies un arī piekrizdami šīm docenta J. Zaubes izteiktām domām, sacīsim paldies arī Kārlim Ķezberim par viņa jauko, interesanto un derīgo grāmatu, kurai, jāpiezīmē vēl, V. Aistars devis jaukas illustrācijas.

J. Sviestiņš.

Almas Ezergailes-Kalngaras dziedāšanas un klavieŗu studijas audzēkņu vakarā Čikāgas ev.-lut. Ciānas draudzes baznīcas zālē: 1. rindā no kr.: Karīna Stroda un studijas vadītāja. 2. r.: Ināra Grigolāta, Inese Švānfelde, Ieva Biķerniece un Ināra Skudre. 3. r.: Valdis Ārums un Kārlis Dišlers.

MARGARITA KOVAĻEVSKA

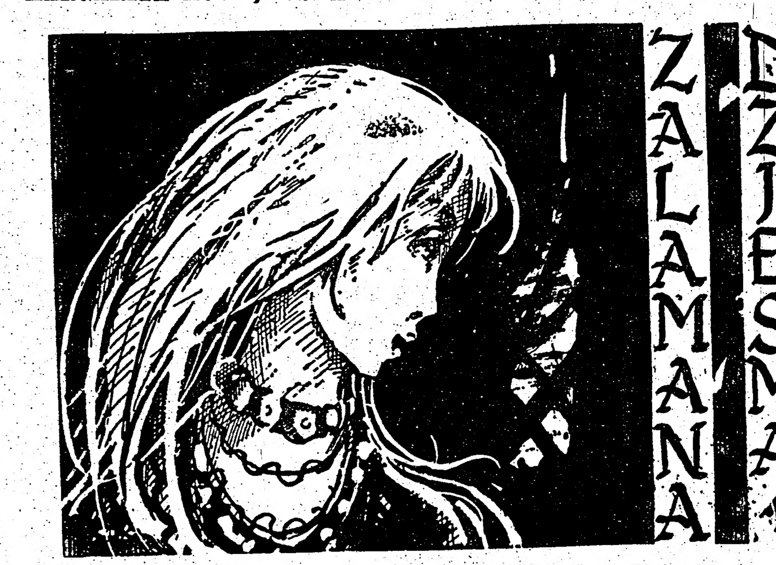

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

3. NODAĻA

(25. turpinājums)

Bet nē, cik sveša un aplama doma. Neviens cits kā tikai Edmunds viņu attrencis šurpu. Pat vēl vairāk, — aizdevis savu vārdu. Un uzticējis. Vai nav smieklīgi — uzticēt! Kurš vilks uzticas savas cilts brālim? Ha! Jukāns atminējās brāļa teicienu: „Tu viņai acīs un prātā." Tā Edmundam nevajadzēja teikt. Daudz ko nevajadzēja teikt. Viņš nav tālredzīgs. Un Marēne: „Tu esi dzēris viņas bērzu sulas. Iesūcis sevī indi." Ja, lauku savrupībā, Zezes tantes dūnu spilvenos inde labi iedarbojas. Pirmās pazīmes — neiecietība, jūtība. Tas ievelkas smadzenēs. Ne atkauties no viņas greizi salipinātā tēla. Un svelmīgi karstā pienā, medū un pelišķu tējā inde atšķaidās un iesūcas visos miesas audos. Sāk pat dunēt asinīs.

Un kad viņš sevi tā atkauseja, vai atmiņās neatplaiksnīja arī kāda pagājušās vasaras sekotāja ēna? Aiz rudzu stata. Strautmales kārklos. Reiz brikšķēja zari, kaut pusdienas laika tveicē, nespindza pat lapsene. Un kādā saulrieta stundā, kad lauku līdzenumā tik reljefi izdalās pauguri, māju puduri, un koki izstiepj nakts guļai garās ēnu kājas, vai tām pāri neslīdēja kāda cita, kā no strauta miglas iznākusi ēna? Jukāns, toreiz īgns un traucēts, pārcēla skatu uz apvāršņa mežiem: „Aušīgā ganu skuķe, Edmunda zaļumbaļļes daiļava."

Bet tā taču bija viņa! Viņa, neviena cita.

Tāpat no pļavas ziediem izceltā pastaliņa — dzeltena, viegla, no bišu vaska darināta spēlīte. Toreiz domās iedziedājās Rainis: Spēlēju, dancoju visu cauru nakti. Ne Ulle, ne Irme neatzina to par savu. Pastaliņa, nomesta dārza lapenē, spēlēja un dancoja visu cauru vasaru ar saules ripām, lapu ēnām. Zirneklis ieauda tīklu, šūpoja un sūca mušu. Un tad pastaliņu ieraudzīja un aiznesa Žene. Kam viņa to nesa?

Jukāns aizbrida līdz lielceļam un, tur pagrozījies, brida atpakaļ. Vai tas nebija Edmunds, jā, tie taču Edmunda izsmējīgie vārdi: „Fantasts. Zelta putna gūstītājs." Tā nevajadzēja smiet. Viņam bija jāzina — šādas nakts gājienā piemetās kaut kas no mednieka modrības. „Es jūtos kā izslietu ausu suns purvā. Klau, vai meldros nepārkst pīle?"

Viņš brīdi apstājās, ieklausījās un, iestigdams un šķaidīdams dubļus, brida gar žogu uz birzs pusi. Gandrīz pakrizdams, viņš iekāpa kādā lūžņu slazdā un uzšļāca ūdeni līdz sejai. Atsvabinājis kāju, viņš noslaucīja vaigu un lādēdamies centās saskatīt pulkstenī stundu. Ne velna nevarēja saskatīt.

„Fantasts. Zelta putns" — viņš atsāka domu. Iedomāja arī Rīgu, Amadeusa slīpo kostīma metu. Cik reizes viņš nav skatījies un atkal skatījis atliektu stūŗu papīra loksni, kas ar savu vieglumu tik ļoti izdalījās no tumšajām audeklu rindām, eļļas krāsu smagnējiem pliknļiem. Iemaldīdamies Amadeusa darba dienas vientulībā vai arī dzīru jūklī, acis vienmēr atrada mirkli piestāt miniatūrās sievietes tievajam viduklim, putna guzai līdzīgi izceltām krūtīm, un sejas aplim, kas bija rotaļīga zīmuļa vilkts un, gumijas pusizdzēsts, tikko jaušams.

Viņš bieži sev jautāja, vai Amadeuss ar nolūku atstājis nepabeigtu šo akvarelī pludinātu un spilgti dzelteniem tempera plankumiem akcentētu darbu, lai skatītāja iezinkārotā iztēle plestos nesaistīti brīva, vai arī gluži vienkārši Amadeuss iemetis otas kaktā un aizskrējis ķert vieglāk sagūstāmu putnu. Ziemā Rīgas naktslokālus žilbināja dejotāja, saukta Zilā dūja.

Jukāns atbrida līdz šķūnim. Lietus piles vairs nekrita atstarpēm, bet viena aiz otras, steidzīgas un ātras. Viņš apstājās nojumē. Vējš vilka šķūnī pērnā siena smaržas un peļu smakas.

„Vasaras naktīs šeit manā vietā tupēs un uzglūnēs kaķis, lidināsies sikspārņi, ķērks pūce." Jukāns atpogāja kažoku, viņam bija karsti. „Te es viņu iestieptu, pakristu sienā, paņemtu par savu."

Viņš noskurinājās. „Jā, tik tālu es nu esmu. Man pietiek nostāstu, pietiek zagt citu sievas, klaiņāt mūzejos kā pārlaicības kapsētās, apbrīnot Amadeusa pliknus un putnus. Es visu nu gribu pats. Pats savu. Un es vairs nevaru savam asiņu nemieram iedomāt citu, tikai viņu. Arī audeklam, kaut viņas tēls ik brīdi maina atveidu, raksturu, krāsu noskaņas un dārzus. Man viņa jānotveŗ, aiz spārniem vai astes."

Taču labu laiku vēl bradājis un noškaidījies līdz ausīm, svilpojis un ausījies, viņš sāka sev justies smieklīgs, tik smieklīgs, ka strauji sagriezās pret Gauriem, lai dotos mājup. „Plānprātis, ūdensgalva!"

Aiz žoga atskanēja zvārgulīši. Tie steidzās šurp kaut kur no Putnu dārza vidus. Brīžam it kā attālinājās, tad atkal tuvojās, līdz beidzot tie skraidīja un trizuļoja tepat aiz žoga.

Viņš samulsa. „Pārāk reāli murgi." Bet iztēle pavisam skaidri saskatīja sudraba kareklīšus un mēlītes, kas lēkāja virs meitenes krūtīm. Ja būtu diena — acis, žoga spraugā saskatītu pat saktu saules, pusmēnešus, čūskas, adatas — gaŗos matus, gurnus.

Viņa apstājās. Varbūt viņa aizdomīgi klausījās?

„Mednieks un stirna," viņš pavīpsnāja un aizturēja elpu. Muļķa Jukt, taču klunkst un burbulē ūdeņi, vējš, ar raganām burdams un pūzdams, pazemes sēklām un saknēm maisa lāmās mīlas dzērienus. Kam tagad laika ieklausīties cilvēka elpā! Bet zemapziņas mednieks ar bisi pie vaiga, un zemapziņas plēsoņa vilks ar oglēm, ne acīm, urbās cauri žogam.

„Edmundas un Edmundi, šeit un tur, vai dzirdat, Zālamans dzied...," viņš izdzirda aizraudātu balsi. Tā uzrunā ikdienu un bezcerību. Ne Jukānu un nakti.

„Labvakar!" viņš izšāva.

Neviens neatsaucās.

„Labvakar!" viņš uztraukdamies sauca vēl skaļāki.

„Jūs —," laikam lietus lāses neļāva balsij lidot pretī.

„Jā, es viņa ādā."

„Negaidīju."

„Kā, negaidījāt!"

„Nedusmojieties, bet es negaidīju. Gaidīju, gaidīju un vairs negaidīju. Es esmu saslimusi ar greizumu sirdī. Es biju domās ļauna — negribēju vairs gaidīt."

Mednieks nolaida bisi, vilks aizvēra acis. Jukāns klausījās. Dzirdei bija tīkama viņas balss. Tā necerēja, nevilināja, tā neizlikās, bet Dievs zina, kādēļ atvainojās un vārdus izteica ar nedrošām atstarpēm. Jā, tieši šīs atstarpes viņam patika.

„Bet kādēļ?" Jukāns nobraucīja sejai lietus lāses.

„Tāpat."

„Kā tāpat, tumsā, slapjumā, neapsargāta."

(Turpinājums sekos)

KULTŪRAS APSKATS

Iecienītais lietuviešu bass-baritons V. Varikaitis, kurš labi pazīstams arī latviešiem, īpaši pēc 14. jūnija raidījuma radiofonā, beidzis Toronto Karalisko konservātoriju ar mūzikas mākslinieka gradu. Varikaitis šai nedēļā uzstājās arī kā solists Promenādes koncertu serijā un saņēmis daudz citus piedāvājumus.

Toronto Karaliskā konservātorija par mācības spēku nāk. mācības gadam aicinājusi slaveno poļu pianistu Aleksandru Uļinski, kas savā laikā saņēmis Šopēna prēmiju un vairākas reizes viesojies Latvijā, koncertējot Rīgas operā un Konservātorijas zālē.

„Literārā rūpniecība" Francijā sākusi strādāt ar pilnu jaudu, atverot vēsturisko romānu „fabriku", līdzīgi kā to savā laikā slepenībā praktizējis Aleksandrs Dimā, strādādams ar vairākiem palīgiem. Šoreiz „fabrika" darbojas tomēr pilnīgi atklāti, un to vada populārais franču prozists Moriss Druons (Maurice Druon), pats arī parakstīdams kollektīvi sacerētās grāmatas. Tās tiekot sarakstītas ar scenārista Georga Keseļa, vēsturnieka Pjēra de Lakretella, žurnālista Džilberta Sigo un romānista Žozē Lakūra palīdzību. Redakcijas sekretāriātā strādā trīs dāmas, kuru vārdus romānu titullapā gan iespiež ar mazliet mazākiem burtiem. Pirmais šādā veidā rakstītais romāns atspoguļo asiņaino traģēdiju La Tour de Nesle apvidū 1314. gadā, kad Burgundijas Margrieta liek nogalināt savu mīļāko, nogremdējot to Sēnas ūdeņos. Šo temu kādreiz panākumiem bagātā lugā izmantojis arī A. Dimā. Šis romāns būs tikai pirmais serijā, kas tēlos Francijas vēsturi laikā starp 1315. — 1589. gadiem, 20. daļās.

Ingrida Bergmane spēlēs Parīzes Atēnu teātrī galveno sieviešu lomu amerikāņu slavenajā lugā „Tēja ar simpatijām." Bergmanes partners šai lugā būs jaunais franču aktieris Yves Vincent.

BRUNO PURINS
BIEDRS TORONTO NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRDZN. APV.
Latviešu aģents nekustamu īpašumu pirkšanas-pārdošanas lietās
Sagādāju aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā

BIROJĀ OL 3516
MĀJĀS WA 1-2226

PACIFIC AVE — ANNETTE, 7 istabu atsevišķi stāvoša māja ar 2 virtuvēm, Iemaksa — $1.500, pilna cena $14.000. Zvaniet, pirms vēl tā nav pārdota!

O. E. CARSON LTD.
1245 ST. CLAIR AVE., W., TORONTO
Viens no lielākiem realtoriem Toronto
5 biroji, 100 aģentu, mūsu sludinājumi 15 laikrakstos dos jums
ātrus rezultātus pērkot vai pārdodot

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
1955. g. Meteor, Mercury un Lincoln
vieglās automašīnas neierobežotā izvēlē.
Visu firmu lietotās vieglās un smagās mašīnas
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā HU 8-1488

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5665
Pēc darba, RI 5213
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

RADIO UN TELEVĪZIJAS TECHN. A. EGLĪTIS
62 LANGLEY AVE, Toronto Tel. RI 6477

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

MODEI DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķirņu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķirņu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķirņu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.
greznā iesējumā
HENRICHA IBSENA
PĒRS GINTS
Grāmatas cena $4.80. Izsūtām arī uz pēcmaksu

UZ PASUTINAJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢERBUS
V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd., tel. GE 6813, Toronto
UZMANIBU UZMANIBU
Šis ir klusākais laiks drēbniecībā, tāpēc pašlaik pasūtinātie uzvalki, kostīmi un mēteļi rudenim un ziemai tiks pagatavoti ar lielāko rūpību un nesteidzoties
Jūsu izvēlei 1050 jaunākās un labākās angļu drānas. ZEMAS CENAS
Katru dienu no pl. 9-21, sestd. no pl. 9-16

HERMAŅA KLIGERA
FOTO STUDIJA
1 First Ave, Toronto, Ont.
RI 5697 — HA 9908
(Gerrard — Broadview)
Portreti, kāzu, dokumentu un krāsu uzņēmumi. Attīstu un kopēju arī amatieru darbus

Dr. JĀNIS REKAI chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

O. E. CARSON
Ltd., Realtor
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAĢĀDE PAR 3% GADĀ
WOODBINE — KINGSTON RD. 13 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, 3 modernas virtuves, 3 vannas ist., ūdenseļļas apkure. Iekopts dārzs un garāža. Prasītā cena $22.000. Iemaksa $5.000.
BROADVIEW — DANFORTH rajonā $3.000 iemaksa 6 istabu atsevišķai dubultķieģeļu mājai.

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. ◉ Latviešiem atlaide

Par pazeminātu maksu $1.25
KĀRĻA LAZDIŅA
B. Sc. (Com.)
SANSKRIT-LATVIAN WORDS
Interesanta un pamatota viela dziļām pārdomām par mūsu tūkstošiem gadu veco un ievērojamo pagātni.
Galvenie nodalījumi:
Sociālā iekārta, Amati, Būvniecība, Zemkopība, Reliģija, Rīgas nosaukuma atrisinājums.
Grāmata saprotama arī angļu valodas nepratējiem.
Glīts izdevums, piemērots dāvināšanai
DABŪJAMA DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

LEE & MURPHY
Advokāts — notārs
85 Richmond St., West, birojs 322, prasīt pēc J. HELLAT.
Runā vāciski, krieviski un zviedriski.
Birojā EM 3-2062, mājā HU 1-0080.

Dažādus elektriskos darbus veic
R. PURVS
Tel. MO 1640, Toronto

Dāmu vakara tērpus un līgavu tērpus izīrē
NINA KOCHS
145 DOWLING AVE, TORONTO, Tel. LA 3437
Bagātīga izvēle — lētas cenas
(405)

GERALD H. MARSDEN
Advokāts un notārs
6 Adelaide St.E. Room 809
EM 6-9614
runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON, igauņu jurists,
mājās MA 0141, Toronto

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone). Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.
Runā latviski un vāciski

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administrātīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

A. SILAVS
◉ DRĒBNIECĪBA,
◉ TĪRĪŠANA,
◉ IZLABOŠANA
Šis uzņēmums jums pakalpos vislabāk. Mērenas cenas.
415 DUNDAS ST. E.
Toronto (pie Parliament)
EM 4-0089

MONTREALA
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

PĀRDODAMA PIENOTAVA UN OLU SADALES UN ŠĶIROŠANAS PUNKTS,
gaļas veikals un kopējā saldētava ar 500 leduskapjiem, auto pārstāvniecība un benzīna stacija.
Īpašums novietots uz 1.5 akra zemes, 30 jūdzes uz ziemeļiem no Toronto, ātri augošā pilsētā.
Uzņēmuma gada apgrozījums $260.000, tīrs atlikums $30.000 gadā. Iespēja uzņēmuma ieņēmumu pacelt, ražojot sieru un paniņas.
Pilna cena $85.000, iemaksa $28.000.
Pašreizējais īpašnieks pārceļas uz dzīvi ASV.
Zvaniet BRUNO PURIŅAM
Birojā OL 3516 Mājās WA 1-2226

Ziedi katram gadījumam
LOTUS puķu veikalā
802 BATHURST St. pie Bloor, KE 3884, Toronto
Kanadas latviešu daiļamatnieku salons

GRĀMATAS VASARAS BRĪVLAIKAM

Latv. dzeju antoloģija Dzīvā dzeja, ies. $8.00
Verner fon Heidenstam — Karolinieši, romāns, ies. $3.80
Ad. Erss — Krusts ceļmalā, romāns, ies. $4.00
H. Sobeks — Uzvara, sporta romāns, ies. $2.80
A. Niedra — Kad mēness dilst, vēst. romāns, ies. $3.60
M. Zeberiņš — Dvēseļu raudzītājs, ies. $3.40
K. Raudive — Neredzamā gaisma, romāns .... „ $3.90
A. Eglītis — Nesaule, dzejas .... „ $3.60
V. Strēlerte — Gaismas tuksneši, dzejas .... „ $2.75
J. Janševskis — Dzimtene, romāns, kopsējums .... „ $5.30
Latviešu trimdas 10 gadi .... „ $4.30
H. Hesse — Narciss un zelta mute, romāns .... „ 2.60
H. Martinsons — Ceļš uz zvanu draudzi, romāns .... „ $3.20
A. Žids — Sievu skola .... „ $2.60
P. Lagerkvists — Baraba .... „ $2.40
G. Flobērs — Bovarī kundze .... „ $3.20
Dz. Svifts — Gulivera ceļojumi .... „ $3.20
R. Blaumanis — Kopotie raksti, kompl. .... „ $18.00
K. Skalbe — Kopoti raksti, ... I — V $4.50—$4.75
Ortegas-Y-Gasset — Meditācija par mīlestību .... „ $3.35
J. Klīdzējs — Viņas un viņi .... „ $3.35
Latvian Literature, ... broš. $5.50
Latvian Literature, ... ies. $6.70
Latgaļu dziesminieki dzeju antoloģija .... „ $3.00
Alb. Sprūdžs — Daugavas vēji, stāsti un noveles $2.80
Bokačo — Dekamerons, ies. .... $5.80—7.00
Manceļa sprediķi $3.20
Ceļā uz Purgatoriju $1.70
Bruņu kalps $1.70
V. Dambergs — Sarakstīšanās $2.40
O. Freivalds — Kurzemes cietoksnis II $3.80
Il. Leimane — Kailā dzīvība $3.80
Dr. H. Biezais — Kristiānisms un humānisms $2.90
Dž. Kronins — Tiranns $5.40
„ — Zvaigznes raugās lejup $5.65
„ — Citadele $3.60
I. Grebzde — Rudens negaiss, romāns $2.80
S. Ziemelis — Džungļu mednieks $3.00
Rabindranats Tagore — Gājputni — Zelta laiva .... „ $2.10
„ — Lirika .... „ $2.50
T. Celms — Tagadnes problēmas .... „ $2.50
P. Dāle — Vērojumi un atziņas .... „ $2.00
A. Franss — Silvestera Bonāra noziegums $2.90
P. Ērmanis — Atmiņu vija .... $2.8?
K. Students — Ēnu spogulis $1.70
A. Niedra — Rūžu Kristīne $3.85
„ — Pie Azandas upes $3.50
M. Vesterlinds — Nemirstīgais Mocarts $3.50
Latviešu nerātnās anekdotes, luksa izdevums $6.00
P. Aigars — Līgodama upe nesa $2.80
Orvels — Dzīvnieku farma $1.50
J. Veselis — Viesturs Varapoga, romāns .... „ $2.50
A. Rubulis — Ar nāvi uz Tu, romāns .... „ $3.00
A. Šiņķis — Kurzemes cietoksnis I un II ā $3.50
J. Sudrabiņš — Nīcības viesuļos (Volchova) $2.90
Ingrida Vīksna — Mums jābrien jūrā $3.20
Z. Lāgerlēva — Kristus leģendas $4.00
F. G. Bengstons — Sarkanā odze $4.50
J. Janševskis — Mežvidus ļaudis I un II $6.50
K. Hamsuns — Mistērijas $3.30
V. Molbergs — Liktenīgā liecība $3.00
H. Budulis — Cilvēks dzīves spogulī $2.75
V. Molbergs — Emigranti $3.40
K. Hamsuns — Pāns $3.00
P. Klāns — Rūsa, rom., ies. $5.60
Ešots — Leģionāri $1.50
Ģ. Salnais — Atvars .... „ $2.20
J. Sārts — Pieviltie, broš. $2.00
Lai atskan dziesmas $4.00
A. Niedra — Anna Dzilna $2.60
S. Hols — Oktobra diena $3.00

ŽURNĀLI

Latvju Zeltene $0.75
Ceļa zīmes $1.20
Laikmets $0.75
Modernie Rokdarbi I, II, III ā $1.00

Ādas izstrādājumi un keramika plašā izvēlē

T. Plivjē — Berlīne $4.20
S. Salminene — Ilgais pavasaris $3.40
M. Vētra — Mans baltais nams $3.40
M. Vētra — Karaļa viesi $3.40
E. Hemingvejs — Vecais vīrs un jūra $2.00
H. Lācis — Toreiz, kad Latvija tapa $2.00
J. Janševskis — Bandava IV $2.50
V. Gheorghin — 25 stunda, romāns, ies. $3.80
A. Kami — Mēris, romāns, ies. $3.20
K. Hamsuns — Pa aizaugušām tekām $2.10
A. Niedra — Trīs Cauņu sievas $3.00
J. Veselis — Laimas mirdzumā, dzejas $2.50
J. Veselis — Saules kapsētā, romāns $2.50
Z. Mauriņa — Uguns gari $1.60
K. Strazds — Nāves ielenkumā $3.50
Iv. Kaija — Gaidas pirmā mīlestība, ies. $2.50
„ broš. $2.00
Iv. Kaija — II d. Atzīšanas ābols, ies. $2.50
„ broš. $2.00
Ž. Unāms — Melnā vara, broš. $0.60
A. Gailīts — Toms Nipernadijs, broš. $3.20
A. Kivi — Septiņi brāļi, broš. $1.90
Z. Lāgerleva — Portugales ķeizars, broš. $1.90
S. Undsete — Kristīne Lavrāna meita $8.50
K. Ieviņš — Putras Dauķis, broš. I, II $5.40
Latvijas skatu albums $6.50
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata, br. $2.50
A. Gailīts — Skarbā jūra, broš. $2.20
Z. Mauriņa — Cilvēces sargi, ies. $3.50
„ — Pilsētas un cilvēki $3.45
„ — Baltais ceļš $2.30
„ — Dante $2.60
„ — Traģiskais skaistums $2.80
„ — Dzīves apliecinātāji $2.30
A. Gailīts — Pāri bangainiem ūdeņiem, broš. $1.80
Ž. Unāms — Laiku atspulgā, ies. $2.00
„ broš. $1.50
E. Kociņa — Dārzniece $2.40
J. Akuraters — Pēteris Danga $1.50
M. Bendrupe — Smieklīgais un viņa sirds $1.50
A. Munte — Grāmata par San Mikēlu $1.80
Ed. Rommels — Tuksneša velns $3.30

GRĀMATAS BĒRNIEM

J. Širmaņa — Kriksis $2.00
J. Širmaņa — Kriksis mežmājā $2.50
J. Sviestiņa — Mana Tēvu zeme, rakstu izlase $2.50
Usmas zēnu dēkas $2.80
A. Brigadere — Anneles grāmata .... ies. $3.50
E. Lange — Bērnu draugs .... broš. $1.80
E. Zicāns — Vieglā gaita $1.30
Valodiņa .... broš. $1.00
M. Timma — Zelta atslēdziņa .... ies. $3.50
Vecais abrinieks $1.10
Andr. Niedra — Zemnieka dēls .... ies. $1.00
A. Kronbergs — Zelta atslēdziņa, ābecīte $1.50
Brāļu Grimmu pasakas, ies. $4.25
Divkāršā Lotīte, ies. $2.00
Langes — Ticības mācība $3.40
V. Strēlerte — Zelta cirvītis $2.00
A. Andersone — Augsim Latvijai $1.25
J. Širmanis — Pīkstīte $2.50
Valdis — Staburaga bērni $3.80

Kā arī daudz citu vecāku izdevumu grāmatas

NOTIS

Volfganga Dārziņa — Sonāta in F $2.50
E. Dārziņa — Rezignācija un A. Jurjāna lūgšana $1.20
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis $0.70
E. Melngaiļa — Solo dziesmas (31) $2.00
Vīru koru I krājums (50) $2.00
T. Ķeniņa — Kantāte, korim solistiem un ērģelēm $1.50

KANADAS DV GRĀMATNĪCA
123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
Pasūtinot pa pastu, pasta izdevumi, sākot ar 10c

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA KANADĀ

rīko š. g. 16. jūlijā, plkst. 20.00

SIDRABENĒ ZALUMBALLI

SPĒLĒS LATVIEŠU PŪTĒJU ORĶESTRIS.

Visi laipni ielūgti. Ieeja $1.00

ADRESES MAIŅA

A. FLAUMS

pulksteņu, zelta un sudrablietu veikals — darbnīca

Darba laiks no 8.30-6 vak., sestdienās no 8.30-3

AR 1. JŪNIJU ATRODAS

88 RICHMOND ST. WEST

TORONTO EM 8-5790

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE

● Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

227 Lauder Ave (pie St. Clair Ave), LA 6569

Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

ELZA PĒRKONE

Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz visiem laikiem.

Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.

Diatermija. — Elektrolize. — Galvanizācija. — Kalnu saule

Matu, uzaču un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.

Pieprasiet mūsu cenrādi

AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE

61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

Licencēta auto skola BALTIC

Visiem kursantiem garantēju atļaujas

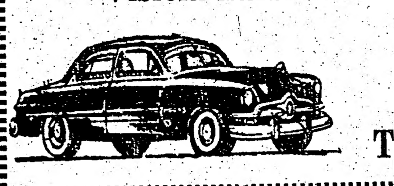

A. MASINGS

100 High Park Ave

Tel. RO 7-7944, Toronto

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai iemaksai.

MĀJU PĀRDODOT,

bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.

AL. GARBENS, Realtor

Member of Toronto and Ontario Real Estate Board

1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

GREGORY CHARLAP

B.A.M.Sc., M.C.L.

ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR

Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas

Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858

University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604

SKAŅU STUDIJAS

DAINA

JAUNĀS SKAŅU PLATES:

1) BORISS PIEKALNĪTIS (bass)

Mana kokle — J. VITOLS. Imantas dziesma — A. KALNIŅŠ. Sapņu zeme — B. SKULTE. Dainu zeme — B. SKULTE. Esam lielkēniņa dēli — J. KALNIŅA

Pie klavierēm A. BĒRZKALNS

2) VALDEMĀRS SALNA (tenors)

ATMIŅAS — Angļu valsis, trio pavadījumā. VĒLREIZ — tango, trio pavadījumā.

VĒL KRAJUMĀ

3) KALVIS — vīru dubultkvarteta 5 dziesmas.

4) DIŽDANCIS — sieviešu kvarteta 6 tautas deju dziesmas.

5) DAINA — jauktā koŗa, diriģ. E. Freimane, 9 dziesmas.

Pirmās 4 ir mazās 45 RPM plates, to cena $2.00. Piektās plates cena Kanadā $5.00

Speciālas programmas mājai, skolai un sarīkojumiem uz pasūt. — mīkstajās skaņu platēs!

Pieprasiet savās grāmatnīcās vai tieši

SKAŅU STUDIJĀ DAINA,

2719 W. Evergreen Ave., Chicago 22, Ill. U.S.A.

S & G TIRES

459 Roncesvalles Ave, Toronto, tel. OL 6602

- 20% atlaide jaunām riepām
- Augstākās kvalitātes Firestone, Dunlop un Goodrich jaunas un lietotas riepas
- Vulkānizēšana un atjaunošana
- Bezkameru riepu piegāde
- Riteņu balansēšana

ZEMAS CENAS, GARANTĒTS DARBS

Runājam igauniski, zviedriski, krieviski.

Atvērts ik dienas līdz plkst. 8 vakarā

LATVIJAS AMERIKĀ TORONTO

MODERNĀ SPIESTUVE

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:

laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, žurnālus

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalif. četri amatnieki ar praksi

SPIESTUVE: 154 St. PATRICK ST., TEL. EMpire — 8-3239

KANTORIS: 123 HURON ST., TEL. — EM 8-0792

Pasūtinājumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto trīs dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

PĀRDODAMA MĀJA

High Park rajonā 10 istabu plūss saules istaba, atsevišķa ķieģeļu māja, ķieģeļu garāža, ūdens-eļļas apkure. Ļoti tīra māja. Iemaksa $6—7000. Ar viegliem maksājumiem. Privāti. Tel. RO 6-2749, Toronto (461)

Vajadzīgi nekustamu īpašumu

PĀRDEVĒJI-LATVIEŠI

PIETEIKTIES

Ken Wiles Real Estate

1982 Eglinton Ave W., Toronto

Tel. RU 1-6164 (385)

LATVJU MEITENES!

Tautietis ar nodrošinātu materiālo stāvokli, dzīves priecīgs, bet ļoti vientuļš, kādēļ meklēju sev dzīves draugu, vec. no 23—32 g. Nopietni domātas vēstules adresēt šī laikraksta kantorī

VIESTURAM 421

MEKLĒ PRECĒTU PĀRI DARBAM INDUSTRIJĀ

25 jūdzes no Toronto.

Pieteikties tiem, kuŗi būtu apmierināti ar lauku apstākļiem, jo jādzīvo uz vietas.

Ofertes adresēt šī laikraksta kantorim ar Nr. 469.

R. BLAUMAŅA KOPOTI RAKSTI

8., 9., 10. sējumi, ies. $11.60

Dabūjami

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO

BROADVIEW — DANFORTH

rajonā izīrējamas 2 lielas nemēbelētas istabas trešā stāvā. Ūdens u. c. labierīcības. Lietošanā klavieres. Garāža. Zvanīt GL 2126, Toronto. (430)

IZĪRĒJAMAS 3 nemēbelētas istabas, viena piemērota virtuvei. 5 minūtes no Danforth. Tel. HA 0026, Toronto. (451)

IZĪRĒJAMS 2 istabu nemēbelēts dzīvoklis ar virtuvi un garāžu Pape un O'Connor Dr. rajonā. Zvanīt pēc plkst. 5, sestdien un svētdien katrā laikā. Tel. RI 3996, Toronto. (460)

HIGH PARK rajonā izīrējamas divas nemēbelētas istabas ar virtuvi. Zvanīt pēc 5 vak. Tel. RO 6-4651, Toronto. (458)

IZĪRĒJAMAS viena vai divas nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu. OL 7444, Toronto. (463)

VIENA VAI DIVAS mēbelētas istabas ar virtuvi izīrējamas Pape-Gerrard rajonā. Zvanīt katru vakaru pēc plkst. 5. Tel. GE 0628, Toronto. (454)

HIGH PARK — RONCESVALLES rajonā izīrējamas 2—3 nemēbelētas istabas ar virtuvi un stikla verandu. Garāža. Zvanīt LL 0805, Toronto. (465)

IZĪRĒJAMA viena mēbelēta istaba ielas pusē un nemēbelēta istaba ar virtuvi. Garāža. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. OL 6171, Toronto. (464)

MĒBELĒTA istaba ar virtuves lietošanu lēti izīrējama vieniniekamcei. Zvanīt KE 0758, Toronto. (452)

LABI mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu College — Dovercourt rajonā izīrējama 1 pers. Zvanīt vakaros no plkst. 5. Tel. LA 7594, Toronto. (453)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba — Broadview — Gerrard rajonā. Zvanīt GE 9527, Toronto. (466)

IZĪRĒJAMA 1 istaba ar vai bez mēbelēm. Vārīšanas iespējas. Tel. LO 2869, Toronto. (467)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS (BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

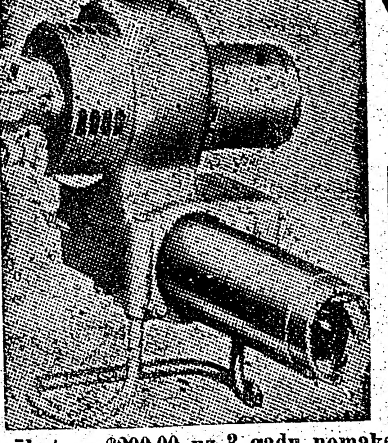

NATURAL GAS

RED D

ŪDENS SILDĪTĀJS $120

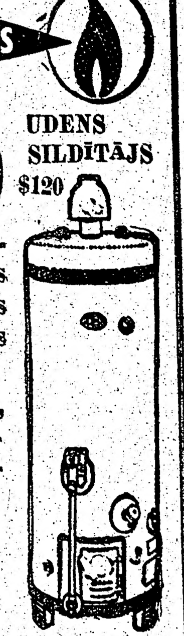

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $290.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratifikāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $6.00.

A. LAGUNS,

204 Oakwood Ave, Toronto, tel. ME 6583

IEGULDĪTĀJU

MEKLĒ BŪVUZŅĒMUMA PAPLAŠINĀŠANAI

Rakstīt šī laikraksta kantorim ar šifru

IEGULDĪJUMS

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

● Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. ● Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. ● Podu puķes ● Zaļumi un tropiskie stādi ● Tautiski izstrādājumi ● Keramika

Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

EM. REMARKS

LAIKS MĪLĒT LAIKS MIRT

Cena $3.50

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

KELLY & KRAAG REALTOR

1540 Eglinton Ave., West, Toronto

Sniedz informāciju māju pirkšanas un pārdošanas gadījumos katrā laikā. Labs obligāciju (mortgages) izkārtojums.

Aizdevumu sagāde par 8% gadā.

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

LAKE SIMCOE PIE ROYAL LĪČA skaisti apbūves gabali, piemēroti vasaras mājām (cottage). Sākot ar $300.00.

Lūdzu zvaniet

A. LIEPIŅAM RU 1-1464, TORONTO

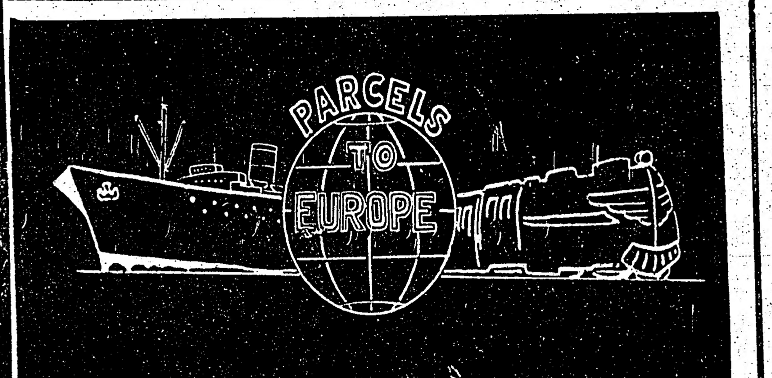

JAUNAS UN LIETOTAS MANTAS uz visām AUSTRUMEIROPAS zemēm.

Pārsūtīšana un muita samaksājama šeit

JANIQUE TRADING CO

Galvenais birojs:

835 Queen St. W., Toronto, Ont., EM 4-4025

Firmas nodaļas: Londonā (Anglijā). Winnipeg, Man., 677 Main St., tel. 927-695. St. Catharines, Ont., 78 Geneva St., tel. 5-7480. Hamilton, Ont., 652A Barton St., E., tel. LI 5-0264. Edmonton, Alta, 10649 - 97th St., tel. 2-3839. Buffalo, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, tel. FI 1272 un citās pilsētās

BAZNĪCAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15., N.Y.

Betlemes baznīcā dievvārdi katru svētdien, plkst. 11.15.

17. jūlijā — māc. A. Ozols.
24. jūlijā — māc. R. Zariņš.
31. jūlijā — māc. K. Freimanis.
7. augustā — māc. K. Freimanis.
14. augustā — māc. A. Ozols.
21. augustā — māc. R. Zariņš, dievgalds.
28. augustā — vikārs.

Sv. Toma baznīcā, Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai katra mēneša otrā svētdienā, plkst. 9 rītā.

14. augustā māc. A. Ozols.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, kā parasts, pl. 2 dienā, katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā:

17. jūlijā dievkalpojuma vietā izbraukums uz Hantingtonu.

7. un 21. augustā, māc. F. Treus.

Hempstedē, Metodistu baznīcā vasarā reizi mēnesī sestdienas vakaros: 23. jūlijā un 6. augustā pl. 6.00, māc. D. Grauds.

ČIKĀGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet jūlijā, augusta un septembra mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kīrsons Meivūdā, Ill. sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu seminārā baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 West Ferdinand St., svētdien, 17. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums. Mācītājs A. Rautenšilds. Svētdienas skola tai pašā laikā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Ķitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Māc. V. Šēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Veliandā, 17. jūlijā, plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnās, 17. jūlijā, plkst. 3 pp. Kristus bazn. draudzes 5 gadu pastāvēšanas dievkalpojums, māc. V. Šēfers un mācītājs viesis.

Londonā, 24. jūlijā, plkst. 9 rītā Trīsvienības baznīcā, dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave. So.)

Svētdien, 17. jūlijā, plkst. 6 vakarā dievkalpojums bērniem, plkst. 7 vakarā svētbrīdis — referāts „Reliģija, baznīca, mūžība" (turpinājums).

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Hamiltonā, 17. jūlijā, plkst. 1.00 pp. iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu Jāņa (agr. Pāvila) ev.-lut. baznīcā.

24. jūlijā draudzes izbraukums.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1872. Toronto, Sv. Andreja baz., Carlton St.).

Svētdien, 17. jūlijā dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 24. jūlijā, plkst. 11.00 dievkalpojums.

Svētdien 31. jūlijā dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO. 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 5171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

24. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis. Svētbrīdis Saulainē.

31. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā māc. A. Briedis.

Bramptonā, Latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums 17. jūlijā, pl. 1.30 Grace United baznīcā, māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. E. Caune, 11506 109 Ave. Edmonton. Alta. tel. 25081.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā, — 10759 — 96 iela

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. R. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

Dievkalpojums 17. un 31. jūlijā plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Ķeģis, 153 Bancroft

Māc. R. Kušķis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

31. jūlijā, pl. 1.30 pp. kapu svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man.

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā, People Church, 100 Bloor St. E. misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1.4218.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ ....

Ildz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $............

........................abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9860

PLAŠI BĒRNU SVĒTKI SIDRABENĒ
SVĒTDIEN, 17. JŪLIJĀ
SĀKUMS PLKST. 11.00 RĪTĀ

APKĀRT ZEMES LODEI

● Kardifas nodokļu vīri atzinuši, ka viesmīļiem un viesmīlēm nav jāmaksā ienākuma nodoklis no saņemtām dzeramnaudām, ja viņi šo naudu tiešām nodzer, bet ja tie to patur un aiznes mājā, tad dzeramnauda uzskatāma par ienākumu, no kura jāmaksā nodoklis. Tā nu nedzērājiem iznāk tīrais zaudējums...

Atzīmējams, ka Spānijā dzeramnauda tiešām tiek dota „iedzeršanai", tāpat kā Anglijā — one for yourself —. Zviedrijā tā ir obligāta, kā 10% pielikums pie rēķina, bet pie mums tā bija kunga „labvēlība."

● Anglijā nesen notika senas naudas izsole, kurā pārdeva mazu daļu no 1950. gadā mirušā privātkolekcionāra Richarda Loketta krājuma. Izsole ienesa tomēr vairāk kā 40.000 mārciņas. Visu krājumu vērtē uz 300.000 mārciņām, un to izpārdos izsolēs 6 gadu laikā. Visu valstu numismātiķi bija izsolē ļoti ieinteresēti, jo pārdotas tika ļoti retas monētas. Starp lielākiem retumiem minama zelta 1 peniņa monēta, kura iespiesta karaļa Eduarda Grēku nožēlotāja laikā ap 11. g. s. sākumu. Pavisam zināmas ir tikai 3 šādas monētas, no kurām Britu mūzejam ir divas, bet trešā atrodas Šveicē.

● Indijas pilsētā Biharā apcietināti divi iedzimtie, jo tos tur aizdomās par kāda 8 gadus veca zēna nogalnāšanu māņticības dēļ. Ir sens ticējums, ka neražai uznākot, vai arī vēloties labu ražu, dieviem nepieciešams cilvēku upuris. Ar pēdējā asinīm jāapslaka sējai paredzētie graudi, tā aizbaidot ļaunos garus. Šāda veida upuri vēl joprojām tiek ziedoti dieviem Khunti apgabalā, kur iedzimtie stipri turas pie vecām tradicijām. Aizturētie, kā domā, ievilinājuši mazo zēnu kādā nomaļā vietā un tur nogalinājuši.

● 28 gadus vecais čikāgietis Manuels Ramirezs, atlaists no darba kokmateriālu laukumā, drīz vien redzēja, ka visa nauda izsīkusi. Viņš tāpēc nolēma doties uz „siltākām zemēm" — proti Teksasu. Lai nebūtu jāpērk biļete un lai tomēr nokļūtu līdz iecerētam gala mērķim, Manuels veikli ierāpās kādā preču vagonā kā brīvbiļetnieks. Tikko viņš bija aizlīdis aiz ādu saiņiem, kad piesteidzās vilciena kalpotāji un aiztaisīja durvis. Par lielu izbrīnu ceļotājam uz siltajām zemēm temperātūra sāka strauji pazemināties, un pamazām viņš atģīda, ka nokļuvis ledus vagonā. Vilcienam nonākt Filadelfijā, dzelzceļnieki atrada nabaga Manuelu guļam bez samaņas satinušos savā virsvalkā. Domādami, kā nelaimīgais miris, dzelzceļnieki atsauca policiju. Iznesot „līķi" uz nestuvēm, Manuels atvēra acis, un policijas auto steidzīgi devās uz slimnīcu, kur viņš ilgāku laiku „atpūtās" pēc kļūmīgā brauciena.

● Getingenas novadā, Lejassaksijā, ir kāds vairāk kā 1000 gadus vecs ciemats — Harste. Šai ciematā oficiālos paziņojumus joprojām vēl „nolasa" attiecīgs ziņnesis. Pēdējais pirms paziņojuma nolasīšanas sit bungas, kuras mantotas no 30 - gadu kaŗa.

MŪŽĪGĀS KĀRTĪBAS DZEJNIEKS

(Pārnesums no 5. lapp.)

„asinssuņiem", bet tie ir neizbēgamā drošības dienesta sastāvdaļa, tā sakot nepieciešamie ēnas plankumi meistariska mākslinieka gleznā.

Kādu nakti lieltiranna dārzā atrod nodurtu kādu neuzticīgu sūtni, un lieltiranns, gribēdams pārbaudīt sava drošības dienesta vadītāju, tam uzdod līdz noteiktam termiņam atklāt slepkavu, pretējā gadījumā viņam draudot ar nāves sodu. Šis uzdevums nav tik viegli paveicams, jo, kā romāna beigās noskaidrojas, slepkava ir pats lieltiranns, un nu bailes ierauj savā virpulī vai visu valstiņu. Šis virpulis kā duļķēm liek parādīties uz āru visām kaislībām un visiem netikumiem, kas snauž cilvēku dvēseles dziļumos. Lai novērstu no sevis aizdomas un izvairītos no bailēm, cilvēki ķeras pie meliem, aprunāšanas un krāpšanas, līdz beidzot viss ir savijies necaurredzamā pretrunu mudžeklī, kas draud nosmacēt visu cilvēcīgo visā valstī.

Beidzot kāds vientiesīgs un sirdī šķīsts krāsotājs atrod atrisinājumu: viņš uzņemas vainu uz sevis un lieltiranna gudrajai un āķīgajai dialektikai stājas pretim ar savu sirds vienkāršību un ticības un mīlestības spēku. Un lūk, tāpat kā no viena vienīga cilvēka pārkāpuma inde pārplūdināja visu valsti, tā tagad viena vienīga mīloša un ticības pilna sirds liek norimt visām vētrām un ar pārdabisku gaismu apmirdz visus, lieltirannu ieskaitot. Jo arī lieltiranns atzīst savu smago vainu — kā viņš pārkāpis savas varas robežas, gribēdams iespiesties cilvēku sirdsapziņā un spēlēt Visuvarenā lomu. Šim romānam par moto likti vārdi: „Et ne nos inducas in tentationem" — un neieved mūs kārdināšanā, jo būt Dievam līdzīgam ir viens no vecākiem kārdinājumiem, kas visbiežāk atkārtojas. Romānā Lieltiranns un tiesa tas attēlots ar apbrīnojamu meistarību.

Kā jau minēts, Bergengrīnu interesē tikai cilvēks, kā ar gribas brīvību apbalvots radījums, kādas smagas, sarežģītas problēmas priekšā, pie kam viņam ir pilnīgi vienalga, vai šis cilvēks ir vācietis, krievs, zviedrs, italis vai polis. Kādas nacionālās simpatijas vai antipatijas Bergengrīnam ir svešas, un tas vien jau ir kaut kas ļoti rets mūsu nacionālo saspīlētību un preteškību laikmetā.

Bet vissimpatiskākais Bergengrīna darbos ir to mierīgais, rāmais optimisms un veselīgums. To skaidrā vienkāršība un iekšējā metafiziskā kārtība, kas nekad nav sakropļota vai izķēmota, lai cik vētraina un sarežģīta ir attiecīgās darbības vai notikuma norise. Ir tā, kā kad Bergengrīna darbiem būtu kāds iekšējs, drošs kompass, kas nekad nepārstāj rādīt pareizo virzienu. Tāpēc tie nekad nav bezcerīgi, arī tad, kad tajos attēlota kāda katastrofa. Bergengrīna skats nekad nenogrimst ļaunumā, bet redz tam pāri. Viņā nav ne vēsts no tās slimīgās perversitātes un atkailināšanās, kas tik raksturīga mūsu laiku modernajai literātūrai. Gluži otrādi, viņam piemīt apbrīnojama atturība un smalkjūtība, kaut kas, ko gribētos apzīmēt par gara aristokratismu, un tāpēc vien, lasot viņa darbus ir tā, kā kad mēs no piesmēķētas, piesmakušas telpas izietu svaigā gaisā. Bergengrīna optimisms nav naīvs vai akls, viņš pārāk labi pazīst dzīves tumšās puses un arī attēlo tās iespaidīgi un pārliecinoši, bet viņš zina, ka galu galā arī ļaunais kalpo labajam, kā tas ir tikai tumšs, skarbs tonis lielajā pasules simfonijā. Visam chaosam un visai tumsai cauri viņš redz dievišķīgo kārtību un liek nojaust to arī lasītājam, un lasītājs it kā atpūšas un atplaukst, skatot pasauli Bergengrīna darbu spogulī.

Sevišķi skaista ir Bergengrīna lirika. Kāds kritiķis pat raksta, ka viss, ko Bergengrīns rakstījis, esot lielisks, bet viņa lirika esot ķēnišķīga. Ne tikai prieku un skaistumu, bet arī visas pasaules tumšās krāsas: visas sāpes, vilšanos, atsacīšanos un rūgtumu viņš ir pratis pārvērst vienā vienīgā slavas dziesmā.

Die heile Welt (Veselā pasaule) saucas Bergengrīna pēdējais dzejoļu krājums, un šis nosaukums ir ļoti raksturīgs viņa mākslai. Veselā pasaule ir visu viņa darbu vadmotīvs, par spīti visām ciešanām un sāpēm, kas tajā sastopamas ik uz soļa, jo, kā viņš kādā dzejolī ar šo pašu virsrakstu saka:

Wisse, wenn in Schmerzensstunden
dir das Blut vom Herzen spritzt:
Niemand kann die Welt verwunden,
nur die Schale wird geritzt.

Tief im innersten der Ringe
ruht ihr Kern getrost und heil.
Und mit jedem Shöpfungsdinge
hast du immer an Ihm teil.

Kādā nesen dzirdētā priekšlasījumā par Verneru Bergengrīnu referents viņu nosauca par „veselās pasaules dzejnieku." Man tomēr labāk tiktos viņu apzīmēt par „mūžīgās kārtības dzejnieku," jo šī kārtība manuprāt ir tā, kas veidojusi viņa garīgo seju, likusi viņam aiz visām drupām un katastrofām saskatīt pasaules veselo, neskarto kodolu, un liek izstarot no viņa darbiem to reto, īpato fluīdu, kas tā valdzina lasītāju.

Arī pats Bergengrīns kādā vietā saka: „Dzejniekam nevajaga ne mācīt ne sprediķot. Jā, varbūt viņa uzdevums nav pat sludināt, bet gan atklāt un parādīt mūžīgo kārtību."

Lūcija Sargūnas

KUĢA ‚ZILĀ ZVAIGZNE' MISTĒRIJA

Kā ziņo no Ņūdžersijas, savāds atgadījums šajās dienās noticis ar kādu amerikāņu zvejas kuģi, kas, kā liecina noraidītā radiotelegramma, aizdedzies un nogrimis. Pasažieŗus uzņēmusi kāda sveša zemūdene, kuŗas piederību vēl līdz šim brīdim nav izdevies noskaidrot. Savienoto Valstu krasta aizsardzības iestādes izsūtījušas vairākus lidaparātus, lai noskaidrotu mīklaino gadījumu, bet, diemžēl, vairāk par kādu glābšanas jostu nekas nav atrasts. Turklāt eksperti konstatējuši, ka glābšanas josta nav nemaz apdegusi, kas jau tā mīklaino gadījumu vēl vairāk sarežģī. Glābšanas josta atrasta apmēram piecas jūdzes no radiotelegrammā norādītās vietas, bez kāda piederības apzīmējuma. Eksperti izteikušies, ka šī glābšanas josta atradusies ūdenī vismaz jau 24 stundas. Krasta apsardzības kuģis „Žentian", kas ieradies notikuma vietā, vairāk par minēto glābšanas jostu un eļļas plankumiem nav varējis saskatīt. Pirms šiem faktiskiem pierādījumiem pastāvējis uzskats, ka notikusi kāda apzināta maldināšana, bet tagad jūras ekspertu uzskati mainījušies, kaut gan pierādījumi vēl neesot pietiekoši, lai pārliecinātu par notikušo avāriju.

Krastu apsardzības ierēdņi pārbaudījuši Nancy Moran krasta grāmatu un radiotelegrammas saturu, kas saskan ar piesūtīto ziņojumu par avāriju. Pārbaudot jūrā atrodošos kuģu sarakstus, tomēr izrādījies, ka tāda zvejas kuģa „Zilā Zvaigzne" nemaz nav.

Amerikāņu flote paziņo, ka šis gadījums, kur pēc piesūtītām radiotelegrammas ziņām 18 personas no degošā kuģa ielēkušas ūdenī, atstājot uz tā divus cilvēkus, lai tie cīnītos ar liesmām un trešo, lai tas ziņotu pasaulei par avāriju, savā ziņā uzskatāms kā smieklīgs un jūrniecības vēsturē neparasts.

Dāņi atprasa Farukam piešķirto ordeni

Negaidīta vētra sacēlusies ap ekskaraļam Farukam kādreiz piešķirto Ziloņa ordeni, vienu no augstākajām dāņu goda zīmēm, ko uzskata par līdzvērtīgu angļu Bikšu lenču ordenim. Šī augstā goda zīme - balts zilonis miniatūrā, ietverts zilā zīda lentā, nesen parādījies Londonas gadskārtējā antīko lietu tirgotāju izstādē.

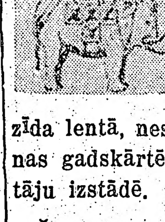

Šis ordenis nonācis zem ūtrupnieka āmura reizē ar daudzām citām ekskaraļa mantām, kad jaunā Ēģiptes valdība pārdevusi tās izsolē Kairo. Šo dāņu ordeni nopirkusi kāda angļu juvelieru firma, un tā arī tas nokļuvis Anglijā. Dānijas karaļa galma goda zīmju padome tagad pieprasījusi Ziloņa ordeni atpakaļ, jo uzskata to par Dānijas valsts īpašumu, kas nav pārdodams.

KĀDA ZUDUSI...

(Pārnesums no 5. lpp.)

Jaunībā jau gadās visādi. Manī radās tāda kā spītība un savā tematikā esmu Skalbi pieminējis vēl, gan ne pārāk bieži. Vēlēšanu laikā tapa karikatūra: Platforma uz zaķa. Uz platformas, lauku šķūņa durvīm, stāvēja visi centra deputāti, bet pati platforma bija milzu zaķa mugurā. Kā grožus zaķa garās ausis savās rokās turēja neviens cits kā — Kārlis Skalbe."

Mūsu politiskajai dzīvei nav agrākā apjoma un ziluma. Varbūt tāpēc nav arī karikatūru? Varbūt nav roku, kam tās padotos tikpat veikli kā Svaru un lielo laikrakstu laikos? Bet avīzei karikatūra piestāv tikpat jauki kā ievadraksts. Bet — vai arī to nesākam aizmirst?

Karikātūra ir viegli smaidīga, ir arī neganti asa. Dažreiz tā veic vairāk par lielu runu, varenu rakstu. Visvairāk līnijas cēlušas un pēlušas vīrus, kam sabiedriskā un politiskā dzīvē bijusi vadītāja vai neveiksminieka loma.

Vai šodien tas būtu citādi? Vēlēsim — lai mostos vecie cīnītāji, lai rodas jauna līniju meistaru — karikatūristu armija.

Kārlis Videnieks

DZIDRA TORA — ONTARIO MEISTARE

Piektdien un sestdien Toronto universitātes stadionā risinājās Ontario šīgada meistarsacīkstes vieglatlētikā. Augstlēkšanā sievietēm ar 1,37 m. rezultātu meistares godā tika latviete Dz. Tora, pārspējot savas kanadiešu konkurentes.

Sacīkšu labāko rezultātu — 72.78 m. šķēpa mešanā sasniedza igaunis Moks. Viņa sasniegums ir jauns Kanadas rekords un baltiešu trimdas vieglatlētikā labākais sasniegums vispār. Par M. Krietno gatavību liecina viņa metienu serija: četri metieni bija 72 .m.!

Sacensībās vēl piedalījās Bergvalds, izcīnot 2. v. lodē un 3. v. diskā (41,74) Teteris 880-jardus veica 2:03.8 laikā, Virkavs skrēja 440 jardu. Sadberietis Purgalis uz sacensībām bija ieradies tikai sestdien, kamēr viņa disciplīna — šķēpa mešana risinājās jau piektdienas vakarā.

*

Pēc vēl nepārbaudītām ziņām beidzot pārspēts viens no vecākiem un fenomenālākiem pasaules rekordiem vieglatlētikā: Rūdolfa Harbiga rezultāts 800 m. skrējienā — 1:46.6. To spējis krievs Ignatjevs, distanci veicot 1:46.0 laikā. Otrā pasaules karā kritušais vācietis ilgus gadus neapdraudēto rekordu uzstādīja 1939. gadā sīvā divcīņā ar italiešu skrējēju Lanzi.

SPORTS

LATVIETIS ŠACHA OLIMPIĀDĒ REPREZENTĒ ASV

18 gadus vecais Edmars Mednis no Ņujorkas pārstāvēs ASV starptautiskajā šacha sacensībā jaunatnei, kas notiks no 20. jūlija līdz 8. augustam Antverpenē, Beļģijā. E. Mednis ir piedalījies vairākos šacha turnīros Amerikā un ir labākais spēlētājs jaunatnes klasē (vecumā līdz 20 gadiem). Starptautiskajā sacensībā piedalīsies 20 valstis.

Edmars Mednis ir rakstnieka Edvīna Medņa dēls. Viņš dabūjis no savas vidusskolas stipendiju 4 gadiem un iestājies Ņujorkas universitātē inženierzinātņu fakultātē.

JAUNUMI FUTBOLA FRONTĒ

Latviešu futbols Kanadā, šķiet, iet plašumā, jo šī gada Kanadas latviešu meistarības izcīņai pieteikti 3 Toronto latviešu vienpadsmitī: DV, TLSK un latv. YMCA's. Šī jau būs trešā latviešu meistarība Kanadā. 1953. un 1954. g. meistarības spēlēs sacentās DV un TLSK vienības, abus gadus meistara laurus plūcot Vanagiem.

LSAK futbola nozares vadītājs A. Grīnbergs mūs informē, ka meistarības spēles paredzams izkārtot turnīra veidā, spēlējot 2-reiz 30 minūšu puslaikus un sacenšoties divās spēļu kārtās.

Tuvāka informācija par spēļu vietu un laiku sekos.

*

Līgas spēlē panāktais 2:2 neizšķirtais rezultāts pret līgas līderi — Danforth Hotel bija priecīgs notikums. Latvieši spēli sāka tikai 9 vīru sastāvā, kāpēc danfortieši spēles iniciātīvu turēja savās rokās, spēli risinot latviešu laukuma pusē. Tad viens pēc otra ieradās iztrūkstošie spēlētāji, un spēku samērs kļuva līdzīgāks. Jaunā latviešu vienības pastiprinājuma — šveicieša Džordža Demieres (spēlējis Toronto nacionālā līgā) veiksmīgs izskrējiens gar kreiso malu un centrējums deva Bušam iespēju reālizēt vārtus. Šim ieguvumam Būšs ar skaistu sitienu pēc brīža pievienoja otrus, paaugstinot rezultātu uz 2:0. Tā arī beidzās pirmais puslaiks.

Spēles otrā perioda sākumā dominēja pretinieki, un latviešu vienpadsmita vārti atradās nemitīgos draudos. Kļūdījās Jēkabsons — un rezultāts bija 2:1. Pamazām spēle atkal izlīdzinājās un spēles beigu posmā danfortieši guva otrus vārtus, spraigo cīņu beidzot neizšķirti.

*

Spēle pret lietuviešu vienpadsmitu Vanagiem nebija veiksmīga. Kaut gan pirmais vārtus latviešu labā guva Bušs, lietuvieši atbildēja ar pieciem raidījumiem un 5:1 rezultāta starpību. Ar patālu sitienu vārtus guva Muskats, un spēle beidzās 5:2 brāļu tautas labā.

Mūsējie, salīdzinot spēli ar Danforth'u, cīnījās pavisam neveiksmīgi; ārpus katras kritikas spēlēja uzbrukuma piecnieks. Kā gan var iegūt vārtus, kas, protams, dod uzvaru, ja visā spēles laikā pretinieka vārtsargs dabū ķert tikai 5 (!) raidījumus? Treniņus, treniņus, treniņus!

CONSOLS KAUSA IZCIŅĀ UZVAR LATVIEŠU DV ARSENAL 1:0 (0:0)

12. jūlijā vakarā Toronto bija pulcējies neliels latviešu futbola cienītāju pulciņš, lai noskatītos mūsējo cīņā ar Arsenal vienību, kas atrodas Senior līgas 2. grupas tabulas priekšgalā ar 7 uzvarām un vienu neizšķirtu.

Jau spēles sākumā latvieši nonāk pretinieka vārtu priekšā, bet nepavisam neveicas ar vārtu guvumu, un tā tas iet pārmaiņus visu pirmo puslaiku.

Otro puslaiku latvieši uzsāk vēl pārliecinošāk un jau ap puslaika vidu gūst vārtus ar Hercberga raidījumu. Guvumu notur līdz spēles beigām. Uzvara latviešiem šoreiz nāca pelnīti, kaut visumā spēle nebija saliedēta. Labākā bija aizsardzība, kas iznesa lielāko smagumu uz saviem pleciem. Vājāki bija uzbrucēji labajā malā; tie šoreiz spēlēja, sevišķi otrā puslaikā, pavisam flegmātiski. Vislabākais spēles veids pret Arsenal vienību šoreiz bija — strauji pārnesot bumbu no aizsargu līnijas uz uzbrucējiem, kā tas varbūt gadījās nejauši otrā puslaikā, bieži apdraudot pretinieka vārtus. Necerēti labi spēlēja rezerves vīrs Miezītis, kam vēl trūkst sitiena spēka.

*

Latviešu DV pagaidām līgas tabulā atrodas 5. vietā ar 3 uzvarām, 1 neizšķirtu un 2 zaudējumiem, t. i. ar 7 punktiem. 1. vietā Danforth ar 11 p., 2. Peterborough ar 9, 3. v. East York ar 8 p., 4. v. Scarboro ar 8 punktiem.

AR ŠO PAZIŅOJAM MŪSU KLIENTIEM, KA AR Š. G. 15. JŪLIJU ATVEŖAM MŪSU FIRMAS FILIĀLI

767 Mount Pleasant Rd., Toronto

(DIENVIDOS NO EGLINTON AVE.)

PĀRDOŠANĀ VISĀDA VEIDA GAĻAS IZSTRĀDĀJUMI, IZGATAVOTI EIROPIEŠU GAUMĒ PAŠU FABRIKĀ

- Dažāda veida desas
- Žāvēta un svaiga cūkgaļa
- Tiringdesas. Cīsiņi. Medniekdesiņas
- Zivju konservi eiropiešu stilā
- Sieri - Šveices, dāņu, holandiešu u. c.
- Žāvētas zivis
- Žāvēti zuši
- Konservēti zuši, kā arī daudz visāda veida produktu

VISI BIJUŠIE UN JAUNIE KLIENTI LAIPNI SAGAIDĪTI

POKOS MEAT PRODUCTS

Austrumu veikals
319 DANFORTH AVE, TORONTO, Tel. RI 3421

Galvenais veikals un fabrika
376 COLLEGE ST, TORONTO, Tel. WA 2-1300

Ziemeļu veikals
767 MT. PLEASANT Rd., TORONTO, HU 8-2078